

Michalská 10, 815 36 Bratislava 1

Výročná správa za rok 2009

Organizácia: Hudobné centrum

Rezort: Ministerstvo kultúry SR

Typ hospodárenia: štátna príspevková organizácia

Miesto konania verejného odpočtu:

Hudobné centrum, Michalská 10, 815 36 Bratislava 1, Zasadacia sieň na 2. poschodí

Čas konania verejného odpočtu:

30. 3. 2010 o 10:00 hod.

Výročná správa je na internetovej stránke MK SR:

<http://www.culture.gov.sk/odpocety/odpocety09/odpocety.html>

Výročná správa je na internetovej stránke organizácie:

http://www.hc.sk/src/hudobne_centrum_informacie.php

Číslo Výročnej správy: MK-258/2010-103/1922

OBSAH

1.	Identifikácia organizácie	3
2.	Poslanie a strednodobý výhľad organizácie	4
3.	Kontrakt organizácie s ústredným orgánom	6
4.	Činnosti / produkty organizácie	8
5.	Rozpočet organizácie	49
6.	Personálne otázky	58
7.	Ciele a prehľad ich plnenia	61
8.	Hodnotenie a analýza vývoja organizácie	64
9.	Hlavné skupiny užívateľov výstupov organizácie	68

1. IDENTIFIKÁCIA ORGANIZÁCIE

Názov: Hudobné centrum

Sídlo: Bratislava 1 815 36, Michalská ul. č. 10

Rezort: Ministerstvo kultúry SR

Forma hospodárenia: príspevková organizácia

Riaditeľka: Mgr. art. Oľga Smetanová

Členovia vedenia organizácie v roku 2009:

- PhDr. Anna Žilková, PhD., vedúca oddelenia dokumentácie a informatiky (ODI),
- Mgr. art. Peter Zagar, vedúci oddelenia edičnej činnosti (OEČ),
- Mgr. Daniela Klechová, poverená vedením oddelenia vonkajších vzťahov (OVV),
- Ing. Agnesa Jurková, vedúca ekonomického oddelenia (EO).

Telefón: 02 2047 0111

Fax: 02 2047 0110

e-mail: info@hc.sk

www.hc.sk

Hudobné centrum je dokumentačným, informačným, propagačným a edičným pracoviskom hudobnej kultúry s celoslovenskou pôsobnosťou. Organizácia cieľavedome sústreďuje, spracováva a šíri informácie z oblasti profesionálnej hudobnej kultúry a hudobného umenia na Slovensku v celom žánrovom a druhovom zábere.

Vydáva muzikologickú literatúru a inú periodickú a neperiodickú tlač súvisiacu s hudobným umením. Vydáva zvukové nosiče pôvodnej domácej tvorby a slovenských interpretov.

Organizuje medzinárodné festivaly na Slovensku: Melos-Étos, Stredoeurópsky festival koncertného umenia v Žiline, ako aj ďalšie koncertné, vzdelávacie a muzikologické podujatia. Prostredníctvom členstva v troch medzinárodných mimovládnych organizáciách zabezpečuje kontakt slovenskej hudobnej kultúry s medzinárodným dianím.

2. POSLANIE A STREDNODOBÝ VÝHL'AD ORGANIZÁCIE

2.1. Poslanie

Poslaním Hudobného centra je podporovať slovenské hudobné umenie organizovaním koncertov, uvádzaním skladieb slovenských autorov, vydávaním hudobní, kníh o hudbe, zvukových nosičov, dokumentáciou koncertného života na Slovensku a propagáciou slovenskej hudobnej kultúry v zahraničí.

V prezentácii koncertného umenia je jednou z našich dominánt podpora mladých umelcov. Pomáhame im prostredníctvom našej rámcovej schémy *Fórum mladých talentov*, ktorou im umožňujeme účasť na medzinárodných súťažiach. Laureátov a nové talenty presadzujeme na domáce i zahraničné koncertné pódia, aj do slovenských inštitútov. Na domácej pôde pripravujeme pre mladých umelcov *Stredoeurópsky festival koncertného umenia* v Žiline, kde poskytujeme priestor pre konfrontáciu slovenského interpretačného umenia s víťazmi prestížnych medzinárodných interpretačných súťaží. Festival je unikátnym podujatím v stredoeurópskom regióne, ktorého prestíž sa v posledných rokoch zvyšuje najmä prítomnosťou renomovaných mladých umelcov.

Hudobné centrum je hlavným organizátorom medzinárodného festivalu súčasnej hudby *Melos-Étos*, ktorý sa koná každé dva roky.

Uvedomujúc si dôležitosť výchovy umením a k umeniu, pripravuje Hudobné centrum pre mladých ľudí *koncerty v školách*, ktoré majú za cieľ priblížiť žiakom a študentom živé hudobné umenie. Pre mnohých z nich je školský koncert prvým stretnutím so živou hudobnou produkciou vôbec. Aj napriek tomu, že sme v posledných rokoch zaznamenali pokles záujmu o školské koncerty, súvisiaci najmä s nepriaznivou finančnou situáciou v školstve, hľadáme stále nové možnosti ako priblížiť mladým ľuďom hudobné umenie.

Výsledky dokumentačnej činnosti ponúkame v podobe tlačených výstupov (napr. *Hudobné udalosti na Slovensku*, *Slovenský hudobný adresár*, *Slovníky slovenského koncertného umenia*, publikácie o blues a folku na Slovensku), poskytujeme odborné poradenstvo a konzultácie v študovni Hudobného centra ako i prostredníctvom pošty, elektronickej pošty, telefónu, faxu, webovej stránky www.hc.sk. Služby zamerané na štúdium muzikologickej literatúry a dokumentačných archívov (audiotéka, videotéka, archív fotografií) poskytujeme v študovni pre verejnosť, orientovanej predovšetkým pre odborníkov z radov hudobníkov, hudobných publicistov, muzikológov, dramaturgov, redaktorov a študentov. Naše aktivity smerujú i do zahraničia: poskytujeme informácie o hudobnom živote na Slovensku tak našim partnerským organizáciám (členom IAMIC, IAML, ECPNM), ako aj ďalším zahraničným organizáciám, súborom, orchestrom i jednotlivcom, ktorí sa s nami kontaktujú na webovej stránke, alebo distribúciou propagačných materiálov, ktoré pravidelne zasielame do zahraničia.

Vydavateľské aktivity Hudobného centra zahŕňajú edíciu *Súborné dielo Jána Levoslava Bellu*, významné slovenské hudobné diela minulosti, inštruktívnu tvorbu pre adeptov hry na hudobných nástrojoch a knihy o hudbe. Zároveň vydávame mesačník *Hudobný život*, jediný mesačník svojho druhu zameraný na vážnu hudbu a jazz. Pokračujeme aj v edícii zvukových nosičov. Mimoriadnymi aktivitami (Rok slovenskej hudby) zabezpečujeme zintenzívnenie presadzovania slovenskej hudobnej kultúry doma i v zahraničí.

Všetky činnosti a produkcia Hudobného centra sú určené profesionálnym hudobníkom, hudobným inštitúciám i širokej verejnosti.

2.2. Strednodobý výhľad organizácie

Hudobné centrum by malo v budúcnosti zabezpečovať úlohy medzinárodného a celoštátneho významu, prispievať k zapájaniu sa Slovenska do medzinárodnej spolupráce a kultúrnej výmeny.

Hudobné centrum bude naďalej organizovať:

- Stredoeurópsky festival koncertného umenia v Žiline,
- výchovné koncerty,
- koncerty v Slovenských inštitútoch v zahraničí,
- koncerty v Mirbachovom paláci v Bratislave,
- Fórum mladých talentov,
- výberové konania pre slovenských umelcov do Mládežníckeho orchestra, Európskej Únie (EUYO),
- mimoriadne akcie doma i v zahraničí,
- Re: New Music,
- Cena Ľudovíta Rajtera.

Hudobné centrum bude naďalej poskytovať konzultačnú a poradenskú činnosť:

- organizátorom hudobného života na Slovensku,
- zahraničným záujemcom o slovenské hudobné umenie alebo hudobný priemysel,
- slovenským subjektom, ktoré majú záujem sa zapojiť do medzinárodných hudobných projektov.

Hudobné centrum bude spolupracovať:

- s partnerskými a profesionálnymi organizáciami pri organizovaní vybraných podujatí,
- s medzinárodnými hudobnými organizáciami, ktorých je členom (IAMIC, IAML, ECPNM).

Hudobné centrum bude naďalej zabezpečovať:

- zber a spracovanie ročných štatistických výkazov o činnosti hudobných telies a umeleckých súborov a výkazov o činnosti organizátorov hudobných podujatí v oblasti profesionálnej hudobnej kultúry na požiadavku a pre potreby MK SR,
- dokumentáciu, spravovanie a starostlivosť o hudobné archívy inštitúcie,
- prevádzku hudobnej študovne pre verejnosť,
- digitalizáciu zvukového archívu slovenských skladateľov,
- vypracovávanie koncepčných materiálov, analýz, odborných podkladov a stanovísk vo vzťahu k Ministerstvu kultúry SR,
- realizáciu prieskumov v rámci mapovania hudobného života na Slovensku,
- výskum organov na Slovensku,
- participáciu na príprave materiálov a návrhov k legislatívno-právnym zmenám.

Hudobné centrum bude pokračovať vo vydávaní:

- Súborného diela Jána Levoslava Bellu,
- inštruktívnej tvorby pre adeptov hry na hudobných nástrojoch,
- kníh o hudbe z domácej tvorby i prekladov významných textov o hudbe,
- zvukových nosičov,
- časopisu – mesačníka *Hudobný život* (nová obsahová a vizuálna koncepcia).

V rámci podpory vydavateľských aktivít Hudobné centrum by malo:

- organizovať vydavateľské koncerty, na ktorých sa budú uvádzať vydávané diela (ide najmä o bellovsú edíciu, ktorá potrebuje výraznú propagáciu),
- zúčastňovať sa knižných veľtrhov (Bibliotéka).

3. KONTRAKT ORGANIZÁCIE S ÚSTREDNÝM ORGÁNOM

V zmysle platnej zriaďovacej listiny organizácie a v súlade so základným účelom a predmetom činnosti Hudobného centra boli v roku 2009 plnené úlohy v súlade s Kontraktom č. MK-536/2008-102/16379 na rok 2009, uzavretým medzi Ministerstvom kultúry SR a Hudobným centrom.

1. Kontrakt sa uzatvoril v súlade so zriaďovacou listinou na poskytovanie verejných služieb a realizáciu nasledovných aktivít a činností:

- dokumentačná, informačná a prieskumno-analytická činnosť,
- edičná činnosť,
- podpora rezidenčných súborov,
- Medzinárodný festival súčasnej hudby Melos-Étos (*čiastočne*),
- Stredoeurópsky festival koncertného umenia (*čiastočne*),
- výchovné koncerty,
- ostatné hudobné a iné podujatia,
- aktivity MK SR,
- medzinárodný hudobný veľtrh MIDEM – Slovenský národný stánok (*čiastočne*),
- réžia činností a produktov organizácie,
- sprístupňovanie kultúry a podpora návštevnosti prostredníctvom kultúrnych poukazov.

2. Činnosti prijímateľa mali napĺňať najmä nasledovné ciele v rámci MPR:

- rozšírenie dokumentačnej databázy HC SNORKA o 10% oproti roku 2006,
- realizácia 220 podujatí so zameraním na hudobnú výchovu mládeže.

Bežný transfer (BT) sa v kontrakte stanovil v súlade so záväznými ukazovateľmi štátneho rozpočtu na rok 2009 pre rozpočtovú kapitolu Ministerstva kultúry SR, a to bežné výdavky (príspevok na činnosť podľa vyššie uvedených bodov) v sume 983 038 EUR. Uvedené prostriedky boli organizácii rozpísané v rámci prvku MPR 08S0102.

V rámci rozpisu záväzných ukazovateľov štátneho rozpočtu na rok 2009 (č. MK-1773/2009-102/525 z 21. 1. 2009) boli Hudobnému centru rozpísané bežné výdavky na činnosť (RK 600, Program 08S – Tvorba, šírenie, ochrana a prezentácia kultúrnych hodnôt, prvok: 08S0102 – Hudba, koncertná činnosť a umelecké súbory) celkovo vo výške 983 038 EUR, z toho mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania (RK 610) v sume 243 311 EUR.

Rozpočtovými opatreniami zriaďovateľa bola uvedená kontrahovaná suma v nadväznosti na rozpočtové opatrenie Ministerstva financií SR č. 2/2009 zo dňa 20. 3. 2009 znížená o sumu 19 661 EUR (RK 630) a zvýšená o sumu 18 164 EUR, ako uvoľnenie finančných prostriedkov na zabezpečenie zúčtovania použitia kultúrnych poukazov (v členení 7 547 EUR rozpočtovým opatrením zriaďovateľa zo dňa 18. 8. 2009 a 10 617 EUR rozpočtovým opatrením zriaďovateľa zo dňa 22. 12. 2009).

V rámci prvku 08S0102 – Hudba, koncertná činnosť a umelecké súbory, rozpočtová kategória 600 – Bežné výdavky, dosiahla takto suma kontrahovaného príspevku od zriaďovateľa výšku 981 541 EUR.

Plné znenie kontraktu je uvedené na našej internetovej adrese:

http://www.hc.sk/src/hudobne_centrum_informacie.php

Vecné plnenie jednotlivých aktivít podľa kontraktu je uvedené v rámci bodu 4. tejto správy.

Celková suma finančných prostriedkov-výdavkov vynaložených na bežnú činnosť organizácie v rámci kontraktu, uzavretého na rok 2009 (činnosti a aktivity prvku 08S0102), dosiahla k 31. 12. 2009 výšku 1 052 788,22 EUR, z toho výdavky kontraktu hrazené z vlastných zdrojov boli vo výške 163 693,07 EUR. Bežný transfer, poskytnutý zriaďovateľom na činnosti kontraktu v roku 2009 (vrátane rozpočtových opatrení), bol použitý k 31. 12. 2009 vo výške 889 095,15 EUR. Nevyčerpaný bežný transfer na činnosti kontraktu, uzavretého na rok 2009 v sume 92 445,85 EUR, bol spotrebovaný v súlade s §8 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v roku 2010, a to vo výške 37 420,54 EUR, t. j. celková suma prostriedkov štátneho rozpočtu na krytie nákladov kontraktu na rok 2009 predstavuje 926 515,69 EUR.

V roku 2009 nebol organizácii poskytnutý príspevok na kapitálové výdavky.

Na celkovú štruktúru čerpania prostriedkov bežného transferu u jednotlivých činností kontraktu mali vplyv okrem uvedených rozpočtových opatrení zo strany zriaďovateľa aj odchýlky v rámci vecného plnenia aktivít a z toho vyplývajúce zmeny v rámci čerpania súvisiacich výdavkov. Tieto boli spôsobené okrem nárastu platovej štruktúry zamestnancov vykonávajúcich jednotlivé aktivity (pozri bod 7. tejto správy) a zvýšenia aktuálnej potreby a prerozdelenia pracovných kapacít (čerpanie materskej a rodičovskej dovolenky, dlhodobej práceneschopnosti výkonných zamestnancov) aj zmenami v rámci jednotlivých činností a aktuálnym plnením úloh v priebehu roka (rozšírenie činnosti o aktivity projektov na kultúrne aktivity a zvýšený počet zverených zahraničných akcií). Uvedené skutočnosti ovplyvnili i štruktúru čerpaných ostatných výdavkov na tovary a služby.

V rámci plnenia úloh v zmysle kontraktu, uzavretého so zriaďovateľom na rok 2009, bol uvedený stanovený ukazovateľ počtu podujatí so zameraním na hudobnú výchovu mládeže 220 plnený v počte 471 (komentár uvedený v rámci bodu 4.4.1. tejto správy).

Stanovené rozšírenie dokumentačnej databázy HC SNORKA v rámci kontraktu o 10% oproti roku 2006 (teda o cca 4 200 záznamov) bolo splnené. K 31. decembru 2009 obsahoval IS HC SNORKA 73 603 záznamov. V priebehu roka bolo doplnených 5 610 záznamov, čo predstavuje nárast o 13,4% v porovnaní s počtom záznamov v roku 2006 (podrobná špecifikácia je uvedená v rámci bodu 4.1.3. tejto správy).

4. ČINNOSTI/PRODUKTY ORGANIZÁCIE

Hudobné centrum v roku 2009 plnilo úlohy, ktoré mu vyplývajú zo zriaďovacej listiny, schváleného rozpočtu a kontraktu (uvedeného v bode 3. výročnej správy). V rámci toho vykonávalo:

- 4.1.** Dokumentačnú, informačnú a prieskumno-analytickú činnosť
- 4.2.** Edičnú činnosť
- 4.3.** Podporu rezidenčných súborov
- 4.4.** Koncertné podujatia
- 4.5.** Medzinárodný festival Melos-Étos
- 4.6.** Aktivity z poverenia Ministerstva kultúry SR
- 4.7.** Medzinárodný hudobný veľtrh MIDEM – Slovenský národný stánok

4.1. Dokumentačná, informačná a prieskumno-analytická činnosť

4.1.1. Štatistické výkazy MK SR

Špecifikácia: Prieskumno-analytická činnosť

Čas trvania: Stála činnosť

Hudobné centrum sa v spolupráci s Ministerstvom kultúry Slovenskej republiky podieľa na *Programe štátnych štatistických zisťovaní v oblasti kultúry*. V rámci každoročného zisťovania Oddelenie dokumentácie a informatiky spracovalo a pripravilo vyhodnotenie dvoch štatistických výkazov za rok 2008.

a) Ročný výkaz o hudobných telesách a umeleckých súboroch KULT (MK SR) 05-01

mapuje činnosť štátnych a neštátnych hudobných telies a umeleckých súborov, za účelom dokreslenia celkového obrazu hudobného života na Slovensku. Zároveň slúži rozšíreniu dokumentačnej práce Oddelenia dokumentácie HC získavaním údajov týkajúcich sa repertoáru, uvádzania slovenských diel, realizácie nahrávok, návštevnosti hudobných podujatí a ďalších.

Spravodajskými jednotkami, ktoré poslali vyplnené dotazníky, sú: Slovenská filharmónia (zahŕňa 3 telesá: Slovenský komorný orchester Bohdana Warchala, Slovenský filharmonický zbor, orchester Slovenská filharmónia), Štátna filharmónia Košice, Štátny komorný orchester Žilina, Symfonický orchester Slovenského rozhlasu, Detský zbor Slovenského rozhlasu, Orchester ľudových nástrojov, Musica Aeterna, Slovenský ľudový umelecký kolektív a Lúčnica.

Návratnosť. Vyplnený výkaz sa nepodarilo získať od súborov Cappella Istropolitana (tak ako po minulé roky, nereagovali ani na opätovnú výzvu) a Pressburger Philharmoniker.

Súhrnné ukazovatele za Slovenskú republiku hovoria, že v tuzemsku menované profesionálne telesá uskutočnili v roku v roku 2008 815 koncertov, z toho na Slovensku 566 koncertov a 249 v zahraničí, z čoho 130 bolo výchovných koncertov. V prípade údajov o koncertoch na Slovensku je to v porovnaní s rokom 2007 mierny pokles o 6 vystúpení, položka *Výchovné koncerty* vykazuje **nárast** o 51 koncertov. Počet koncertov v zahraničí **stúpil** oproti minulému roku o 105. Profesionálne podujatia v oblasti vážnej hudby (413) prevažujú vo vystúpeniach telies na domácej pôde aj v zahraničí, pričom ich počet oproti minuloročnému zisťovaniu klesol o 42. (Príkladáme tabuľku z minulých rokov na porovnanie.)

Porovnanie so zisťovaniami za uplynulé roky vo vybraných parametroch

Parametre	rok	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Umelecké telesá – počet		10	10	10	10	10	10	9	10	10	12	12
Koncerty v tuzemsku spolu		469	482	542	545	450	431	533	505	641	572	566
z toho orchestrov		140	184	118	128	87	35	63	30	79	19	150
z toho komorných súborov		118	135	124	95	66	58	52	26	91	59	416
Vystúpenia tanečných súborov					165	142	129	181	188	195	166	138
Výchovné koncerty					51	78	59	95	69	132	79	130
Profes. podujatia vážnej hudby					294	297	267	314	292	528	455	413
Koncerty v zahraničí		153	89	160	174	133	252	179	184	187	144	249
Koncerty v tuzemsku a zahraničí spolu		658	571	702	719	583	683	712	689	828	716	815

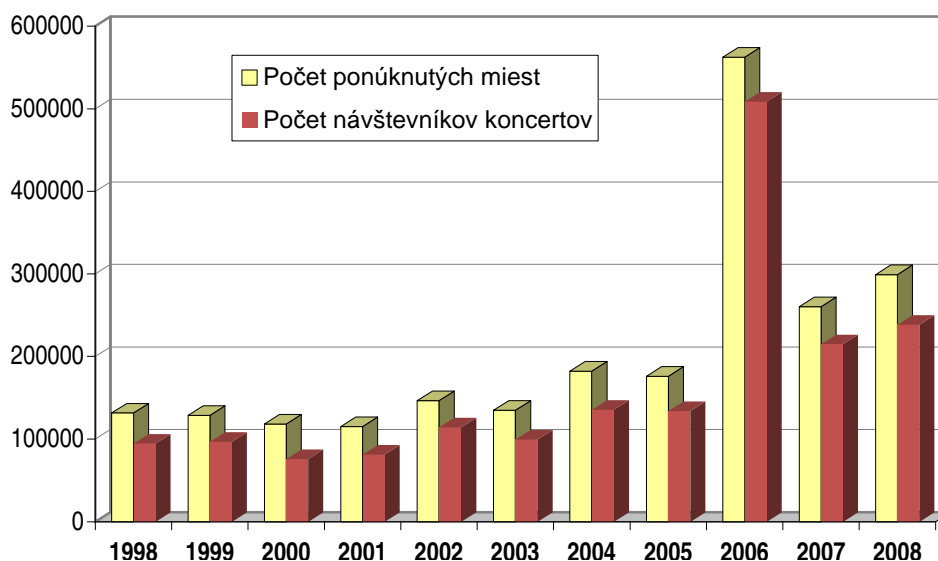
Repertoár telies. Od roku 2001 sa v rámci štatistického zisťovania zisťujú kvantitatívne údaje o repertoári, premiérach a nahrávkach hudobných telies a umeleckých súborov. Do repertoáru hudobných telies a umeleckých súborov v roku 2008 bolo zaradených 326 hudobných diel, z toho bolo 125 od slovenských a 201 od zahraničných autorov, čo ukazuje na mierny nárast diel od slovenských autorov – tu je možný súvis s rokom Eugena Suchoňa. Súbory a orchestre realizovali 15 hudobných nahrávok na zvukové nosiče, čo je pokles asi o polovicu oproti roku 2007. Takýto prudko klesajúci trend bol zaznamenaný už aj v minuloročnom zisťovaní. Opäť prikladáme tabuľku z minulých období na porovnanie.

Údaje o repertoári telies

Parametre	rok	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Počet hud. diel v repertoári		1 437	786	824	1 148	893	434	469	326
z toho diela slov. autorov		512	82	121	366	108	86	106	125
z toho diela zahr. autorov		925	704	703	782	785	348	363	201
Počet premiér		73	25	22	186	60	49	37	33
z toho premiéry slov. autorov		59	24	16	123	37	38	31	29
z toho premiéry zahr. autorov		14	1	6	63	23	11	6	4

Návštevnosť. Na koncertoch bolo k dispozícii 299 175 miest, pričom počet návštevníkov na vystúpeniach bol 238 552, ide teda o nárast počtu ponúknutých miest i počtu návštevníkov, nie však percentuálnej výšky návštevnosti.

Parametre	rok	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Počet ponúknutých miest		131 682	128 660	118 366	115 270	146 663	135 005	182 388	176 160	562 449	260 493	299 175
Počet návštevníkov		94 758	96 791	75 941	81 447	114 524	99 601	135 645	134 320	508 877	215 154	238 552
Návštevnosť (%)		72,0%	75,2%	64,2%	70,6%	78,0%	73,8%	74,4%	76,2%	90,5%	82,6%	79,7%

b) Ročný výkaz o hudobných telesách a umeleckých súboroch KULT (MK SR) 16-01 bol vypracovaný pre Program štátnych štatistických zisťovaní s cieľom získať prehľad o aktivitách organizátorov hudobného života a o koncertnom živote na Slovensku z aspektu jeho žánrového a územného členenia a podľa typov podujatí.

Spravodajskými jednotkami sú organizácie, umelecké agentúry, nadácie, občianske združenia, mestské kultúrne strediská, obecné a mestské zastupiteľstvá, slovenské liečebné kúpele, ktoré v rámci svojej činnosti usporadúvajú verejné koncerty a hudobné podujatia profesionálnej hudobnej kultúry. Počet spravodajských jednotiek oproti minuloročnému zisťovaniu mierne klesol z 228 na 223 spravodajských jednotiek. Najväčšiu skupinu tvoria mestské úrady a miestne úrady.

Priebeh zberu a spracovania výsledkov. V oveľa väčšej miere uľahčilo využívanie internetu a e-mailu komunikáciu a získavanie údajov, na základe čoho sa mohlo štatistické zisťovanie realizovať s časovou úsporou. Výzvy na vyplnenie dotazníkov boli spravodajským jednotkám zaslané v priebehu januára 2009 doporučenou poštou. Spravodajským jednotkám, ktoré do 1. marca 2009 nedodali dotazník, sme poslali opäť doporučenou poštou upozornenie na ich spravodajskú povinnosť vyplývajúcu zo zákona. Aj napriek tomu v 39 prípadoch sme nedostali žiadnu reakciu. V niektorých prípadoch bolo treba upresňovať a vysvetľovať detaily, nevyvstali však vážnejšie problémy. Čas, ktorý venujú respondenti vyplňovaniu dotazníka, je – na základe ich odhadu – priemerne 4 hodiny.

Návratnosť. Vyplnený výkaz odovzdalo 184 jednotiek, z nich činnosť nevykonávalo 23, celkovo z hľadiska štatistického zisťovania (pripočítajúc respondentov, ktorí nereagovali na výzvu) činnosť nevykonávalo 62 respondentov.

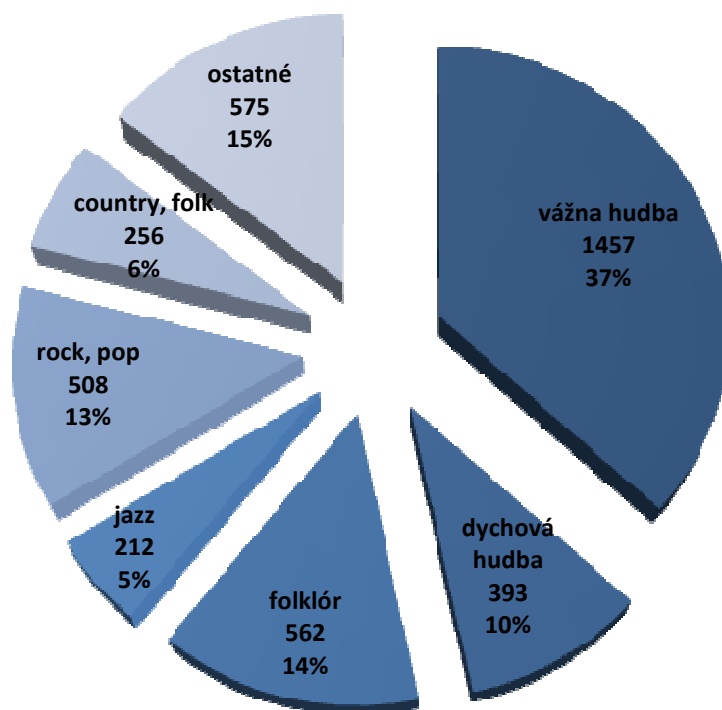
Prehľad návratnosti výkazov v percentách

Počet spravodajských jednotiek	223	100 %
Nereagovali na výzvu/Neposkytli údaje	39	17,5 %
Reagovali/Odovzdalo výkaz	184	82,5 %
z toho vykonávali činnosť	161	72,2 %
z toho nevykonávali činnosť	23	10,3 %
Celkovo nevykonávali činnosť	62	27,8 %

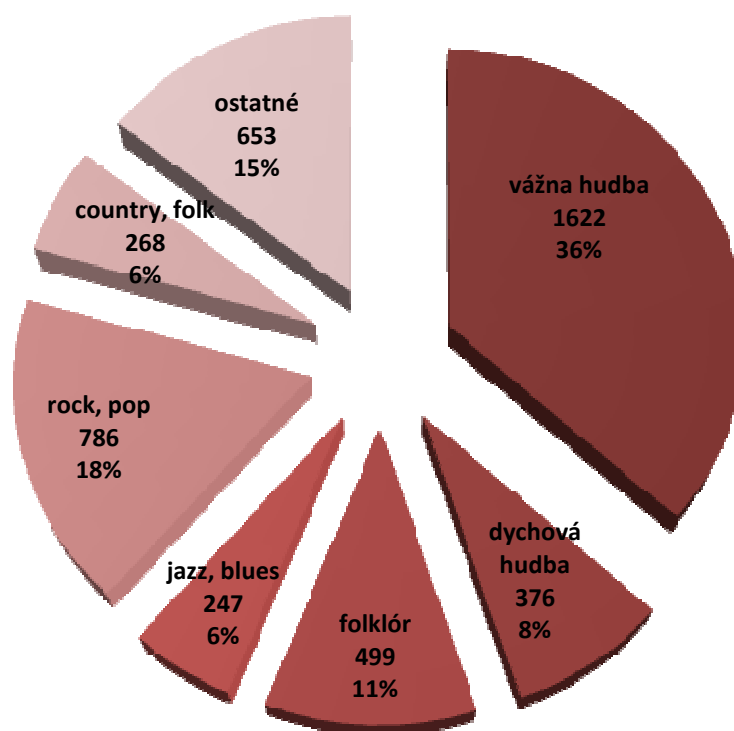
Výkaz KULT 16-01 tvoria 4 moduly. Prvý zisťuje počet podujatí a ich návštevníkov podľa jednotlivých žánrov, druhý je zameraný na geografické rozloženie koncertných aktivít, tretí modul na aspekt trvania a periodicity podujatí (t. j. dlhodobejšieho alebo neperiodického zamerania) a štvrtý modul zisťuje ekonomické atribúty podujatí (údaje o hospodárení).

Žánrové členenie a návštevnosť. Zo sumára za Slovenskú republiku v prvom module vyplýva, že na podujatiach bolo ponúknutých **cca 1 808 958 miest** (čo predstavuje značný nárast v porovnaní so zisteným počtom 1 359 533 miest v roku 2008), **počet návštevníkov** bol cca **1 496 251**, čo znamená oproti minuloročnému zisťovaniu **mierny nárast návštevnosti** zo 78,85 % na **82,71 %** (1 072 038 návštevníkov v r. 2008). Tohoročné zisťovanie žánrového rozvrstvenia prinieslo nasledovné súhrnné čísla: vykazujúci organizátori usporiadali na Slovensku spolu 1 622 koncertov vážnej hudby, 376 dychovej hudby, 499 folklóru, 247 jazzu a blues, 786 koncertov rocku a popu, 268 country a folku a 653 predstavení ostatných hudobných žánrov. Pri pohľade na zastúpenie jednotlivých žánrov v celkovom počte podujatí možno konštatovať, že aj popri zmene (náraste) počtu podujatí má pomer žánrového zastúpenia v jednotlivých rokoch relatívne stabilnú schému, najväčšia odchýlka predstavuje 5% (nárast rock-pop). Uvádzame pre porovnanie grafy za roky 2007 a 2008.

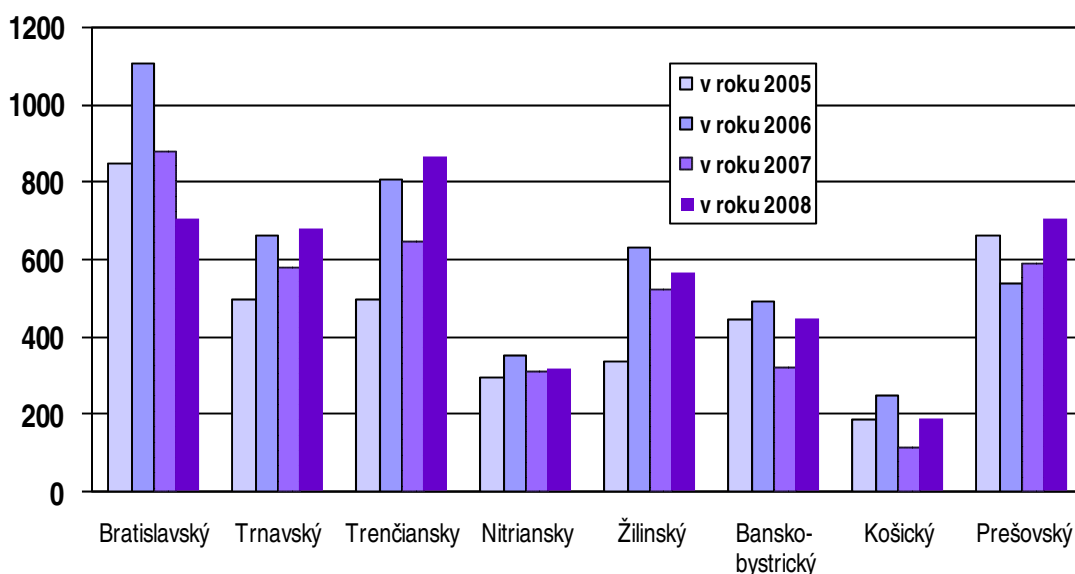
Graf žánrovej štruktúry hudobných podujatí v roku 2007

Graf žánrovej štruktúry hudobných podujatí v roku 2008

Geografické rozloženie koncertných podujatí. Nasledujúci graf zobrazuje počet zistených koncertných podujatí podľa krajov za roky 2005 až 2008. Ukazuje výraznejší nárast počtu podujatí v roku 2008 vzhľadom na rok 2007 v Trenčianskom a Prešovskom kraji, mierny nárast v Trnavskom, Žilinskom, Banskobystrickom a Košickom kraji, takmer žiadny pohyb v portfóliu Nitrianskeho kraja a prekvapivý pokles počtu podujatí v Bratislavskom kraji. Štyri ročníky doterajšieho zisťovania tiež naznačujú, že podiel jednotlivých krajov na kvantite hudobných produkcií je relatívne ustálený so silným postavením Bratislavského, Trenčianskeho, Prešovského a Trnavského kraja, priemerným podielom stredoslovenských krajov Žilinského a Banskobystrického, a najnižší podiel naznačujú Nitriansky a Košický kraj.

Tendencie. Prvé štyri ročníky štatistického zisťovania podľa dotazníka KULT MK 16-01 dovoľujú zatiaľ len opatrne formulovať hodnotenie dlhodobějších tendencií a trendov v oblasti organizovania podujatí hudobnej kultúry na Slovensku. Z doterajšieho zisťovania vyplýva, že pomer žánrového zastúpenia v celkovom obraze podujatí má relatívne stabilnú schému, a v istej miere to platí aj pre geografické rozloženie podujatí. Za sľubný možno považovať celkový nárast počtu podujatí a počtu návštevníkov, v rámci toho aj počtu koncertov a návštevníkov koncertov vážnej hudby.

4.1.2. Historické organy na Slovensku

Špecifikácia: Prieskumno-analytická činnosť
Čas trvania: Stála činnosť

Dlhodobý projekt prieskumu organov na Slovensku je zameraný na základný výskum, zmapovanie a zdokumentovanie slovenských organov a ako výskumná úloha je súčasťou projektu MK SR *Register národného kultúrneho dedičstva*. Projekt sa začal realizovať na pôde HC v roku 1998. Odborným garantom prieskumu je PhDr. Alojz Marian Mayer, CSc., prieskum v priebehu roka 2009 uskutočnil Mgr. art. Marek Cepko, ArtD.

V roku 2009 bolo preskúmaných 152 objektov na území okresov Poprad, Kežmarok, Stará Ľubovňa a Ružomberok. Podľa územného členenia rím.-kat. cirkvi boli preskúmané 3 dekanáty (Stará Ľubovňa, Kežmarok a Spišský Štiavnik) a časť dekanátov Poprad a Ružomberok. Skúmané územie spadá v územnom členení evanjelickej cirkvi a. v. do Tatranského seniorátu, z ktorého je doposiaľ preskúmaných cca ¾ objektov.

Prieskum v roku 2009 nadviazal na dovtedajšie systematické práce postupného prieskumu celého územia SR, pričom sa uplatnila rozšírená štruktúra popisu a dokumentácie jednotlivých nástrojov, ktorá obsahovala: text o histórii organa, meno (názov) výrobcu organa, prehľad prác a stavebných zásahov do nástroja, fotodokumentáciu organov, a to umiestnenia, celku a dôležitých detailov nástrojov, fotodokumentáciu a informačný text o lokalite-budove, v ktorej sa nástroj nachádza, technický popis organov (podľa schémy skriňa; hrací stôl – manuálová klaviatúra, pedálová klaviatúra, ovládanie registrov a pomocné zariadenia; traktúry; vzdušnice; vzduchová sústava), ďalšie odborné údaje potrebné pre generálny súpis organov a odborný popis stavu jednotlivých nástrojov.

Zo správy Mareka Cepku vyberáme:

„Prevažnú časť organov tvoria podľa očakávania organy firmy Gebrüder Rieger (26) z obdobia rokov 1896 – 1927. Podstatná časť pochádza z prelomu 19. a 20. storočia, resp. z 1. desaťročia 20. storočia, pričom viacero nástrojov bolo vybavených výpustnými vzdušnicami (napr. Podolíneec, farský kostol; Vyšné Ružbachy; Ružomberok-Biely Potok), ktoré sa v súčasnosti považujú za experiment vo výrobnom programe firmy Gebrüder Rieger na prelome 19. a 20. storočia a vyskytujú sa ojedinele. Z umelecko-interpretačného hľadiska je potrebné vyzdvihnúť dvojmanuálové organy v Spišskom Bystrom (r. kat., 1927), no predovšetkým v Spišskej Belej (ev. a. v., 1906 – 1907).

Firma Rieger-Kloss bola na skúmanom území činná v štyroch prípadoch. Ďalšie tri skúmané organy pochádzajú z Kolbayovskej dielne z rokov 1822 – 1855. Všetky boli zachytené v predošlých čiastkových výskumoch a spomínajú sa v staršej organologickej literatúre. Organ y firmy Jan Tuček sme zaznamenali dvakrát (Plavnica, Hniezdne). Ďalší výrobcovia organov sú zastúpení iba po jednom organe: József Angster (Kežmarok, mariánsky kostol), Gabriel Bies (r. kat, Gánovce), Jozef Melzer (r. kat., Pdhorany), bratia Muškovci (r. kat., Lendak), družstvo Varhany, Brno (r. kat., Ždiar), Karel Weiss (r. kat., Veľká Lomnica), Andreas Zimmer (r. kat., Poprad-Stráže).

Šiestim nástrojom sa nepodarilo určiť výrobcu. Z nich osobitnú pozornosť si zasluhujú tri organ y, ktoré doposiaľ neboli zdokumentované a ani sa o nich nezmieňuje staršia organologická literatúra. Najstarším je 4-registrový pozitív v r. kat. kostole v Hraničnom pochádzajúci pravdepodobne z 2. polovice 18. storočia. Na súčasné miesto bol prenesený až v 70. rokoch 20. storočia. Prestavby a neodborné zásahy vykonané v posledných desaťročiach však nástroju značne uškodili. Ďalší nástroj stojí v r. kat. kostole v obci Lomnička. 6-registrový pozitív asi z 1. polovice 19. storočia sa nachádza v zlom technickom stave, písťalový fond už nie je úplný. Nástroj sa veľmi dlhú dobu nepoužíva, jeho osud je ohrozený. Posledný nástroj sa nachádza v podstate lepšom stave, po generálnej oprave a s organovou skriňou po reštaurovaní. Stojí v r. kat. kostole v Spišskej Belej-Strážkach. 6-registrový organový pozitív z 1. polovice 19. storočia je v súčasnosti vhodný aj na koncertné účely.

Najstarším organom zo skúmaných objektov je vyššie spomínaný pozitív v Hraničnom, najnovší organ dokončil Gabriel Bies na konci roka 2008 pre r. kat. kostol v Gánovciach.

Prevažnú časť nástrojov tvoria jednomanuálové organ y (40), vrátane bezpedálových organov a pozitívov. Dvojmanuálových je 15, trojmanuálový bol zistený iba jeden (Lendak, r. kat.). Najviac organov pochádza už tradične z 1. polovice 20. storočia, predovšetkým z prvých dvoch desaťročí, kedy kulminovala výroba továrenských organov. Organ y sa poväčšine nachádzajú v dobrom alebo obstojnom technickom stave.“

4.1.3. Dokumentácia, databázový systém, web-stránka

Špecifikácia: Činnosť v oblasti dokumentácie a informatiky
Čas trvania: Stála činnosť

Táto úloha zahŕňa zbieranie a spracovanie informácií o fenoménoch súčasnej hudobnej kultúry na Slovensku, predovšetkým o osobnostiach – skladateľoch, muzikológoch, koncertných umelcoch, hudobníkoch v oblasti jazzu, blues a ďalších hudobných žánrov – a o hudobných podujatiach. Údaje sa priebežne spracovávajú do informačného databázového systému HC SNORKA.

Ku koncu decembra 2009 obsahovala SNORKA cca 73 600 záznamov. Z celkového počtu údajov cca 85% je prístupných na webstránke HC v nasledovnej štruktúre:

- *Databázy:*
  - osobnosti – Skladatelia, Koncertní umelci, Jazz, Blues, Folk, Muzikológovia* (jednotlivé heslá obsahujú životopisné údaje, zoznam diel resp. repertoár, bibliografiu, diskografiu, ocenenia)
  - orchestry, súbory*
  - hudobný adresár*
  - hudobné podujatia* – festivaly, súťaže, kurzy, semináre a pod. (v podobe databázy s možnosťou dynamického vyhľadávania podujatia podľa rôznych kritérií)

- *Aktivity (HC):*
  - Stredoeurópsky festival koncertného umenia Žilina*
  - Melos-Étos*
    - obsahujú charakteristiku podujatia, program, archív fotografií, kontakty a aktuálne informácie v priebehu festivalov)
  - Koncerty v Mirbachovom paláci*
  - Výchovno-vzdelávacie koncerty*
  - Archív: Rok slovenskej hudby*
    - Storočnica Eugena Suchoňa* (databáza podujatí na Slovensku a v zahraničí, ponuka programov, informácie pre organizátorov a ďalšie priebežne aktualizované údaje)
    - Projekt DMET*

- *Publikácie HC* – informácia o všetkých edičných tituloch vydaných HC (v členení knihy, noty, CD), časopise *Hudobný život*, možnosť online-objednávok

- *Študovňa (Knižničný katalóg HC)* – obsahuje katalóg kníh, výstrižkov, časopisov, foto-galériu, audio- a videotéku, katalóg nôt a partitúr

Internetová stránka HC poskytuje aj ďalšie okruhy aktuálnych informácií:

- *Infoservis*
  - aktuality*
  - infoservis vážna hudba/ostatné žánre* – správy o ponuke zahraničných a domácich festivalov, umeleckých kurzoch, workshopoch a ďalších podujatiach
  - centrálne vyhľadávanie*

V uplynulom roku sme venovali osobitnú pozornosť zosúladieniu webovej stránky HC s Výnosom Ministerstva financií Slovenskej republiky pre informačné systémy verejnej správy z roku 2008 a Metodickému pokynu MK SR k tomuto výnosu.

Prehľad vybraných dát IS HC SNORKA

názov databázy	počet záznamov	december 2006	december 2007	december 2008	december 2009
Osobnosti (profily umelcov)		2 154	2 423	2 454	2 705
Ocenenia umelcov		968	1 103	1 187	1 294
Dielo slovenských skladateľov		13 561	14 903	15 075	15 413
Premiéry		1 470	1 896	1 968	2 058
Hudobné telesá, súbory a skupiny		671	692	713	720
Organizácie a inštitúcie (adresy)		1 004	1 010	1 048	1 049
Hud. podujatia		1 523	2 016	2 437	3 004
Usporiadatelia podujatí		510	629	718	843
Adresy personálne		1 085	1 104	1 085	1 086
Kontakty (tel., fax, e-mail)		2 518	2 585	2 618	2 601
Hudobný život (anotácie časopisu)		82	94	103	112
Hudobný život (sekcie a rubriky)			79	151	242
Diskografia		631	763	825	1 126
Bibliografia		3 968	6 017	9 998	11 528
Publikácie HC		60	69	70	76
Festivaly (zdokumentované ročníky)		3 487	3 710	3 798	3 966
Festivaly – zoznam skladateľov		665	671	693	750
Festivaly – zoznam interpretov		743	798	822	875
Festivaly – zoznam telies		150	155	161	171
Festivaly – zoznam uvedených diel		1 654	1 772	1 812	1 887
Knihy		2 875	2 887	2 918	2 951
Zvukové nosiče		2 003	2 238	5 210	5 809
Výstrižky			1 406	1 406	3 152
Fotografie			6 483	6 874	7 421

Dátum	december 2006	december 2007	december 2008	december 2009
Prehľad údajov spolu	41 944	59 376	67 993	73 603

Merateľný ukazovateľ – zvýšenie počtu záznamov v IS minimálne o 10% oproti roku 2006, teda o cca 4200 záznamov:

	Stav k 31. 12. 2006	Prírastok počtu záznamov od r. 2008	Nárast v % oproti r. 2006
počet údajov v IS HC SNORKA	41 944	5 610	13,4%

V priebehu roka 2009 bolo do IS HC SNORKA **doplnených 5 610** záznamov, čo predstavuje nárast o **13,4%** v porovnaní s počtom záznamov v roku 2006.

4.1.4. Informačné publikácie

Špecifikácia: Činnosť v oblasti dokumentácie a informatiky
Čas trvania: Stála činnosť

Informačné publikácie sú jedným z výstupov práce na poli dokumentácie a informatiky, spracúvajú údaje z oblasti hudobnej kultúry u nás a sú určené na propagáciu slovenského hudobného umenia doma a v zahraničí. Ich užívateľmi sú hudobné a iné kultúrne organizácie na Slovensku i v zahraničí, odborná hudobná verejnosť (predovšetkým dramaturgovia, muzikológovia a študenti odborných škôl), kultúrne strediská cudzích štátov v SR, Slovenské inštitúty v zahraničí, sesterské organizácie IAMIC, IAML, ECPNM, kultúrne strediská cudzích štátov v SR, konzervatóriá a vysoké školy (s hudobným odborom), širšia odborná verejnosť.

Spravodaj *Akcent*

Jedno číslo v anglickom jazyku, náklad 400 kusov.

Akcent je obdobou spravodajcov vydávaných hudobnými informačnými centrami v iných krajinách, s ktorými má rovnakú cieľovú skupinu čitateľov. Informuje zahraničných čitateľov o najdôležitejších udalostiach a faktoch zo slovenského hudobného života. Bola zabezpečená distribúcia našim zahraničným partnerským inštitúciám.

Hudobné udalosti na Slovensku 2010

ISBN 978-80-89427-01-7

Náklad 700 kusov.

Dvojazyčná slovensko-anglická publikácia vychádza každoročne od r. 1997, obsahuje prehľad širokého spektra hudobných podujatí na Slovensku (festivaly, koncertné cykly, súťaže, kurzy a interpretačné semináre, konferencie a semináre, výstavy, sezóny orchestrov a divadiel) zo všetkých hudobných žánrov. Kalendárium podujatí bolo vydané na prelome rokov. Zasiela sa podobne ako *Akcent* našim zahraničným partnerským inštitúciám.

Slovenský hudobný adresár 2010

ISBN 978-80-89427-02-4

Náklad 800 kusov.

V priebehu roka 2009 sa uskutočnila aktualizácia modulu Hudobný adresár (zahŕňala revíziu údajov adresára osôb, súborov, orchestrov, inštitúcií a ďalších subjektov hudobnej obce; následné zadanie do IS a spracovanie a korektúry textov). *Slovenský hudobný adresár* bol publikovaný v elektronickej podobe na CD.

Slovník slovenského koncertného umenia

V roku 2009 sme sa zamerali na revidovanie a aktualizáciu elektronického pendanta slovníkových hesiel o osobnostiach v IS HC. Konceptný rámec hesiel tvorí stručný profesijný životopis, charakteristika a základný prehľad repertoáru, diskografia, bibliografia, personálna bibliografia a zoznam ocenení. Nárast nových informácií je badateľný v prehľadnej tabuľke IS HC SNORKA.

4.1.5. Knižnica, študovňa, hudobné archívy

Špecifikácia: Informačná činnosť, služby verejnosti, čiastočne dokumentácia
Čas trvania: Stála činnosť

V priebehu roka 2009 bol zabezpečený plynulý chod všetkých ponúkaných **knižničných a archívnych služieb** študovne na zodpovedajúcej úrovni a k spokojnosti návštevníkov. Služby študovne využilo prezenčne 413 návštevníkov, telefonicky cca 170 osôb. V roku 2009 pokračovalo ODI v triedení a spracovaní dennej tlače, zabezpečovalo výstrižkovú službu, monitorovaných a výstrižkovo spracovávaných bolo 20 periodík. Výstrižky sa priebežne zakladali do fondov osobností (skladatelia, koncertní umelci, ostatné žánre) a podujatí. V priebehu roka sa realizovala informačná a konzultačná činnosť v rámci študijných hodín a sprístupňovania dokumentačných fondov. Služby záujemcom (bádatelom, študentom, odbornej verejnosti a pracovníkom médií) sa poskytovali aj formou kopírovania výstrižkov, kopírovaním požadovaných materiálov z časopisov a kníh.

Do **archívov a katalógov HC** pribudlo 28 nových hudobných CD nosičov, v knižničnom fonde pribudlo 38 kníh, 13 nôt a partitúr, cca 1000 fotografií v elektronickej podobe (z celkového prírastku v archívoch cca 45% získavame bezplatne na základe spolupráce s vydavateľmi, zahraničnými a domácimi hudobnými organizáciami a umelcami). Priebežne sa dopĺňal systematizovaný fond bulletinov a materiálov z hudobných podujatí. Predplatené a sprístupnené boli 2 online-služby.

V rámci **digitalizácie zvukových nahrávok** bolo z analógového do digitálneho záznamu spracovaných 60 mg-pásov a do fonoarchívu HC pribudlo 13 CD so skladbami slovenských skladateľov. Na študijné a propagačné účely bolo vyžiadanych cca 63 záznamov ukážok skladieb. Z celkového počtu 2 500 mg-pásov so skladbami slovenských skladateľov je prepísaných do digitálnej podoby 1 700 pásov na cca 420 CD nosičoch.

Pracovníci ODI poskytovali podľa potreby *konzultačnú a poradenskú službu* záujemcom o informácie v rámci jednotlivých oblastí, ktoré dokumentujú. Do tejto činnosti spadá aj vybavovanie početnej písomnej a elektronickej domácej a zahraničnej korešpondencie a zodpovedanie najrôznejších otázok, s ktorými sa záujemcovia na ODI obracajú, príprava podkladov o slovenských umelcoch, inštitúciách, festivaloch a pod. pre publikovanie v materiáloch medzinárodných hudobných organizácií, ktorých je HC členom (IAMIC News, informačný bulletin IMC).

4.2. Edičná činnosť

4.2.1. Hudobný život – časopis, mesačník

Charakteristika:

vydávanie mesačníka o klasickej hudbe, jazze a menšinových žánroch

Kvalitatívne parametre:

Hudobný život – časopis pre klasickú hudbu a jazz informuje ťažiskovo o celom spektre hudobného života na Slovensku, pričom je takmer jediným zdrojom informácií z tejto oblasti kultúry. Časopis pravidelne prináša kritické reflexie o dianí na domácich operných scénach a koncertných pódiov, glosuje tiež výnimočné udalosti vo svete. Pravidelné seriály zahŕňajú pôvodné štúdie (*Kapitoly z dejín jazzového klavíra*), prinášajú analytické pohľady na vybrané diela svetového i domáceho repertoáru (rubrika *Skladba mesiaca*). Rozhovory reflektujú široké spektrum názorov významných domácich i zahraničných osobností (L. Andriessen, Ph. Corner, M. Lapšanský, P. Machajdík, D. Matej, N. Hrčková, A. Kučerová) na problémy súčasného hudobného diania. Snaha kultivovať publicistické žánre (reportáž, anketa, glosa, štruktúrované spravodajstvo, chat...) naráža na pretrvávajúce problémy s autorským zázemím. Aktuálne témy slovenského hudobného života (jubileá Slovenskej filharmónie a Štátnej filharmónie Košice, diskusia o historicky poučenej interpretácii) časopis reflektoval vo forme tematicky koncipovaných materiálov a rozhovorov. Redakcii sa podarilo nadviazať spoluprácu s renomovanými domácimi i zahraničnými autormi: David Conway, Peter Zajáček, Johannes Leopold Mayer (rubrika *História*). V záujme zvýšiť predajnosť a kvalitu časopisu pokračuje redakcia vo zvyšovaní atraktivity grafickej úpravy časopisu (zvyšovanie počtu farebných strán). Mierny nárast predaja je dôkazom stabilizovania kvalitatívnej úrovne príspevkov. Napriek finančnej kríze časopis nestratil predplatiteľov, naopak ich počet mierne vzrástol. Na základe verejného obstarávania z roku 2009 časopis vyrábala spoločnosť PATRIA, spol. s r. o. v Prievidzi.

	Počet vytlačených kusov za rok	z toho predaných	Propagačné výtlačky a remitenda
Hudobný život 2009	10 000	5 534	4 466
Hudobný život 2008	10 000	5 000	5 000
Hudobný život 2007	10 000	6 413	3 587

Trvalým problémom časopisu ostáva len pomaly sa meniace a nedostatočné autorské zázemie. V spolupráci s Katedrou hudobnej vedy časopis *Hudobný život* spolupracuje na projekte publicistickej zameranej odbornej praxe pre študentov. Na túto tému absolvovali redaktori HŽ verejnú diskusiu počas Stredoeurópskeho festivalu koncertného umenia v Žiline.

V roku 2009 redakcia *Hudobného života* pokračuje v krokoch na podporu predaja prostredníctvom:

- **internetovej stránky časopisu**, kde sú uverejnené upútavky na dominantné texty, ale aj kompletne vybrané texty. Súčasťou stránky je diskusné fórum s niekoľkými tematickými okruhmi. Cieľom ostáva, po dosiahnutí relevantnej návštevnosti stránky, spustenie prieskumu názorov a očakávaní čitateľskej obce; dlhodobým zámerom je tiež sprístupnenie archívnych vydaní *Hudobného života* na stránke;
- **mediálnych výstupov** vo forme rozhovorov a článkov (účasť šéfredaktora vo vysielaní Rádia Devín; publicistické aktivity redaktorov vo všeobecne orientovaných mienkotvorných médiách s odkazom na časopis *Hudobný život*);

- **mediálnych spoluprác a partnerstiev** s významnými domácimi i zahraničnými hudobnými podujatiami zviditeľňujúcich značku časopisu v doteraz bezprecedentnej intenzite – Bratislavské hudobné slávnosti, Viva Musica!, Melos-Étos, Košická hudobná jar, Konvergencie, Festival peknej hudby Banská Štiavnica, Hudba Modre, medzinárodný festival súčasnej hudby Ostravské dny (Česká republika), organové festivaly a ďalšie. *Hudobný život* je mediálnym partnerom Slovenskej filharmónie a Štátnej filharmónie Košice. Je tiež mediálnym partnerom prestížneho ocenenia Krištáľové krídlo pre rok 2009 a Ceny Sebastian;
- **prikladaním CD a publikácie *Hudobné udalosti na Slovensku*** do čísiel *Hudobného života*, určených pre predplatiteľov, aby sa – pri zachovaní pôvodnej predajnej ceny – podarilo zvýšiť atraktivitu časopisu a súčasne motivovať čitateľov k získaniu časopisu formou predplatného.

Užívatelia:

Inštitúcie – VŠMU, SAV, FF UK, Hudobné múzeum SNM, hudobné oddelenia knižníc, Slovenská filharmónia, Štátna filharmónia Košice, Štátny komorný orchester Žilina, Štátna opera Banská Bystrica, Hudobný fond, mestské kultúrne strediská, ZUŠ, základné školy, stredné školy

Fyzické osoby – profesionálni hudobníci, kultúrni manažéri, hudobní vedci, dramaturgovia, laici

4.2.2. Vydanie knižných a notových publikácií

4.2.2.1 Edícia *Súborné dielo Jána Levoslava Bellu*:

- Jaroslav a Laura***, dramatická báseň
- Rekviem c mol***

Charakteristika:

vydávanie súborného diela významného slovenského skladateľa

Kvalitatívne parametre:

„Ak existuje nejaký základný kameň novodobej slovenskej hudobnej kultúry, tak je ním tvorba Jána Levoslava Bellu (1843 – 1936). Jeho dielo dodnes predstavuje vrcholnú autorskú kvalitu, a to vo všetkých žánroch, v ktorých tvoril.“ (Vladimír Godár, editor publikácie.) Edícia súborného diela Jána Levoslava Bellu, začatá roku 1997, sa do roku 2005 sústredila na skladateľovu komornú hudbu a hudbu pre klavír. Po piesňovej tvorbe (2007, 2008) sa tím editorov (Marek Spusta, PhDr. Jana Lengová, CSc. a Peter Zagar) v roku 2009 sústredil na vydanie Bellovej dramatickej básne *Jaroslav a Laura*, čo je vlastne fragment Bellovej nedokončenej opery. Ide o prvý zväzok *Súborného diela J. L. Bellu* obsahujúci orchestrálnu skladbu, a to so sebou prinieslo novú problematiku. V edícii sa museli zaviesť princípy prenosu Bellovho zápisu do moderného spôsobu písania partitúry. Publikácia je súčasťou dlhodobého projektu, ktorého zámer a cieľ je zrejmy: kriticky zmapovať a sprístupniť celú tvorbu J. L. Bellu. V roku 2009 sme mali v pláne vydať aj Bellovo *Rekviem c mol*, pre krátenie rozpočtu v rezorte kultúry sme však museli od tohto zámeru odstúpiť.

Kvantitatívne parametre:

náklad 800 kusov

Užívatelia:

Inštitúcie – VŠMU, SAV, FF UK, konzervatóriá, hudobné oddelenia knižníc, Slovenská filharmónia, Štátna filharmónia Košice, Štátny komorný orchester Žilina, Štátna opera Banská Bystrica, Hudobný fond, mestské kultúrne strediská

Fyzické osoby – profesionálni hudobníci, kultúrni manažéri, hudobní vedci, laici

4.2.2.2 Edícia inštruktívnej literatúry

Boris Lenko – Igor Vlakh – Jozef Demjan – Marta Urdová: *Škola hry na akordeóne*

Charakteristika:

vydávanie inštruktívnej literatúry pre adeptov hry na hudobných nástrojoch

Kvalitatívne parametre:

Hra na akordeóne má na Slovensku dlhoročnú tradíciu a patríme medzi tie krajiny (nie je ich veľa), ktoré ponúkajú vysokoškolské vzdelanie v tomto odbore. V súčasnosti učitelia na ZUŠ používajú školu od p. Vašicu a touto publikáciou chceme k nej ponúknuť alternatívu, ktorá zohľadňuje nové pohľady na výučbu hry na akordeóne a odstraňuje tie prvky, ktoré sa v praxi ukázali ako nefunkčné. Kolektív autorov dobre pozná situáciu na všetkých stupňoch hudobného školstva; autori neodmietajú „starú“ školu úplne, prevzali z nej to, čo je živé a doplnili ju o poznatky a materiál z praxe.

Kvantitatívne parametre:

náklad 1000 kusov

Užívatelia:

Základné umelecké školy

Fyzické osoby – široká laická verejnosť, muzikológovia, pedagógovia, študenti

4.2.2.3 Edícia prekladov**4.2.2.3.1 Roger Scruton: *Estetika hudby*****Charakteristika:**

vydávanie prekladov kľúčových hudobno-teoretických textov

Kvalitatívne parametre:

Kniha je prvou komplexnou štúdiou o povahe a význame hudby z perspektívy modernej filozofie a jediným textom na túto tému, ktorý je dôkladne ilustrovaný hudobnými príkladmi. V úvode sa dotýka metafyziky zvuku, pokračuje rozlíšením zvuku a tónu, analýzou rytmu, melódie a harmónie a vyúsťuje do nového pohľadu na hudbu ako intencionálneho objektu aktívnej percepcie. V roku 2009 sme pracovali na redigovaní prekladu.

Kvantitatívne parametre:

náklad 800 kusov

Užívatelia:

Inštitúcie – VŠMU, konzervatóriá, hudobné oddelenia knižníc, Hudobný fond, mestské kultúrne strediská, ZUŠ

Fyzické osoby – široká laická verejnosť, muzikológovia, pedagógovia, študenti

4.2.2.3.2 Eduard Hanslick: *O hudobnej kráse*

Charakteristika:

vydávane prekladov kľúčových hudobno-teoretických textov

Kvalitatívne parametre:

Hudobné centrum pokračuje vo vydávaní prekladov kľúčových hudobno-teoretických textov. Hanslickov hudobno-estetický text z 19. storočia je dodnes považovaný za základnú hodnotu európskej hudobnej estetiky. Autor v ňom argumentuje, že zobrazovanie citov nie je obsahom hudby, hovorí o vzťahu hudby a prírody, rozoberá pojmy „obsah“ a „forma“ atď. V roku 2009 sme pracovali na redigovaní prekladu.

Kvantitatívne parametre:

náklad: 800 kusov

Užívatelia:

Inštitúcie – VŠMU, konzervatóriá, hudobné oddelenia knižníc, Hudobný fond, mestské kultúrne strediská, ZUŠ

Fyzické osoby – široká laická verejnosť, muzikológovia, pedagógovia, študenti

Roku 2009 teda vyšli tieto tituly:

Mesačník *Hudobný život* (8 čísiel a 2 dvojčísla)

Ján Levoslav Bella: *Jaroslav a Laura*

Boris Lenko a kol.: *Škola hra na akordeóne*

Roger Scruton: *Estetika hudby*

4.3. Podpora rezidenčných súborov

Špecifikácia: hudobné podujatia

Čas trvania: stála činnosť – premietnutá do ukazovateľov kalendárneho roku

4.3.1. Jazzové súbory

Hlavným cieľom projektu „Jazzové súbory“ je pravidelná prezentácia slovenskej jazzovej hudby a slovenských interpretov na prestížnych koncertoch a festivaloch doma a hlavne v zahraničí. Spoluorganizácia Hudobného centra spočíva v zostavení dramaturgie koncertov, v ponuke koncertov domácim i zahraničným hudobným usporiadateľom, v komunikácii s organizátormi festivalov a veľkých koncertov, v zmluvnom zabezpečení, propagácii, technickom zabezpečení a i. Pri výbere projektov prihliadame na nasledujúce skutočnosti:

- účinkovanie na veľkých **festivaloch**, prioritne zahraničných;
- účinkovanie **slovenských** jazzových interpretov;
- uvádzanie **slovenskej tvorby** (autorský repertoár);
- **vzdelávanie** v oblasti jazzu na Slovensku;
- zviditeľnenie slovenského jazzu a v neposlednom rade i Hudobného centra.

Hudobné centrum sa snaží zvyšovať jazzové povedomie aj na slovenských školách v rámci jazzových kurzov a workshopov realizovaných slovenskými i zahraničnými umelcami. Každoročne vydá jeden jazzový album slovenskému interpretovi alebo skupine.

V roku 2009 sme spoluorganizovali a finančne zabezpečili tieto významné podujatia:

Festivály a koncerty

- Účinkovanie jazzových interpretov – saxofonistu **Radovana Tarišku** a klaviristu **Ondreja Krajňáka** – na česko-slovenskom turné, ako členov medzinárodnej formácie **Tariška-Štveráček Sax Summit feat. Ryan Carniaux**, v mesiacoch apríl a máj: Jazzový festival Lysá nad Labem (18. 4. 2009), Koncert v klube U malého Glenu Praha (19. 4. 2009), Jazzový festival České Budějovice (20. 4. 2009), koncert v Slovenskom inštitúte Praha (21. 4. 2009), Jazzový festival Brno (22. 4. 2009), Koncert v Music Clube Abadona Bratislava (23. 4. 2009), Art Jazz Festival Piešťany (24. 4. 2009), koncert v klube Seven Bar Dunajská Streda (25. 4. 2009), Jazzový festival v Hlave XXII Bratislava (26. 4. 2009), Rondell Club 23 Žilina (28. 4. 2009), dva koncerty v rámci Festivalu JazzDock Praha (30. 4. a 2. 5. 2009).

- 7. júla 2009 – vystúpenie dvoch jazzových formácií na prestížnom poľskom jazzovom festivale Warsaw Summer Jazz Days: **Tomáš Gajlík Trio** (Tomáš Gajlík – klavír, Štefan Bartuš – kontrabas, Peter Solárik – bicie nástroje) a **Lucia Lužinská All Time Jazz Band** (Lucia Lužinská – spev, Boris Čellár – gitara, Štefan Bartuš – kontrabas, Fritz Pauer (A) – klavír, a. h., Peter Solárik – bicie nástroje).

- 2. – 8. augusta 2009 – vystúpenie slovenských jazzových umelcov – kontrabasistu **Štefana Bartuša** a klaviristu **Ondreja Krajňáka** – ako členov formácie **Oto Hejnic Trio** na dvoch festivaloch v Bulharsku – Varna Summer International Jazz Festival a Bansko Jazz Festival.

- Štyri koncerty v rámci medzinárodného projektu *Polkaghosts and Marchbeats* (Folklorejazz aus Mitteleuropa), ktorého členom bol i slovenský trubkár **Juraj Bartoš**: Amfiteáter Mikulov, ČR (28. 8. 2009), Music Club Hlava XXII Bratislava (10. 9. 2009), Museumszentrum, Mistelbach, Rakúsko (11. 9. 2009), Jazz Club Porgy and Bess, Viedeň, Rakúsko (13. 9. 2009).

- 29. októbra 2009 – zaujímavý projekt Štátnej filharmónie Košice v spolupráci s **Jazzovým kvintetom Matúša Jakabčica** pod taktovkou Oskara Rózsua pod názvom *Jazz vo filharmónii*, kde zazneli skladby a autorské aranžmány z „dielne“ Matúša Jakabčica, o. i. aj premiéra jeho skladby *Between 2 Worlds*, ktorá vznikla na objednávku košickej filharmónie.

- 5. novembra 2009 – koncert bigbandu žilinského Konzervatória **Slovak Young Swing Generation** venovaný zosnulému dlhoročnému dirigentovi a spoluzakladateľovi bigbandu Miroslavovi Beloridovi. Koncert sa uskutočnil v Dome umenia Fatra v Žiline.

Подлинный стиль 20-30-х годов!
BRATISLAVA HOT SERENADERS®
 Оркестр Братислава Хот Серенайдерс (Словакия)

ПРОГРАММА КОНЦЕРТОВ

2 ноября (пн.)	19:00	Словацкий институт
3 ноября (вт.)	18:00	Дом композиторов
4 ноября (ср.)	19:00	Концертный зал ФАМ им. Гнесиных
5 ноября (чет.)	20:00	Клуб Игоря Бутмана

 Словацкий институт
 3-я Брестская д. 27
 Тел.: (495) 958-4908
 www.SERENADERS.SK

- Štyri koncerty slovenského telesa **Bratislava Hot Serenaders** v Moskve: Slovenský inštitút Moskva (2. 11. 2009), Dom skladateľov Moskva (3. 11. 2009), Koncertná sála Akadémie hudby Gnesina Moskva (4. 11. 2009), Klub Igora Butmana, Moskva (Akadémia hudby Gnesina, 5. 11. 2009).

- 14. novembra 2009 – sólový klavírny recitál jazzového hudobníka Ľuboša Šrámečka na 14. ročníku Medzinárodného festivalu jazzového klavíra v Kostole sv. Vavrinca v Prahe.

- 20. novembra 2009 – koncert **Matúš Jakabčic CZ-SK Big Band** v rámci festivalu Novosadski Jazz Festival, Srbsko.

Jazzové workshopy

- 24. 4. 2009 – workshop kontrabasistu **Róberta Ragana** a formácie AsGuests with strings (jazzového kvarteta v prepojení so sláčikovým triom) v Koncertnej sále Konzervatória Jána Levoslava Bellu v Banskej Bystrici. Hlavnou témou workshopu bolo vzájomné ovplyvňovanie sa a prepojenie súčasnej artificiovej a jazzovej hudby.

- 26. 6. 2009 workshop mladých jazzmanov Martina Uhereka, Petra Palaja, Pavla Blaha a Róberta Ragana jr. na Základnej umeleckej škole v Tvrdošíne. Workshop bol spojený s jazzovým koncertom.

Jazzové albumy

Radovan Tariška Sextet

Radovan Tariška – altový saxofón
Ryan Carniaux – trúbka
Ondrej Štveráček – tenorový saxofón
Ondrej Krajňák – klavír
Tomáš Baroš – kontrabas
Marián Ševčík – bicie nástroje

Hudobné centrum 2009

4.4. Koncertné podujatia

Počty podujatí:

Výchovné koncerty	471
18. ročník Stredoeurópskeho festivalu koncertného umenia v Žiline	7
Nedeľné matiné v Mirbachovom paláci v Bratislave	40
Aktivity v Slovenských inštitútoch v zahraničí	13
Aktivity z poverenia MK SR	9
Fórum mladých talentov	13
Ostatné koncerty	100
Mládežnícky orchester EÚ EUYO	1

Prehľad premiérového uvedených slovenských diel v roku 2009

skladateľ	dielo	dátum	Miesto	interpreti
IRŠAI J.	Turbulencia From nowhere with love	29. 3. 2009	Mirbachov palác Bratislava	I. Trangošová, klavír M. Matejčík, akordeón
KUPKOVIČ L.	Variácie na „Jauchzet, frohlocket“ J. S. Bach pre flautu a klavír	5. 4. 2009	Mirbachov palác Bratislava	Barokové kvarteto Žilina, I. Lukáčová, soprán, J. Figura, flauta, L. Bartákyová, vccl. B. Figurová, klavír
REMEŇ D.	5 čŕt podľa Exupéryho	7. 6. 2009	Mirbachov palác Bratislava	K. Dučajová, alt. zob. flauta J. Tomanová, klarinet Z. Biščáková, čembalo, klavír
IRŠAI J.	Beating pre klavír	28. 6. 2009	Mirbachov palác Bratislava	J. Bartoš, trúbka L. Fančovič, klavír
FILAS J.	„Smiles and Tears“ (Úsmevy a slzy) Sonáta pre dva klarinety a klavír (2007) (slovenská premiéra)	20. 9. 2009	Mirbachov palác Bratislava	J. Luptáčik, klarinet J. Eliáš, klavír T. Nemeč, klavír
DOMANSKÝ H.	Nostalgický salónny valčík Intermezzo (pieseň bez slov) Con fantasia (skladby venované D. Buranovskému)	4. 10. 2009	Mirbachov palác Bratislava	D. Buranovský, klavír

4.4.1. Výchovné koncerty

Výchovno-vzdelávací projekt Hudobného centra (HC) – Výchovné koncerty pre školy (VKŠ) aj naďalej prispievajú k plneniu dôležitej úlohy akou je vzťah k hudbe, k chápaniu hudby ako umenia. HC sprostredkúva mladej generácii výchovné koncerty ako doplnok k predmetu hudobná výchova v rámci učebných osnov v materských, základných a stredných školách.

Cieľom HC je dosahovať prostredníctvom výchovných koncertov pre školy spoluúčasť žiakov a študentov pri sprostredkovaní hlbokého a ničím nenahraditeľného zážitku. V súčasnosti HC ponúka projekty určené deťom predškolského veku, žiakom základných a stredných škôl.

V prvom polroku 2009 Hudobné centrum uviedlo nové projekty: *W. A. Mozart deťom - Bastien a Bastienka* a *Roztancovaná jar*. V druhom polroku to boli projekty : *Umelec a jeho nástroj – Dubáček a Muchotrávka*, *O koze rohatej, do pol boka odratej* a *Vianočná rozprávka*. Uvedené tituly boli úspešne uvedené do škôl a stretli sa s priaznivou odozvou u detí.

V roku 2009 Hudobné centrum uskutočnilo 471 výchovných koncertov, ktoré vzhládlo 42 162 detí, žiakov, študentov a pedagógov. Tieto čísla svedčia o tom, že sa Hudobné centrum i naďalej úspešne sústreďuje na propagáciu výchovných koncertov, a to najmä prostredníctvom internetového portálu INFOVEK, ďalej priamo oslovuje riaditeľov a pedagógov škôl, čo prináša výsledok vo forme opätovného záujmu o výchovné podujatia. Hudobné centrum nepodceňuje silný vplyv komerčných ponúk, ktoré podľa vyjadrenia pedagógov nie vždy zodpovedajú potrebám a úrovni výchovno-vzdelávacieho procesu.

Hudobné centrum aj v druhom polroku pokračovalo v zameraní na propagáciu, vytváralo priestor pre nové záujmové teritória, trasy, ponuky školám s vyučovacím jazykom menšín (maďarský, ukrajinský, rusínsky), ďalej ponúkalo výchovné koncerty školám pre deti s rôznym stupňom postihnutia, rómskym deťom, využilo aj kultúrne poukazy, čo ocenili mnohé odľahlejšie sociálne a hospodársky menej prosperujúce regióny po celom území Slovenska. Hudobné centrum tiež víta pomoc formou kultúrnych poukazov zo strany MK SR, ktoré ako jednu z priorít svojej práce chápe podporovanie výchovy mladej generácie k umeniu a hudbe. Stretnutia cez výchovné koncerty pomáhajú mladším deťom vychovať z nich vnímavých a aktívnych poslucháčov, ktorí si môžu vypestovať estetické návyky a nepodliehať náhodnej móde, k čomu ich vedú hlavne pedagógovia a v neposlednom rade rodičia. U starších žiakov a študentov sa prostredníctvom hudby formuje citový, estetický a morálny základ osobnosti žiaka ako sú návyky, postoje a skúsenosti pri počúvaní hudby.

Hudobné centrum nezabúda ani na to, že je potrebné podporiť tvorivosť detí, ich fantáziu a hravosť, ktorú potrebujú deti na celom území Slovenska, a to aj v tých najodľahlejších oblastiach, pre ktorých sú výchovné koncerty jediným dotykom s profesionálnym živým prevedením hudby a umeleckého slova. Hudobné centrum je pripravené pomáhať v úsilí tvorivého edukačného princípu i naďalej.

Z ohlasov na naše VKŠ vyberáme:

Ďakujeme účinkujúcim, že aj v takých malých priestoroch, aké žiaľ máme, odohrali nádherný koncert. Keby som mala pocity tlmočiť do jednej vety, zhrnula by som to vyjadrením učiteľov „to bolo to najlepšie, čo kedy v Rakúsoch bolo“. Za nadšených učiteľov a žiakov ďakujeme za krásny umelecký zážitok.

Mgr. Lucia Brutovská, poverená riadením ZŠ a MŠ v Rakúsoch
(VKŠ 29. 5. 2009 *W. A. Mozart deťom*)

Chcem sa poďakovať mladým umelcom za jedinečné a veľmi dobré vystúpenie, s ktorým nesmerne potešili a pobavili našich žiakov. Nakoľko je naša škola s maďarským vyučovaním, mala som strach, že deti nebudú mať záujem. Ale umelci boli na vysokej profesionálnej úrovni. Srdečná vďaka im aj Vám.

PaedDr. Iveta Tóthová, riaditeľka Špeciálnej základnej školy s vyučovacím jazykom maďarským v Rimavskej Sobote

(VKŠ 3. 6. 2009 *Dobrodružstvá Dona Chichota*)

Riaditeľstvo ZŠ Kružlová vyjadruje v mene všetkých pedagogických zamestnancov školy poďakovanie Hudobnému centru v Bratislave za veľmi hodnotný, názorný a profesionálny výchovný koncert, ktorý sa uskutočnil v našej škole 10. 6. 2009 pod názvom *Ako sa stratili činely*. V podaní pána Hrubovčáka si žiaci a aj pedagógovia mali možnosť pozrieť rôzne (aj netradičné) hudobné nástroje. Zároveň v jeho perfektnom podaní vypočuť znenie týchto nástrojov (hlas, spôsob hry...) osobitne, ale aj v známych skladbách. Svojim prístupom spomínaný pán upútal žiakov tak, že žiaden z nich nemal chuť vyrušovať, a zároveň ich motivoval k hre na hudobný nástroj (pretože všetci žiaci našej školy sú Rómovia, ale ani jeden z nich nevie hrať na hudobný nástroj).

Mgr. Helena Bojkasová, riaditeľka ZŠ Kružlová

(VKŠ 10. 6. 2009 *Ako sa stratili činely*)

Deti a kolektív MŠ Hliny VI, Bajzova 9 v Žiline, ďakujú Hudobnému centru v Bratislave za celoročnú spoluprácu pri organizovaní krásnych koncertov pre našich predškolákov. S blížiacim sa novým ročným obdobím príde do našej škôlky aj p. Marta Pažická so sprievodom a pútavou formou oboznamuje deti nielen s rôznymi hudobnými nástrojmi, ale s nimi aj aktívne spolupracuje – deti spievajú, hrajú na Orffove hudobné nástroje, tancujú...

Tak tomu bolo aj 16. 3. 2009. Deťom sa koncert veľmi páčil a už teraz sa tešia na blížiace sa leto.

Ľubica Kramárová, učiteľka MŠ Hliny, Žilina

(VKŠ 16. 3. 2009 *Umelec a jeho nástroj*)

My detičky z MŠ Dlhé Pole Vám chceme aspoň takto (kresbičkami – uvedené na webovej stránke Hudobného centra www.hc.sk) poďakovať za úžasný zážitok! K poďakovaniu sa pripájajú aj všetky panie učiteľky, tešíme sa, že k nám niekedy zase prídete.

Mgr. Soňa Papánová, riaditeľka ZŠ s MŠ Dlhé Pole

(VKŠ 24. 4. 2009 *Cirkus Muzikus*)

Ďakujeme za nádherné vystúpenie súboru. Bolo postavené tak, že zaujalo detského aj dospelého poslucháča. Zažili sme dopoludnie plné poznávania a estetických zážitkov.

Mgr. D. Hubáčová, zástupkyňa riaditeľky, ZŠ Jedľové Kostolany

(VKŠ 29. 5. 2009 *Niekoľko slov o jazze*)

4.4.2. Stredoeurópsky festival koncertného umenia v Žiline

19. ročník Stredoeurópskeho festivalu koncertného umenia

Svetová špička mladých koncertných umelcov – instrumentalistov, vokalistov a dirigentov predstavila svoje umenie návštevníkom 19. ročníka Stredoeurópskeho festivalu koncertného umenia. Mladí interpreti patrili 20. – 25. apríla 2009 v Dome umenia Fatra, Žilina k ozdobám koncertných pódíí v kultúrnych metropolách sveta a dosiahli výrazné úspechy v doterajšej umeleckej činnosti. V rámci šiestich celovečerných koncertov – štyroch orchestrálnych a dvoch komorných - vystúpili umelci z 11 krajín Európy. O tom, že festival bol aj v tomto ročníku mimoriadne prítiažlivým pre žilinské publikum svedčí aj skutočnosť, že jeho návštevníci si mohli vychutnať vystúpenia elity súčasnej svetovej scény klasického interpretačného umenia, víťazov aj tých najrenomovanejších a najväčších svetových interpretačných súťaží, vrátane Kráľovnej Alžbety v Bruseli (Severin von Eckardstein, klavír, Yossif Ivanov, husle), ARD Mníchov (Szabolcs Zempléni, lesný roh, Apollon Musagète Quartett, a i.), Pražská jar (Ivan Podjomov, hoboje, Ivo Kahánek, klavír), špecializovaných súťaží v Aténach (Maria Callas), Odense (Carl Nielsen), Bloomingtone, St. Maurici, Stuttgarte, Markneukirchene, New Yorku a ďalších. Slovenskú republiku na festivale reprezentovala vynikajúca organistka Bernadetta Šuňavská. Hudobné centrum je tradičným organizátorom festivalu a každoročne vytvára priestor pre prezentáciu výnimočných hudobných talentov svetového mena.

V programe 19. ročníka festivalu sme si pripomenuli o. i. 200. výročie úmrtia klasika a génia svetovej hudby Josepha Haydna – jednu z jeho symfónií predviedol komorný súbor Cappella Istropolitana – a 200. výročie narodenia ďalšej významnej skladateľskej osobnosti, Felix Mendelssohna-Bartholdyho. Jeho *Husľový koncert e mol* op. 64 zaznel v interpretácii Filharmonie Brno a mladého belgického huslistu Yossifa Ivanova na otváracom koncerte a festival uzatvorila *Symfónia č. 3 a mol „Škótska“* v podaní domáceho Štátneho komorného orchestra. Dramaturgia podujatia priniesla virtuózne a poslucháčsky obľúbené koncertné diela skladateľov rôznych štýlových období (napr. Mozartove koncerty pre drevené dychové nástroje či Čajkovského klavírny koncert b mol), ako aj nositeľov významných výročí (o. i. Karl Ditters von Dittersdorf, Elias Parish-Alvars, Leoš Janáček, Ruggiero Leoncavallo). Dostatočný priestor bol venovaný aj dielam nie tak často znejúcim na našich koncertných pódíách; na tomto ročníku odzneli po prvýkrát najmä koncerty pre dychové nástroje: *Koncert pre lesný roh a orchester* maďarského skladateľa 20. storočia Frigyesa Hidasa, *Koncert pre flautu a orchester* dánskeho skladateľa Carla Nielsena, skladby pre bicie nástroje a iné zaujímavé diela.

Festivalový výbor podujatia tvorili zástupcovia organizátorov a poprední slovenskí koncertní umelci (Ol'ga Smetanová, Elena Filippi, Eva Blahová, Daniel Buranovský, Miloš Jurkovič, Ján Vladimír Michalko a Jozef Podhoranský).

Festival sa konal pod záštitou Jána Figeľa, komisára Európskej komisie pre vzdelávanie, odbornú prípravu, kultúru a mládež a ministra kultúry SR Mareka Maďariča.

Počet koncertov festivalu

7, z toho 6 večerných (so začiatkom o 19.00 hod.) a 1 popoludňajší koncert víťazov Súťaží študentov slovenských konzervatórií 2009 v odboroch: plechové dychové nástroje, harfa, gitara, spev a organ

Účinkujúci umelci

Orchestre sprevádzajúce sólistov: Filharmonie Brno – otvárací koncert; Komorný orchester mesta Bratislavy Cappella Istropolitana (22. 4.); Štátna filharmónia Košice (24. 4.); Štátny komorný orchester Žilina – záverečný koncert

Dirigenti: David Björkman (Švédsko), držiteľ 2. ceny z medzinárodnej dirigentskej súťaže S. Prokofieva (Petrohrad 2007/08); Oliver von Dohnányi (Slovenská republika)

Pozvaní umelci/súbory reprezentovali 11 krajín Európy: Belgicko, Bulharsko, Česká republika, Francúzsko, Írsko, Maďarsko, Nemecko, Poľsko, Rusko, Slovensko a Švédsko

Ocenenia pre súťažiacich

Stredoeurópsky festival koncertného umenia je vzácnou kombináciou festivalu klasickej hudby s prvkami súťaže. Každoročne je v rámci festivalu udelených niekoľko zaujímavých ocenení, väčšina z nich dáva ich držiteľom príležitosť ďalšieho koncertného vystúpenia na Slovensku či v Českej republike. O Cenu hudobnej kritiky sa uchádzali 1 dirigent, 11 sólistov a 1 komorný súbor (sláčikové kvarteto) z 10 krajín Európy.

Medzinárodnú porotu, ktorá hodnotila výkony mladých interpretov, tvorili muzikológovia, hudobní publicisti a odborníci z Českej republiky, Maďarska, Poľska a Slovenska Máté Hollós – predseda poroty (H), riaditeľ hudobného vydavateľstva HUNGAROTON a predseda Zväzu maďarských hudobných skladateľov; Alena Čierna – muzikologička, hudobná publicistka a pedagogička (SK); Lenka Kiliç – muzikologička, hudobná publicistka a skladateľka (CZ/Turecko); Mieczysław Kominek – muzikológ, riaditeľ Poľského informačného centra (PL); Anna Šerých - hudobná kritička a muzikologička (CZ)

Udelené ceny:

Hlavnú cenu festivalu - Cenu hudobnej kritiky, ktorú udeľuje porota za najvýraznejší interpretačný výkon festivalu, získala interpretka na bicích nástrojoch Vassilena Serafimova (Bulharsko);

Cenu Hudobného centra (po prvýkrát udelenú) získal klavirista Ivo Kahánek (ČR); Cenu medzinárodného hudobného festivalu Pražská jar získal klavirista Severin von Eckardstein (Nemecko);

Cenu publika, ktorú udeľuje HC na základe hlasovania koncertného publika, získal belgický huslista Yossif Ivanov, rovnako ako aj Cenu pre najmladšieho účastníka festivalu, udeľovanú primátorom mesta Žilina Ivanom Harmanom.

Kandidáti na Cenu hudobnej kritiky 2009:

Yossif Ivanov, husle (Belgicko)
vítaz Medzinárodnej husľovej súťaže v Montreale 2003, držiteľ 2. ceny a Ceny publika na Medzinárodnej súťaži Queen Elisabeth v Bruseli (Belgicko, 2005) a držiteľ ocenenia Mladý umelec roka v rámci Midem Classical Awards, Francúzsko 2006 a i.

Severin von Eckardstein, klavír (Nemecko)
vítaz Medzinárodnej súťaže Queen Elisabeth v Bruseli (Belgicko, 2003),
držiteľ 2. ceny z Medzinárodnej klavírnej súťaže Jaén (Španielsko, 2002), držiteľ 3. ceny, ceny novinárov i špeciálnej ceny za najlepšiu interpretáciu diela súčasného skladateľa v Leeds

2000, víťaz a laureát ďalších medzinárodných klavírných súťaží vrátane ARD Mníchov a Ferruccio Busoniho a i.

Maria Kruševskaja, harfa (Rusko)

víťazka Medzinárodnej harfovej súťaže v Bloomingtone (USA, 2007), držiteľka 2. ceny z medzinárodnej harfovej súťaže Lily Laskine v Paríži (Francúzsko, 2002) a i.

Vassilena Serafimova, bicie nástroje (Bulharsko)

držiteľka 2. ceny z Medzinárodnej interpretačnej súťaže ARD Mníchov (Nemecko, 2007), víťazka Medzinárodnej súťaže v hre na marimbe v Stuttgarte (Nemecko 2008) a i.

Ivan Podjomov, hoboaj (Rusko)

víťaz Medzinárodnej súťaže Pražská jar (Česká republika, 2008) a držiteľ 2. ceny z medzinárodnej interpretačnej súťaže ARD Mníchov (Nemecko, 2007)

Nicolas Baldeyrou, klarinet (Francúzsko)

víťaz medzinárodnej klarinetovej súťaže Dos Hermanas (Španielsko, 2001), laureát medzinárodnej súťaže ARD Mníchov (Nemecko 1999), držiteľ 2. ceny z medzinárodnej klarinetovej súťaže Carla Nielsena v Odense (Dánsko, 2000), víťaz medzinárodnej súťaže Mladých koncertných umelcov YCA (New York, 2001) a i.

Bernadetta Šuňavská, organ (Slovenská republika)

víťazka medzinárodných organových súťaží v Saint Moric (Švajčiarsko 2005), Linz (Rakúsko 2004), Bad Homburg (Nemecko 2003), Valentino Bucchi v Ríme (Taliansko 2000) a i.

Apollon Musagète Quartett, sláčikové kvarteto (Poľsko)

víťazi Medzinárodnej interpretačnej súťaže ARD Mníchov 2008, spolu so špeciálnou cenou na realizovanie nahrávky

Celine Byrne, soprán (Írsko)

držiteľka Grand Prix z Medzinárodnej speváckej súťaže Maria Callas v Aténach 2007, laureátka Medzinárodnej speváckej súťaže v Hertogenbosch (Holandsko)

Szabolcs Zempléni, lesný roh (Maďarsko)

víťaz Medzinárodnej súťaže ARD Mníchov (Nemecko, 2005), víťaz Medzinárodnej súťaže hráčov na lesnom rohu v Brne (Česká republika) a v meste Békes (Maďarsko, 2001), držiteľ 2. ceny z Medzinárodnej súťaže inštrumentalistov v Markneukirchene (Nemecko, 2000), prvý hráč na lesnom rohu Bambergských symfonikov

Gábor Horváth, dirigent (Maďarsko)

držiteľ 2. ceny z Medzinárodnej dirigentskej súťaže Jánosa Ferencsika v Budapešti (Maďarsko, 2001)

Pirmin Grehl, flauta (Nemecko)

víťaz Medzinárodnej flautovej súťaže Carla Nielsena v Odense (Dánsko, 2003), držiteľ 2. ceny z medzinárodnej súťaže ARD Mníchov (Nemecko, 2004) a držiteľ 2. ceny z medzinárodnej súťaže ARD Mníchov (Nemecko, 2006) ako člen dychového kvinteta *Chantilly*, prvý flautista Konzerthausorchester Berlin

Ivo Kahánek, klavír (Česká republika)

víťaz Medzinárodnej súťaže Pražská jar (Česká republika, 2004) a i.

Sprievodné podujatia festivalu

Konferencia - seminár zástupcov mládežníckych orchestrov Európskej únie (EFNYO), 25. apríl 2009, o 15:30 hod., Hotel Slovakia, Námestie Ľ. Štúra 2, Žilina.

Stretnutia študentov a pedagógov žilinského Konzervatória s vybratými mladými umelcami účinkujúcimi na festivale (Bernadetta Šuňavská, organ, SR a Apollon Musagète Quartett, Poľsko, 24. apríla v dopoludňajších hodinách na Konzervatóriu v Žiline).

Partneri

Hlavní partneri podujatia: Medzinárodný vyšehradský fond (IVF), Mesto Žilina a Štátny komorný orchester Žilina

Partneri: Goetheho inštitút, Veľvyslanectvo Belgického kráľovstva a Flámskej oblasti, Poľský inštitút, Kultúrny inštitút Maďarskej republiky a i.

Festival ďalej podporili: Hotely v Žiline – Dubná skala (hotel festivalu), Grand a Slovakia

Hlavní mediálni partneri: Slovenský rozhlas (Rádio Devín a Slovensko 1), STV; Slovenský rozhlas zaznamenal všetky koncerty festivalu vrátane koncertu laureátov súťaží slovenských konzervatórií.

Mediálni partneri: Rádio Viva, TV Patriot (Žilina), Rádio ZET (Žilina), Žilinský večerník, The Slovak Spectator, Hudobný život, Hudební rozhledy (ČR), Pravda a i.

Reklamný partner: EuroAWK

Grafický návrh propagačných materiálov: A. Štefaňáková, absolventka bakalárskeho štúdia grafického dizajnu na VŠVU v Bratislave.

Návštevnosť koncertov

Koncerty 19. ročníka SFKU počas 6 dní jeho konania navštívilo v Dome umenia Fatra cca 2100 milovníkov klasickej hudby.

4.4.3. Koncerty v Galérii mesta Bratislavy – Mirbachov palác

V rámci nedeľných matiné v Galérii mesta Bratislavy Hudobné centrum dramaturgicky pripravilo a zorganizovalo 40 komorných koncertov. Oproti minulosti dramaturgia cyklu v súčasnosti kladie väčší dôraz na štýlovú pestrosť cyklu a na kvalitatívnu úroveň účinkujúcich, zohľadňujúc nielen celé generačné spektrum slovenského interpretačného umenia, ale aj programovú mnohotvárnosť jednotlivých koncertov. Od tohto roku obohacujeme koncertný cyklus o prezentáciu najlepších účastníkov kontraktu *Fóra mladých talentov* (29. 3. Slovak Tasto Duo – klaviristka Ivana Trangošová a akordeonista Michal Matejčík, čerství laureáti Medzinárodnej súťaže akordeonistov v talianskom Lanciane), s odzvou publika sa stretol pilotný koncert projektu *Music-Session (Cello-Session)*, realizovaný 1. 3. ako spoločné koncertné vystúpenie špičkového slovenského violončelistu Jozefa Podhoranského a jeho žiakov z bratislavskej a banskobystrickej akadémie), niekoľko koncertov bolo spojených s prezentáciou nových CD (Suchoňova tvorba pre husle a klavír, Komorná tvorba A. Zimmermanna) a knihy *Túžby a spomienky* Alexandra Albrechta z produkcie HC, pokračujeme aj v občasnom pozývaní hosťujúcich umelcov zo zahraničia (medzinárodne renomovaný gitarista Pavel Steidl, ktorého recitál vyvolal nadpriemerný záujem publika), 31. mája – presne v deň 200. výročia úmrtia Josepha Haydna – sme pripravili monotematický komorný koncert z menej hrávanej tvorby tohto viedenského majstra. Dramaturgia neobchádza ani tvorbu slovenských skladateľov – o. i. na koncertoch zazneli premiéry skladieb Miloslava Linhu (*Tri akvarely* pre sólovú harfu, 8. 3.), Jevgenija Iršaia (*From nowhere with love*, 29. 3.), Ladislava Kupkoviča (*Variácie na „Jauchzet, frohlocket“ J. S. Bacha* pre flautu a klavír, 5. 4.), Daniela Remeňa (*5 čít podľa Exupéryho*), Jevgenija Iršaia (*Beating* pre klavír, 28. 6.), J. Filasa (*Smiles and Tears* [Úsmevy a slzy], sonáta pre dva klarinety a klavír, 2007, slovenská premiéra, 20. 9.), Hanuša Domanského (*Intermezzo*, pieseň bez slov, 4. 10., *Con fantasia – venované D. Buranovskému*, 4. 10., *Nostalgický salónny valčík - venované D. Buranovskému*, 4. 10.). Môžeme konštatovať, že sa vytvára skupina pravidelných návštevníkov nedeľných matiné, oproti predošlým rokom, zároveň zaznamenávame priaznivé ohlasy na dramaturgiu koncertov od stálych návštevníkov, a to od tohto roku. Túto skutočnosť pripisujeme aj zaradeniu nových dramaturgických formátov (prezentácia výnimočných kandidátov *Fóra mladých talentov*, *Music-session*, monotematické projekty – Chopin, Haydn, Mendelssohn, ruská tvorba na detské motívy), pestrosti dramaturgického profilu cyklu, zaradovaním v Bratislave málo frekventovaných špičkových umelcov, prípadne hostí zo zahraničia, ako aj väčším dôrazom na dramaturgiu ladiacu s géniom loci galerijného priestoru v Mirbachu. Zaviedli sme inováciu bulletinu a občasník hudobných kritikov v printových médiách.

4.4.4. Aktivity v Slovenských inštitútoch v zahraničí

V rámci spolupráce so Slovenskými inštitútmi, pôsobiacimi pri veľvyslanectvách SR v zahraničí, Hudobné centrum pripravilo a uskutočnilo spolu 13 podujatí. Všetky sa stretli s priaznivým ohlasom, každé z nich bolo vynikajúcim príspevkom k propagácii slovenskej hudobnej kultúry pred zahraničným publikom i odbornou verejnosťou:

Komorné koncerty v spolupráci so SI Budapešť

25. 5. 2009 o 18,00 hod. a 20,00 hod.

Miesto koncertu: Festetich palota

Účinkujúci: Moyzesovo kvarteto

Program: Zeljenka, Bella, Dvořák

4. 6. 2009 o 19,00 hod.

Miesto koncertu: Budapešť Gődör klub

Účinkujúci: folková skupina Družina

Program: Ethno music

30. 9. o 19,00 hod.

Miesto koncertu: SI Budapešť

Účinkujúci: Jozef Podhoranský, violončelo, Ivan Gajan, klavír

Program: V. Godár, B. Martinů, I. Madarász, G. Fauré, D. van Goens, S. Rachmaninov, N. Rimskij-Korsakov

Komorný koncert v spolupráci s Veľvyslanectvom SR v Bruseli

27. 11. 2009 o 20,00 hod.

Miesto koncertu: Veľvyslanectvo SR, Brusel

Účinkujúci: Eugen Prochác, violončelo, Rajmund Kákoni, akordeón

Program: Vivaldi, Piaček, Zeljenka, Suchoň, Rostropovič, Novák, Salomon-Čekovská, Piazzolla

Komorný koncert pre vojvodinských Slovákov

18. 1. 2009 o 18,00 hod.

Miesto koncertu: Ústav pre kultúru vojvodinských Slovákov, Novi Sad, Srbsko

Účinkujúci: Slovenské kvarteto

Program: Zeljenka, Suchoň, Mozart, Moyzes

Komorné koncerty v spolupráci s SI Paríž

Prezentácia skladateľskej tvorby Petra Zagara

13. 3. 2009 o 20,00 hod.

Účinkujúci: Peter Zagar, klavír

Miesto koncertu: SI Paríž

Husľový recitál Karola Daniša

14. 5. 2009 o 20,00 hod.

Účinkujúci: Karol Daniš, husle, Iveta Sabová, klavírny sprievod

Miesto koncertu: SI Paríž

Program: Mozart, Čajkovskij, Vieuxtemps, Kreisler, Wieniavski, Bazzini

Vystúpenie v rámci jazzového festivalu JAZZY COLORS

19. 11. o 20,00 hod.

Miesto koncertu: SI Paríž

Účinkujúci: Hana Gregušová, spev, Radovan Tariška, saxofón, Marián Ševčík, bicie nástroje, Tomáš Baroš, kontrabas

Vokálne koncerty v SI Viedeň

27. 4. 2009 o 19,00 hod.

Miesto koncertu: Rezidencia Velvyslanectva SR v Rakúsku

Účinkujúci: Katarína Štúrová, soprán, Jozef Benci, bas, Jana Nagy-Juhász, klavír

Program: Suchoň, Mozart, Bellini, Rossini, Puccini, Verdi, Musorgskij, Bizet

29. 4. 2009 o 19,00 hod.

Miesto koncertu: SI Viedeň

Účinkujúci: Terézia Kružliaková, mezzosoprán, Gustáv Beláček, bas, Róbert Pechanec, klavír

Program: Suchoň, Schneider-Trnavský, Mozart, Rossini, Donizetti, Čajkovskij

Komorný koncert

3. 6. 2009 o 19,00 hod.

Účinkujúci: Duo Cordefiato

Program: Rossini, Schubert, Sibelius, Martinček, Ourkouzounov, Beaser

Komorný koncert na záver výstavy M. Komáčka a J. Ťapáka

26. 6. 2009 o 19,00 hod.

Miesto koncertu: Galéria Korneuburg

Účinkujúci: Kristína Chalmovská, violončelo

Program: Bach, Cincadze, Ligeti, Piatti

Husľový recitál Karola Daniša

30. 9. 2009 o 19,00 hod.

Miesto koncertu: SI Viedeň

Účinkujúci: Karol Daniš, husle, Iveta Sabová, klavírny sprievod

Program: Mozart, Čajkovskij, Kreisler, Sarasate

4.4.5. Fórum mladých talentov

Rovnako ako po minulé roky, Hudobné centrum spolupracuje s mladými talentovanými interpretmi pri ich príprave na vystúpenia v rámci medzinárodných súťažných podujatí, prípadne na medzinárodných interpretačných kurzoch. Z kandidátov, ktorí úspešne reprezentujú slovenské koncertné umenie doma i zahraničí podporilo napríklad súbor Slovak Tasto Duo (Michal Matejčík, akordeón, Ivana Trangošová, klavír), ktorý v roku 2008 v talianskom meste Lanciano v kategórii komornej hry získal 2. miesto v silnej medzinárodnej konkurencii, Filipa Olejníka, 15-ročného akordeonistu, ktorý sa tohto roku stal absolútnym víťazom Medzinárodnej akordeónovej súťaže a držiteľom pohára mesta Puly v Chorvátsku.

HC pre interpretov uskutočnilo vystúpenia v Senici, Vrábľoch, Bratislave a pripravuje im ďalšie koncerty v slovenských mestách. V tomto roku podporilo 4 komorné súbory, 14 mladých uchádzačov a 11 účastníkov medzinárodného interpretačného kurzu v Dolnom Kubíne MUSICA ARVENZIS.

Zoznam koncertov v slovenských mestách usporiadaných pre účastníkov Fóra mladých talentov:

Senica (Pavla Reiffersová, klavír)

Rimavská Sobota (Vladimír Ondrejčák, gitara)

Rimavská Sobota (Vladimír Šranko, klavír)

Rimavská Sobota (Eva Kovalčíková, gitara, flautové zoskupenie Flautissimo v zložení: Veronika Vitázková, Zuzana Bujnová, Martina Kuštárová)

Rimavská Sobota (klavírne duo v zložení: Filip Štrauch, Silvia Schwarzbacherová a Michal Haring, violončelo)

Cífer: (flautové zoskupenie Flautissimo)

Malacky (Slovak Tasto Duo v zložení: Ivana Trangošová, klavír a Michal Matejčík, akordeón)

Malacky (Vladimír Ondrejčák, gitara)

Malacky (Filip Olejník, akordeón)

Námestovo (Vladimír Ondrejčák, gitara Michal Matejčík, akordeón, Pavol Varga, husle, Katarína Veselská, husle)

Nové Mesto nad Váhom (Jana Kohútková, soprán, Igor Loškár, barytón)

Nové Mesto nad Váhom (Pavla Reiffersová, klavír)

Vráble (Vladimír Šranko, klavír)

4.4.6. Ostatné hudobné a iné podujatia

V spolupráci s miestnymi organizátormi kultúrneho diania i s príležitostnými usporiadateľmi kultúrnych podujatí spolupracuje Hudobné centrum na realizovaní nielen jednotlivých akcií, ale dramaturgicky a metodicky usmerňuje partnerov aj pri príprave väčších cyklických podujatí, ako sú tradičné cykly koncertov Hudobnej jari, letné hudobné festivaly či medzinárodné festivalové podujatia, pričom snahou Hudobného centra je aj naďalej rozvíjanie a zveľaďovanie koncertného života vo všetkých regiónoch Slovenska, zároveň systematická a cieľavedomá podpora mladých i renomovaných koncertných umelcov a propagácia tvorby súčasných slovenských autorov. Týmto cieľom podriaďujeme naše úsilie o participáciu na aktuálnom domácom hudobnom dianí. Hudobné centrum realizovalo koncerty na domácich koncertných scénach v mestách: Banská Bystrica, Bratislava, Cífer, Kežmarok, Malacky, Nitra, Piešťany, Rimavská Sobota, Senica a Sereď. Hudobné centrum má záujem aj o širšiu propagáciu slovenského interpretačného umenia na zahraničných koncertných pódioch. Napríklad súbor Slovak Tasto duo úspešne reprezentoval SR na 17. ročníku festivalu v talianskom meste Cellamonte.

V spolupráci s Honorárnym konzulátom Slovenskej republiky v Turíne sa 15. júla uskutočnil koncert v Janove (priestory Circolo Ufficiali dell'Esercito), venovaný zakladateľovi slovenskej hudobnej moderny Eugenovi Suchoňovi a Felixovi Mendelssohnovi-Bartholdymu (k 200. výročiu jeho narodenia). Na toto podujatie, podporené účasťou reprezentantov Veľvyslanectva SR v Taliansku ako aj Slovenského inštitútu v Ríme, Hudobné centrum vyslalo Slovenské kvarteto (Juraj Tomka – husle, Eduard Pingitzer – husle, Július Šoška – viola, Martin Ťažký – violončelo), v podaní ktorého úspešne odzneli *Sláčikové kvarteto č. 2* a *Keď sa vlci zišli* z cyklu *Obrázky zo Slovenska* od Eugena Suchoňa a *Sláčikové kvarteto a mol* Felixa Mendelssohna-Bartholdyho.

Úspešná je tiež spolupráca s českými usporiadateľmi.

K ostatným koncertom a iným podujatiam pričleňujeme i realizáciu projektu **Mládežníckeho orchestra Európskej únie EUYO** a v rámci neho realizáciu výberového konania do Orchestra mladých Európskej únie, ktoré sa uskutočnilo dňa 2. marca v koncertnej sále Konzervatória v Bratislave za účasti prof. Davida Strangea, riaditeľa Štúdií MOEÚ (EUYO). Výberového konania sa zúčastnilo 10 mladých hudobníkov, z toho 7 zo Slovenska a 3 zahraniční študenti (ČR, Grécko a Španielsko). Klavírny sprievod pre účastníkov realizovali Iveta Sabová a Dušan Šujan. Priame pozvanie do Orchestra za SR na sezónu 2009/2010 dostali huslistka Lucia Baráthová a flautistka Marcela Lechtová; do kategórie mladých umelcov, s ktorých prípadnou účasťou sa počíta do budúcnosti („encouraged“) bola zaradená študentka žilinského Konzervatória violončelistka Kristína Chalmovská.

4.4.7. Cena Ľudovíta Rajtera

V roku 2009 Hudobné centrum udelilo Cenu Ľudovíta Rajtera mladej osobnosti slovenskej hudobnej kultúry. Ocenenie bolo určené pre interpreta (spevák, inštrumentalista, dirigent), resp. komorný súbor do 5 členov, s vekovým ohraňčením 30 rokov pre koncertných umelcov a 35 rokov pre dirigentov. Základným kritériom udelenia ceny bola výnimočná kvalita interpretačného výkonu a aktívne prispievanie k rozvoju a prezentácii slovenskej hudobnej kultúry.

Odborná komisia v zložení: Slavomír Jakubek, Mário Košík, Jozef Lupták, Adrián Rajter a Andrej Šuba, ktorú vymenovala riaditeľka Hudobného centra Oľga Smetanová, zvolila najskôr ôsmich nominantov Ceny Ľudovíta Rajtera: Pavol Bršlík (tenor), Ivan Buffa (klavír), Jakub Čižmarovič (klavír), Dalibor Karvay (husle), Marián Lejava (dirigovanie), Milan Paľa (husle), Roman Patkoló (kontrabas), Zwiebelovo kvarteto (v zložení: Marek Zwiebel, 1. husle, Peter Mosorjak, 2. husle, Peter Zwiebel, viola, Andrej Gál, violončelo). Podľa hlasovania komisie sa laureátom Ceny Ľudovíta Rajtera stal huslista Milan Paľa. Ocenenie, na základe ktorého Hudobné centrum umelcovi vydalo profilové CD, si laureát slávnostne prevzal 11. 11. 2009 na koncerte v rámci jubilejného 10. ročníka medzinárodného festivalu súčasnej hudby Melos-Étos.

Cena Ľudovíta Rajtera bola po prvýkrát udelená v rámci Roka slovenskej hudby 2006 a jej nositeľom sa stal Juraj Valčuha.

Milan Paľa preberá cenu Ľudovíta Rajtera z rúk riaditeľky HC, Mgr. art. Oľgy Smetanovej

4.4.8. Projekt podporený EÚ: *RE: NEW MUSIC*

Medzinárodný projekt (Rakúsko, Dánsko, Belgicko, Chorvátsko, Fínsko, Francúzsko, Nórsko, Poľsko, Švédsko, Veľká Británia) je zameraný na európske súčasné hudobné umenie, ktorého rýchly progres prispieva k zvyšovaniu profesionálnych nárokov na umelcov. Projekt Re: New Music predstavuje možnosť prostredníctvom výmeny existujúceho repertoáru a detailných informácií o dielach prezentovať súčasnú slovenskú hudobnú tvorbu v zahraničí a zároveň priniesť na Slovensko zahraničný repertoár európskom kontexte, a to všetko na vysokej interpretačnej úrovni, ktorú zabezpečia profesionálne ansámble, orientujúce sa na interpretáciu súčasnej hudby. Výmena špecifických informácií, týkajúcich sa manažmentu v konkrétnych regionálnych kontextoch či projektových nápadov zase prispeje k vytvoreniu nových kultúrnych a umeleckých prepojení medzi tvorcami, interpretmi a ľuďmi aktívnymi v oblasti kultúry v Európe.

Časť aktivít v rámci projektu spočívala v budovaní centrálnej databázy repertoáru a relevantných detailných informácií. Zúčastneným slovenským komorným súborom je Melos Ethos Ensemble a zo slovenských kompozícií boli do projektu zaradené: Jana Kmiťová – *Wound a Metamerie*; Marián Lejava – *Dickinson-Songs a The Wrath Sessions*; Lucia Papanetzová – *Záhir*, Petra Oliveira-Bachratá – *Subjective Risk... No Alternative*; Lukáš Borzík – *Ask the Mirror*; Ľubica Salamon-Čekovská – *Postludium*, Boško Milaković – *Tetrapophonic*; Roman Berger – *Post scriptum*.

V rámci projektu Re: New Music sa 7. novembra 2009 v Malom koncertnom štúdiu Slovenského rozhlasu v Bratislave uskutočnil koncert, ktorý bol zároveň súčasťou 10. ročníka Medzinárodného festivalu súčasnej hudby Melos-Étos v interpretácii súboru súčasnej hudby Melos Ethos Ensemble, zloženého z výborných mladých hudobníkov a medzinárodne uznávaného odborníka na súčasnú hudbu, dirigenta Zsolta Nagya. Z repertoáru projektu predviedli skladbu *neon* súčasnej anglickej skladateľky Tansy Davies, a svetovú premiéru *Metamerie* pre fujaru a ansámbel od Jany Kmiťovej (Michal Paľko, fujara), ktorá bola do tohto medzinárodného repertoáru rovnako zaradená. Na uvedenom koncerte ešte odzneli *Resumé* pre komorný súbor Tomáša Boroša a kompozícia Argentínčana Maurícia Kagela *Fürst Igor, Stravinski* (Knieža Igor, Stravinskij). Koncertu predchádzal intenzívny skúšobný proces, zahŕňajúci detailnú prípravu a analýzu interpretácie zvolených diel projektového repertoáru.

Projekt Re: New Music je príležitosťou zachytiť rozmanitosť repertoáru európskych koncertov, festivalov, ansámblov na súčasnej hudobnej scéne v nadnárodnom kontexte. Uvedená spolupráca umožní vytvorenie virtuálneho priestoru pre konfrontáciu najnovších názorov v problematike interpretácie súčasnej hudby, výmenu umeleckých hodnôt, dokumentáciu a vytvorenie kvalitatívne hodnotnej platformy pre súčasnú hudobnú scénu v Európe.

4.5. Medzinárodný festival MELOS-ÉTOS

Špecifikácia: hudobné podujatia

Čas trvania: stála činnosť – premietnutá do ukazovateľov kalendárneho roku

Jubilejný 10. ročník medzinárodného festivalu súčasnej hudby Melos-Étos sa uskutočnil 6. až 15. novembra 2009 a úsilím osloviť publikum dramaturgickou invenciou ako aj atraktívnymi menami zúčastnených interpretov i skladateľov nadviazal na uplynulé ročníky. Festivalový výbor bol zložený z mladých hudobníkov, ktorí sa tentoraz zamerali na najnovšie hudobné smery, stierajúce hranice medzi klasickou, rockovou a elektronickou hudbou. V rámci 14 koncertov festival ponúkol 47 kompozícií, z toho 22 slovenských. V premiére odznelo 24 skladieb, pričom 7 z nich malo svetovú premiéru. Objednávky festivalu skomponovali Jana Kmiťová, Tomáš Boroš, Viera Janárčeková a Marek Piaček.

Hlavným hosťom festivalu bol kultový holandský skladateľ Louis Andriessen a jeho tvorbe bol venovaný jeden z ťažiskových festivalových projektov, otvárací koncert. Ten sa stal akýmsi premostením dvoch významných slovenských prehliadok súčasnej hudobnej tvorby so symbolickým podtextom, pretože nielen otvoril festival Melos-Étos, ale zároveň bol záverečným podujatím taktiež jubilejného a definitívne posledného 20. ročníka festivalu Večery novej hudby, ktorého prvým hosťom bol práve Andriessen. Na otváracom koncerte festivalu Melos-Étos (6. 11.) vo Veľkom koncertnom štúdiu Slovenského rozhlasu zazneli pod taktovkou Mariána Lejavu v podaní zoskupenia VENI ensemble v jedinečnom obsadení a sólistov v slovenských premiérach Andriessenove kľúčové diela *De Staat* a *Mausoleum*, vyznačujúce sa enormnými interpretačnými nárokmi. Súbor súčasnej hudby Melos Ethos Ensemble a medzinárodne uznávaný odborník na súčasnú hudbu, dirigent Zsolt Nagy predstavili v Malom koncertnom štúdiu Slovenského rozhlasu skladby *neon* súčasnej anglickej skladateľky Tansy Davies ako aj dve z objednávok festivalu: *Metamerie* pre fujaru a ansámbel od Jany Kmiťovej (Michal Paľko, fujara), *Resumé* pre komorný súbor od Tomáša Boroša. Poctou Argentínčanovi Mauriciovi Kagelovi, ktorého pôvodne plánovanú účasť na festivale zmarila jeho náhla smrť v lete 2008, sa stalo uvedenie jeho diela *Fürst Igor, Stravinski* (Knieža Igor, Stravinskij), s hosťujúcim basistom Nicholasom Isherwoodom, pôvodcom z USA, špecializujúcim sa na interpretáciu barokovej a súčasnej hudby. Prierez slovenskou tvorbou pre sláčikové kvartetá prinieslo Moyzesovo kvarteto v Zrkadlovej sieni Primaciálneho paláca (8. 11.). Do slovenského repertoáru (Peter Kolman, Jozef Sixta) načrelo aj popredné rakúske teleso Stadler Quartet a v slovenskej premiére pôsobivo predviedlo *Sláčikové kvarteto č. 3 „Grido“* Helmuta Lachenmanna (9. 11.). Viacgeneračné spojenie vynikajúcich newyorských improvizátorov a skladateľov Ikue Mori (laptop), Okkyung Lee (violončelo) a DJ Olive (gramofóny) priniesli jedinečný program experimentálnej hudby v A4 – Nultom priestore (9. 11.). Štúdio 12 na Jakobovom nám. znelo hudbou amerického „hudobného vynálezcu“ Johna Cagea. *Sonáty a interlúdiá* pre preparovaný klavír predviedla slovenská klaviristka Nora Skuta, ktorá si za ich nahrávku vyslúžila najvyššie ocenenia viacerých medzinárodných periodík. S „cageovskými“ improvizáciami nasledovala holandská formácia Bad Boys Collective (10. 11.). Originálny pohľad na pojem „hudobné divadlo“ a konfrontáciu konvenčného a moderného vnímania operného žánru priniesla premiéra poloimprovizovaného hudobno-scénického projektu Mareka Piačeka *Kráľ duchov* v réžii Marolda Langerá Phillipsena v A4 – Nultom priestore (11. 11.).

Nasledujúci symfonický koncert vo Veľkom koncertnom štúdiu Slovenského rozhlasu bol spojený s udeľovaním Ceny Ľudovíta Rajtera huslistovi Milanovi Paľovi, v podaní ktorého v ten večer aj odznelo jedno z diel poľskej klasičky Grażyny Bacewicz. Symfonický orchester Slovenského rozhlasu pod taktovkou poľského dirigenta Łukasza Borowicza uviedol tiež skladby Ľubice Salamon-Čekovskej a Oľgy Kroupovej (premiéra skladby *Judit*). Slovenskú tvorbu (Pavol Šimai, Vladimír Bokes, Juraj Hatrík, Roman Berger a Jevgenij Iršai – premiéra diela *Caspase Ten*) reflektoval aj recitál špičkovej slovenskej klaviristky Daniely Varínskej v koncertnej sieni Dvorana VŠMU (12. 11.). K renomovaným hosťom festivalu sa zaradil ne-

mecký súbor Zeitkratzer, premostujúci územia hudobnej avantgardy, postmoderny aj experimentálnej elektronickej scény. Divadlo Aréna (13. 11.) ožilo jeho interpretáciou diel elektronických hlukových umelcov (Merzbow, Zbigniew Karkowski), rockového avantgardistu Lou Reeda aj skladateľov vážnej hudby (Iannis Xenakis, James Tenney). Fascinujúci cyklus skladieb Györgya Kurtága *Hry*, určený nielen pre mládež, (14. 11.) sa stal významným príspevkom k formovaniu nových generácií hudobníkov. V Zrkadlovej sieni Primaciálneho paláca ho predviedli Ivan Šiller s Andreou Bálašovou, ale tiež talentovaní žiaci z hudobných škôl. Prvý profilový koncert spektrálnej hudby priniesol slovenský súbor Quasars Ensemble, ktorý sa iba nedávno sformoval zo špičkových mladých interpretov a už zaznamenal výrazné úspechy v zahraničí. Uviedol jedno z posledných diel francúzskeho spektralistu Gérarda Griseya *Vortex Temporum* (Vír časov) a monumentálne klavírne dielo Tristana Muraila *Territoires de l'oubli* (Kraje zabudnutia) v podaní klaviristu, dirigenta a skladateľa Ivana Buffu. Dramaturgiu doplnila svetová premiéra – objednávka festivalu – *Noneto* od Viery Janárčekovej, autorky pôsobiacej v Nemecku. V Galérii mesta Bratislavy – Mirbachovom paláci sa s tvorbou slovenských skladateľiek Iris Szeghy, Jany Kmiťovej, Ľubice Salamon-Čekovskej, Lucie Papanetzovej a Lucie Chuťkovej predstavila akordeonistka Ema Pavláková (15. 11.). Záverečný projekt festivalu v divadle Aréna opäť reflektoval tvorbu Mauricia Kagela. V slovenskej premiére zaznelo jeho úplne posledné dielo *In der Matratzengruft* (V hrobke z matracov), ktoré malo svetovú premiéru iba v apríli 2009 a spolu s posledným dielom ďalšieho klasika hudby 20. storočia Karlheinz Stockhausena *Hoffnung* (Nádej) ho naštudoval špičkový nemecký súbor musikFabrik.

Pozitívne ohlasy zaznamenala mimoriadna prednáška Louisa Andriessena vo Dvorane HTF VŠMU v Bratislave (4. 11.) a ďalším sprievodným podujatím bolo medzinárodné muzikologické sympóziu s názvom „Melos“ a „Étos“: *včera, dnes..., zajtra?* v dňoch 10. – 12. 11. v Mozartovej sieni s účasťou renomovaných slovenských aj zahraničných odborníkov z oblasti muzikológie ako aj hudobných skladateľov. Referáty, ktoré na sympóziu odzneli, vydalo Hudobné centrum v podobe zborníka.

V rámci propagácie festivalu bol zabezpečený výlep plagátov na bratislavských reklamných plochách, distribúcia letákov s programom festivalu v slovenskej aj anglickej mutácii, obsahujúcich anotácie ku každému koncertu, mediálna spolupráca s denníkom SME, týždenníkmi .týždeň a Žurnál a mesačníkom Hudobný život. Členovia festivalového výboru poskytli mediálne výstupy pre STV, TV Markíza, Slovenský rozhlas – Rádio Devín a i. Z printových médií festival reflektovali denník SME, týždenníky .týždeň, Žurnál, Nový čas pre ženy, mesačník Hudobný život a spravodajské periodikum Hudobného centra Akcent. Predaj vstupeniek bol realizovaný prostredníctvom internetu, rovnako ako hodinu pre koncertom v mieste jeho konania. Vzhľadom na pozoruhodnú dramaturgickú pestrosť ako aj výborné interpretačné výkony získal 10. ročník festivalu súčasnej hudby Melos-Étos pozitívne ohlasy v kultúrnej verejnosti a hlavne u mladého publika.

Festival sa uskutočnil s finančnou podporou Ministerstva kultúry SR. Zároveň sa konal pod záštitou primátora Hlavného mesta SR Bratislavy Andreja Ďurkovského a v spolupráci s viacerými zahraničnými aj domácimi kultúrnymi inštitútmi a organizáciami (Bratislavské kultúrne a informačné stredisko, Hudobný fond, Divadelný ústav – Štúdio 12, A4 – Nultý priestor, Divadlo Aréna, Bratislavský samosprávny kraj, Galéria mesta Bratislavy, Konzervatórium v Bratislave, Exe spol. s r. o., Goetheho inštitút Bratislava, Veľvyslanectvo Spolkovej republiky Nemecko Bratislava, Ministerstvo zahraničných vecí Spolkovej republiky Nemecko, Veľvyslanectvo Holandského kráľovstva, Poľský inštitút Bratislava, Rakúske kultúrne fórum, Veľvyslanectvo USA v Bratislave, Re: New Music, EUNIC – European Union National Institutes for Culture, IAMIC – Medzinárodná asociácia hudobných informačných centier, ISCM – Medzinárodná spoločnosť pre súčasnú hudbu).

Marián Lejava a Louis Andriessen po otváracom koncerte

Louis Andriessen pripravil pre študentov a odbornú verejnosť zaujímavý workshop

Peter Kolman a prof. Naďa Hrčková na sympóziu "Melos a étos: včera, dnes...zajtra?"

Tenorista Martyn Hill a dirigentka Anu Tali, záverečný koncert

4.6. Aktivity MK SR

4.6.1. Analytický výstup pre potreby MK SR a verejnosti

Koncepčné materiály, analýzy a odborné stanoviská pre MK SR

Hudobné centrum, pravidelne poskytuje svojmu zakladateľskému rezortu, prípadne i iným partnerským organizáciám, odborné konzultácie a pripomienkovanie novovznikajúcich odborných materiálov a dohôd v oblasti hudobného umenia na domácej i medzinárodnej úrovni (časté pripomienkovanie návrhov predlôh zákonov, medzinárodných dohôd o spolupráci štátov v oblasti kultúry, atď.).

4.6.2. Aktivity z poverenia MK SR

4.6.2.1. Koncertné vystúpenie pri príležitosti 20. výročia Nežnej revolúcie v Ľubľane

Slovinsko - Vystúpenie v rámci osláv 20. výročia Nežnej revolúcie

CELLOMANIA

19.11. Ľubľana – koncertná sála Múzea novej histórie

Účinkujúci: Jozef Lupták, Ján Slávik, Jozef Podhoranský, Eugen Prochác – violončelá

Program: P. Šimai, V. Godár, P. Zagar, L. Kupkovič, J. Iršai, S. Cincadze, L. Salamon-Čekovská

Koncert mal pozitívnu odozvu u prítomného publika.

4.6.2.2. Európske hlavné mesto kultúry LINZ – koncerty slovenských umelcov „A Dozen of Europe“

Poverenie MK SR: MK-3336/2008-90/12925

Rakúsko - Projekt: A Dozen of Europe

Koncert slovenských skupín v rakúskom Linzi v rámci projektu Európske hlavné mesto kultúry LINZ 2009.

16. 1. 2009 o 20.00 hod. Posthof/Linz

Účinkujúci: súbory Družina, Hrdza, Big Pig Pig, Double Affair

V hlavnom meste európskej kultúry 2009 sa uskutočnilo otvorenie festivalu A Dozen of Europe, ktoré umožnilo v priebehu roka 2009 dvanástim novým členským krajinám EÚ predstaviť svoju rockovú a popovú hudbu. V spolupráci s rakúskym organizátorom vystúpili 4 slovenské skupiny Družina, Hrdza, Double Affair a Pink Big Pig v meste Posthof.

4.6.2.3. 20 rokov slobody. Nemecko ďakuje

Poverenie MK SR – 2525/2009-92/4754

Nemecko – Projekt: 20. rokov slobody – Nemecko ďakuje

19. 6. 2009 Námestie SNP, Bratislava

Účinkujúci: Radovan Tariška, saxofón, Klaudius Kováč, klavír

Dňa 19. 6. 2009 19,00 hod. sa na Námestí SNP v Bratislave predstavili známi jazzoví umelci Radovan Tariška (saxofón) a Klaudius Kováč (klavír). Koncert sa uskutočnil pri príležitosti 20. výročia pádu komunizmu a stretol sa s priaznivou odozvou u prítomného publika.

Poverenie MK SR: MK-1611/2009-92/11091 zo dňa 28. 8. 2009

4.6.2.4. Zabezpečenie realizácie turné O. Šalinga a D. Buranovského do USA

USA - Koncertné turné slovenských umelcov

Poverenie MK SR: MK-2422/2009-92/2610 s doplnením pod č. MK-2422/2009-92/6001

Koncerty v mestách:

- 10. 5. Chicago – Alpine Banquest House
- 12. 5. Washington – koncert pri príležitosti Dňa Európy
- 14. 5. New York – *Slovak Fashion Night*
- 15. 5. Boston – Sommerville Holiday Inn
- 16. 5. New York – St. John Nepomucene, Manhattan

Účinkujúci: Ondrej ŠALING, tenor, Daniel BURANOVSKÝ, klavír

Slovenskí umelci uskutočnili v máji sériu 5 koncertných vystúpení v 4 metropolách USA.

Ich výkony ocenili diváci z radov milovníkov klasickej hudby, predstaviteľov amerických kultúrnych inštitúcií, ako aj krajanských spolkov. Umelci predniesli popri dielach zo svetovej opernej a klavírnej tvorby aj skladby popredných slovenských skladateľov – E. Suchoňa, M. Schneidera-Trnavského, T. Andrašovana, P. Martinčeka a G. Dusíka.

Podujatie zabezpečovalo Hudobné centrum na základe poverenia Ministerstva kultúry SR a v spolupráci s Generálnym konzulátom SR v New Yorku, ako aj krajanskými spolkami v Chicagu, Bostone, Washingtone a New Yorku.

4.6.2.5. Dni slovenskej kultúry v Portugalsku

Poverenie MK SR: MK-2150/2009-92/1762

Portugalsko - Týždeň slovenskej kultúry v Portugalsku

Koncerty v mestách:

- 16.3. Lisabon – slávnostné otvorenie podujatia (Palácio Foz)
- 18.3. Sesimbra – Cine Teatro João Mota
- 20.4. Fátima – Bazilika (11:00 h)
- 20.4. Coimbra – Teatro Gil Vicente (21:30 h)

Účinkujúci:

Terézia KRUŽLIAKOVÁ, mezzosoprán

Ján BABJAK, tenor

Martin BABJAK, barytón

Daniel BURANOVSKÝ, klavír a organ

Podujatie realizovalo Hudobné centrum v spolupráci s Veľvyslanectvom Slovenskej republiky v Portugalsku, uskutočnili sa 4 koncertné vystúpenia súrodencov Babjakovcov v klavírnom (a organovom) sprievode Daniela Buranovského. Ich program (okrem vystúpenia v Bazilike vo Fátime) bol zostavený z operných árií svetových autorov.

4.6.2.6. Zabezpečenie realizácie koncertného vystúpenia p. Arendárika na medzinárodnej klavírnej súťaži v Českej republike

Poverenie MK SR – 1619/09-90/4767

ČR – Medzinárodná klavírna súťaž EÚ v Prahe (24. – 29. 6. 2009)

Účinkujúci: Matej Arendárik, klavír

Známy slovenský klavirista Matej Arendárik bol vyslaný na medzinárodnú klavírnú súťaž, ktorá sa konala v Českej republike v Prahe v Nostickom paláci. Súťaž pozostávala z dvoch kôl a bola organizovaná Medzinárodnou Dvořákovou spoločnosťou. Na medzinárodnej súťaži sa predstavili klaviristi z celej Európy. Matej Arendárik sa v silnej medzinárodnej konkurencii umiestnil na krásnom 2. mieste.

4.6.2.7. Zabezpečenie realizácie koncertného vystúpenia p. Arendárika na otváracom koncerte festivalu kultúry a umenia ASEM v Číne

Poverenie MK SR č. 3843/2009-91/9816 zo dňa 1.8.2009

Čína - Festival kultúry a umenia ASEM - Peking

Termín pobytu: od 1. – 5. septembra 2009

Termíny a miesta koncertov:

3. 9. 2009 o 19:30 h. Peking, koncertná sieň Zakázaného mesta

4.9.2009 o 18:00 h, Peking, Double Tree Hilton

Účinkujúci: Matej Arendárik, klavír

Hudobné centrum v spolupráci s Veľvyslanectvom SR v Pekingu (Čína) a medzinárodným hudobným festivalom ASEM pripravilo na základe poverenia MK SR koncertné vystúpenia slovenského klaviristu Mateja Arendárika v Pekingu. Jeden z koncertov sa konal v rámci prvého festivalu kultúry a umenia EÚ-Ázia (ASEM) v prestížnej koncertnej sále v pekingskom Zakázanom meste dňa 3. septembra 2009 a druhý v nasledujúci deň (4. 9. 2009)

v Double Tree Hilton v Pekingu pri príležitosti otvorenia výstavy grafík slovenských autorov, ktorá bola usporiadaná k 60. výročiu nadviazania diplomatických stykov medzi ČLR a vtedajšou ČSSR. Mladý slovenský umelec predviedol pri svojich sólových vystúpeniach diela z tvorby Eugena Suchoňa, Gideona Kleina a Sergeja Rachmaninova. Mladý umelec s veľkým úspechom reprezentoval Slovensko na obidvoch kultúrnych fórach, jeho vystúpenia sa stretli s mimoriadne priaznivou odozvou u prítomného publika.

4.6.2.8. Zabezpečenie prezentácie súčasného hudobného umenia v rámci projektu Donumenta 2009 – Slovensko

Nemecko – DONUMENTA 2009 – Slovensko

Koncerty slovenských umelcov v bavorskom meste Regensburg – realizované ako jedna z priorit Plánu kultúrnych stykov MK SR v rámci programu spolupráce so spolkovou krajinou Bavorsko

Termín podujatí: október – november 2009, 3 koncerty v Regensburgu

Účinkujúci umelci:

15. 10. 2009, 20:00 h – Jazzclub, Leerer Beutel

Duo Element – Radovan Tariška & Klaudius Kováč

23. 10. 2009, 20:00 h – Jazzclub, Leerer Beutel

Lucia Lužinská & All Time Jazz Trio

v zložení Boris Čellár, Róbert Ragan, Gregor Ftičar

4. 11. 2009, 20:00 h – Jazzclub, Leerer Beutel

Slniečko

v zložení Peter Remiš, Michal Urban, Marián Mišík, Ladislav Svitek, Robert Gajdošík

Hudobné centrum v spolupráci s nemeckým spolkom Donumenta e. V. pripravilo na základe poverenia MK SR koncertné vystúpenia slovenských jazzových a folkových formácií, ktoré sa konali v rámci projektu prezentácie súčasného slovenského umenia v bavorskom meste Regensburg. Uskutočnili sa koncerty troch hudobných súborov v časovom rozpätí 15. október – 4. november 2009, všetky v Jazzklube Leerer Beutel v Regensburgu. Koncerty slovenských hudobných zoskupení – Duo Element, Lucie Lužinskej a All Time Jazz Tria, ako aj Slniečka sa stretli s výbornou odozvou u koncertného publika i hudobnej kritiky.

Hudobné centrum realizovalo aktivitu po organizačnej, produkčnej a čiastočne aj dramaturgickej stránke. Okrem dopravy a poistenia liečebných nákladov zabezpečilo HC v spolupráci s organizátorom podujatia pre umelcov ubytovanie v Regensburgu (hoteli Karmiten) a realizáciu odbornej štúdie o slovenskej jazzovej scéne posledných 10 rokov v dvoch jazykových mutáciách (v anglickom a nemeckom jazyku).

Po všetkých stránkach náročné podujatie na realizáciu prinieslo aj niekoľko problémov najmä v súvislosti s riešením zabezpečenia dopravy a ubytovania v mieste konania podujatia.

4.7. Realizácia národného stánku MIDEM 2009 a príprava realizácie národného stánku MIDEM 2010, Cannes, Francúzsko

Slovenský stánok slúži ako reprezentačný priestor pre slovenskú hudobnú kultúru. Ponúka, informuje a upozorňuje na všetko, čo sa môže vyrovnáť svetovej kvalite, prípadne ju v určitých kategóriách aj presiahnuť. Jeho realizácia poskytuje jedinečnú možnosť v koncentrovanej podobe profesionálne prezentovať slovenskú hudobnú kultúru na medzinárodnej pôde. Naším zámerom v tomto ročníku bolo upriamiť pozornosť na kvalitu pred kvantitou a ponúkať to, o čo je v medzinárodnom meradle záujem. Všetky produkty zúčastnené na expozícii mali predpoklady pre reprezentačný alebo komerčný úspech.

Cieľom projektu bolo:

- reprezentovať slovenskú hudobnú kultúru a umenie na tomto svetovom hudobnom veľtrhu;
- nadviazať spoluprácu so zahraničnými hudobnými vydavateľstvami, agentúrami a organizáciami;
- zvýšiť importné aktivity a kapitálovú silu slovenského hudobného priemyslu;
- podporiť slovenské hudobné vydavateľstvá pri vstupe do medzinárodnej obchodnej siete;
- umožniť slovenským interpretom preniknúť na medzinárodnú hudobnú scénu.

Priestor na prezentáciu svojej produkcie v roku 2009 využili tieto slovenské subjekty: DIVYD, vydavateľstvo DIVA, Hevhetia, Slovenská filharmónia a Štátna filharmónia Košice. Opäť bolo cítiť absenciu Slovenskej televízie ako producenta zvukovo-obrazových záznamov, ktoré majú na veľtrhu silné zastúpenie.

V rámci prípravy MIDEM 2010 sme zabezpečili prenájom výstavného stánku, rezervovali sme ubytovanie účastníkov v Cannes a vstúpili sme do rokovania so slovenskými vydavateľmi. V rámci prípravy a podpory propagácie slovenskej hudby sme vydali propagačný CD nosič, s výberom elektronickej hudby na Slovensku 2006 – 2009 s názvom *Short Circuit – Mozaika*.

Rekapitulácia nákladov aktivít Hudobného centra v roku 2009 a ich zdrojov krytia, v členení rozpočtových programov je uvedená v nasledujúcom prehľade:

v eurách

Produkty/činnosti organizácie	Náklady aktivity/činnosti celkom	Podiel nákladov z celku	Náklady hradené z prostriedkov štátneho rozpočtu (BT)	Podiel BT z celku	Náklady hradené z vlastných zdrojov
1. Dokumentačná, informačná a prieskumno-analytická činnosť	70 954,73	5,22	61 401,29	5,55	9 553,44
2. Edičná činnosť	89 458,97	6,58	74 233,40	6,70	15 225,57
3. Podpora rezidenčných súborov	24 966,74	1,84	24 966,74	2,25	0,00
4. Koncertné podujatia	240 229,42	17,67	172 272,66	15,56	67 956,76
5. Medzinárodný festival MELOS ÉTOS (čiastočne)	103 431,81	7,61	76 179,84	6,88	27 251,97
6. Aktivity z poverenia MK SR	735,02	0,05	0,00	0,00	735,02
7. Medzinárodný hudobný veľtrh MIDEM (čiastočne)	4 321,30	0,32	2 187,41	0,20	2 133,89
8. Réžia z toho:	643 902,57	47,37	515 274,35	46,51	128 628,22
<i>Osobné náklady (bez OON aktivít a súv. odvodov)</i>	455 771,61	33,53	388 378,70	35,06	67 392,91
<i>Náklady spojené s prevádzkou budovy (bez osob. nákl.)</i>	91 164,86	6,71	66 064,00	5,96	25 100,86
I. Náklady aktivít programu 08S - Hudba, koncertná činnosť, umelecké súbory, (prvok 08S0102)	1 178 000,56	86,66	926 515,69	83,65	251 484,87
<i>Podpora kultúrnych aktivít RO a PO Prvok 08T0103</i>	123 660,00	9,10	123 660,00	11,15	0,00
<i>Podpora kultúrnych aktivít v zahraničí Prvok 08T0104</i>	57 683,70	4,24	57 683,70	5,20	0,00
II. Náklady aktivít programu 08T - Tvorba a implementácia politik	181 343,70	13,34	181 343,70	16,35	0,00
Celkom:	1 359 344,26	100,00	1 107 859,39	100,00	251 484,87

5. ROZPOČET ORGANIZÁCIE

5.1. Zhodnotenie plnenia záväzných ukazovateľov rozpočtu organizácie

V rámci rozpisu záväzných ukazovateľov štátneho rozpočtu na rok 2009 (č. MK-1773/2009-102/525 z 21. 1. 2009) boli Hudobnému centru rozpísané bežné výdavky na činnosť celkom (Program 08S - Tvorba, šírenie, ochrana a prezentácia kultúrnych hodnôt, prvok: 08S0102 – Hudba, koncertná činnosť a umelecké súbory) vo výške 983 038 EUR, z toho mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania v sume 243 311 EUR.

V roku 2009 došlo zo strany zriaďovateľa k nasledovným úpravám rozpočtu bežných výdavkov:

- k zvýšeniu bežného transferu s účelovým určením na aktivity prvku 08T0103 Podpora kultúrnych aktivít RO a PO v sume 123 660 EUR v rámci bežných výdavkov,
- k zvýšeniu záväzných ukazovateľov štátneho rozpočtu o 58 196 EUR na aktivity prvku 08T0104 - Prezentácia kultúrnych aktivít v zahraničí,
- k zníženiu bežného transferu o 19 661 EUR pre prvok 08S0102 - Hudba, koncertná činnosť a umelecké súbory, v nadväznosti na rozpočtové opatrenie Ministerstva financií SR č. 2/2009 zo dňa 20. 3. 2009,
- k zvýšeniu bežného transferu o sumu 18 164 EUR, ako uvoľnenie finančných prostriedkov na zabezpečenie zúčtovania použitia kultúrnych poukazov pre prvok 08S0102 - Hudba, koncertná činnosť a umelecké súbory.

V rámci prvku 08S0102 - Hudba, koncertná činnosť a umelecké súbory, rozpočtová kategória 600 – Bežné výdavky dosiahla takto suma kontrahovaného príspevku od zriaďovateľa výšku 981 541 EUR a celková úprava rozpisu bežných výdavkov na činnosť (v rámci všetkých programov) dosiahla sumu 1 163 397 EUR.

V roku 2009 nebol organizácii poskytnutý kapitálový transfer.

Plnenie uvedených záväzných ukazovateľov rozpočtu bolo dodržané:

- Výdavky z prostriedkov štátneho rozpočtu RK 600 prvku 08S0102 za rok 2009 (zdroj 111) boli čerpané vo výške 889 095,15 EUR. Zostatok prostriedkov v sume 92 445,85 EUR bude spotrebovaný v súlade s §8 zákona č 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v roku 2010. Výdavky zo štátneho rozpočtu na mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania (RK 610) prvku 08S0102 boli v roku 2009 čerpané v plnej výške, t.j. 243 311 EUR.
- Výdavky z prostriedkov štátneho rozpočtu RK 630, účelovo určených aktivít prvku 08T0103 boli čerpané vo výške poskytnutého transferu a rozpočtu, t.j. 123 660 EUR.
- Výdavky z prostriedkov štátneho rozpočtu RK 630, účelovo určených aktivít prvku 08T0104 boli čerpané vo výške 57 683,70 EUR a nevyčerpané prostriedky budú vrátené v celkovej sume 512,30 EUR .

Rekapitulácia plnenia ukazovateľov rozpočtu v zmysle úprav záväzných ukazovateľov štátneho rozpočtu MK SR a jeho plnenia v rámci bežnej činnosti v roku 2009 je nasledovná:

v eurách

Ukazovateľ	Rozpočet schválený	Rozpočet upravený	Plnenie ukazovateľov
Príspevok od zriaďovateľa celkom	983 038	1 163 397	1 070 438,85
v tom:			
A. Prvok 08S0102	983 038	981 541	889 095,15
Bežné výdavky (600)	983 038	981 541	889 095,15
z toho:			
- mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania (610)	243 311	243 311	243 311,00
B. Prvok 08T0103			
Podpora kultúrnych aktivít RO a PO	0	123 660	123 660,00
C. Prvok 08T0104			
Podpora kultúrnych aktivít v zahraničí	0	58 196	57 683,70

Prehľad o finančných prostriedkoch, účelovo viazaných na schválené aktivity v roku 2009, s uvedením výšky schváleného príspevku a výšky čerpaných prostriedkov uvedeného programu je nasledovný:

v eurách

Kultúrna aktivita (účelovo určené projekty)	Poskytnutý účelový bežný transfer (BT)	Použitie účelovo určeného BT	Rozdiel
Projekty na kultúrne aktivity prvok 08T0103			
Medzinárodný festival súčasnej hudby Melos-Étos – dofinancovanie	100 000,00	100 000,00	0,00
Cena Ľudovíta Rajtera	6 660,00	6 660,00	0,00
19. ročník Stredoeurópskeho festivalu koncertného umenia – dofinancovanie	17 000,00	17 000,00	0,00
Spolu:	123 660,00	123 660,00	0,00
Prezentácia kultúry v zahraničí prvok 08T0104			
Realizácia národného stánku na medzinárodnom hudobnom veľtrhu MIDEM	24 900,00	24 388,34	511,66
RE: New Music – Projekt EÚ	16 600,00	16 600,00	0,00
Koncertné vystúpenie pri príležitosti 20. výročia Nežnej revolúcie v Ľubľane:	2 450,00	2 449,66	0,34
Európske hlavné mesto kultúry LINZ – Koncerty slovenských umelcov „A Dozen of Europe“	1 407,34	1 407,34	0,00
20 rokov slobody. Nemecko ďakuje	400,00	400,00	0,00
Zabezpečenie realizácie turné O. Šalinga a D. Buranovského do USA	4 740,00	4 739,90	0,10
Dni slovenskej kultúry v Portugalsku	2 939,50	2 939,30	0,20
Zabezpečenie realizácie účinkovania p. Arendárika na medzinárodnej klavírnej súťaži v Českej republike	230,00	230,00	0,00
Zabezpečenie realizácie koncertného vystúpenia p. Arendárika na otváracom koncerte festivalu kultúry a umenia ASEM v Číne	2 493,16	2 493,16	0,00
Zabezpečenie prezentácie súčasného hudobného umenia v rámci projektu Documenta 2009 - Slovensko	2 036,00	2 036,00	0,00
Spolu:	58 196,00	57 683,70	512,30
Účelovo viazané prostriedky celkom:	181 856,00	181 343,70	512,30

5.2. Zhodnotenie hospodárskeho výsledku organizácie

Výnosy Hudobného centra k 31. 12. 2009 predstavovali sumu 1 391 722,73 EUR, z toho výnos z prevádzkovej dotácie – bežného transferu (BT) z prostriedkov štátneho rozpočtu predstavoval 1 090 823,16 EUR, v tom výnosy z BT na rok 2008 (zúčtované v súvislosti s realizáciou výdavkov v roku 2009) v sume 20 384,31 EUR.

Náklady, vynaložené na bežnú činnosť Hudobného centra dosiahli k 31. 12. 2009 1 359 344,26 EUR.

Zlepšený hospodársky výsledok/zisk pred zdanením k 31. 12. 2009 predstavuje sumu 33 379,47 EUR, jeho upravená výška po zdanení predstavuje sumu 32 378,47 EUR.

Hospodársky výsledok pozostáva najmä z výnosov zo zúčtovania stavu zásob vlastnej výroby organizácie, zúčtovania rezerv a opravných položiek z prevádzkovej činnosti ako aj z tržieb za vlastné výkony a tovar v roku 2009.

Z celkovej sumy výnosov dosiahli vlastné výnosy organizácie výšku 241 096,15 EUR a predstavujú 17,32% celkových výnosov organizácie. Uvedená suma predstavuje i objem výnosov z transferov od ostatných subjektov (39,06%). Vlastné výnosy HC boli použité na krytie nákladov organizácie, a to predovšetkým dofinancovanie kultúrnych aktivít a projektov, osobných nákladov, daní, cestovného, ostatných služieb, nákladov na odpisy, rezervy a opravné položky z prevádzkovej činnosti.

Výnosy z hlavnej činnosti organizácie sú sledované v rámci jednotlivých účtovných položiek v členení:

Tržby za vlastné výkony a tovar (60) v sume 166 779 EUR, dosiahnutých k 31. 12. 2009 predstavujú:

- tržby z predaja výrobkov - publikácií a časopisu sumu 16 705 EUR
- tržby z predaja služieb sumu 150 074 EUR, v tom tržby z nájomného 50,4%, tržby z predaja služieb v rámci koncertnej činnosti 40,0%, tržby z predaja ostatných služieb vrátane reklám a inzercie 9,6%.

Tržby z prenájmu predstavujú 31,4% z celkového objemu vlastných výnosov organizácie, v tom tržby z prenájmu nebytových priestorov predstavujú podiel 91,5% z celkových tržieb z prenájmu, tržby z prenájmu časti pozemku 8,0% a tržby z prenájmu hmotného majetku - koncertného kridla 0,5%.

Zmena stavu vnútroorganizačných zásob výrobkov (61)

predstavuje k 31. 12. 2009 stav zmeny zásob výrobkov organizácie (publikácií, kníh, nôt, CD a DVD) v celkovej sume 1 703 EUR.

Ostatné výnosy z prevádzkovej činnosti (64)

Z celkového objemu ostatných výnosov v sume 264 EUR k 31. 12. 2009 predstavuje podielom 55,8% výnos z bezodplatného prevodu správy drobného majetku, 39,5% zmluvne dojednané a ostatné výnosy organizácie z prevádzkovej činnosti a 4,7% výnosy z odpisu deponovaných autorských honorárov.

Zúčtovanie rezerv a opravných položiek z prevádzkovej a finančnej činnosti a zúčtovanie časového rozlíšenia (65)

predstavuje k 31. 12. 2009 sumu 37 935 EUR, v tom podiel 38,9% predstavuje zúčtovanie zákonných rezerv z prevádzkovej činnosti (rezervy na nevyčerpané dovolenky vrátane poistného a rezervy na nevyfakturované dodávky), 23,6% zúčtovanie zákonných opravných položiek z prevádzkovej činnosti (k pohľadávkam) a 37,5 % zúčtovanie ostatných opravných položiek z prevádzkovej činnosti (k zásobám výrobkov).

Finančné výnosy (66)

Celkový objem finančných výnosov v sume 30 EUR pozostáva zo zúčtovaných kurzových ziskov k 31. 12. 2009.

Výnosy a transfery z rozpočtových príjmov (68)

Celkový objem výnosov z transferov organizácie k 31. 12. 2009 predstavoval sumu 1 185 013 EUR. V rámci uvedenej sumy predstavujú:

- výnosy z bežných transferov (BT) zo štátneho rozpočtu v sume 1 090 823 EUR, v tom výnosy z BT na rok 2009 v sume 1 070 439 EUR a výnosy z BT na rok 2008 v sume 20 384 EUR (komentované v časti 5.1. tejto správy),
- výnosy z kapitálových transferov zo štátneho rozpočtu v celkovej sume 59 803 EUR predstavujú výnosy zo zúčtovania zostatkovej ceny majetku, obstaraného z prostriedkov štátneho rozpočtu do roku 2007 vo výške odpisov k uvedenému dlhodobému majetku,
- výnosy z bežných transferov od ostatných subjektov verejnej správy v sume 6 800 EUR predstavujú transfery poskytnuté subjektmi verejnej správy na dofinancovanie Stredoeurópskeho festivalu súčasného umenia (51,5%) a medzinárodného festivalu súčasnej hudby Melos-Étos (48,5%),
- výnosy z bežných transferov od ostatných subjektov mimo verejnej správy v sume 27 586 EUR predstavujú transfery poskytnuté subjektmi mimo verejnej správy na dofinancovanie Stredoeurópskeho festivalu súčasného umenia (50,03%) a festivalu Melos-Étos (49,97%),

V porovnaní s rokom 2008 vykazuje organizácia pokles objemu celkových výnosov o 0,53%, pričom pokles vlastných výnosov predstavuje 23,1%. Je to spôsobené najmä rozdielmi v rámci činnosti organizácie v priebehu porovnávaných rokov, najmä zmenami vyplývajúcimi z rozdielnej štruktúry zverených akcií a prioritných projektov, zúčtovaním výnosov projektu EU: DMET v roku 2008, ako aj rozdielmi vyplývajúcimi z legislatívnych zmien a zásad účtovania pre príspevkové organizácie.

Náklady na hlavnú činnosť organizácie sú sledované v rámci jednotlivých účtovných položiek v členení:

Spotrebované nákupy (50), vo výške 58 861 EUR, kryté z prostriedkov bežného transferu (BT) organizácie na činnosť podielom 97,7% zahŕňajú náklady na

- spotrebu materiálu vo výške 40 765 EUR, použitých na nákup kancelárskych potrieb a papiera (17,1%) a ostatného materiálu, ako nákup kníh a časopisov pre potreby knižnice a študovne HC (14,5%), nákup drobného hmotného majetku (53,7%), spotreba pohonných hmôt (9,3%) ako aj na nákup materiálu na údržbu budovy, na autoprevádzku, na zabezpečenie ochrany pred požiarmi a ostatné spotrebované nákupy (5,4%),
- spotrebu energie vo výške 18 096, ktorá zahŕňa spotrebu plynu (52,46%), elektriny (41,3%) a vody (6,3%).

Služby (51) v sume 694 821 EUR boli kryté z prostriedkov štátneho rozpočtu podielom 83,5% a predstavujú náklady na:

- opravu a údržbu v náklade 28 509 EUR a to oprava motorových vozidiel (9,5%), oprava a údržba budovy - sídla organizácie (85,1%) a oprava a údržba kancelárskych strojov, prístrojov, zariadenia, techniky a náradia (5,4%).
- cestovné náklady vo výške 14 480 EUR s najvyšším podielom týchto nákladov v rámci realizácie festivalov a koncertných podujatí (31,4%), v rámci projektov na zahraničné aktivity (13,9%), v rámci realizácie národného stánku MIDEM v Cannes (18,7%) a v rámci ostatných aktivít spojených s členstvom v medzinárodných organizáciách ako aj ostatných kultúrnych aktivít HC.

- náklady na reprezentačné účely vo výške 6 741 EUR (9,7% nákladov služieb) boli vynaložené na reprezentačné účely pre oddelenia s priamym stykom so zahraničnými partnermi v rámci realizácie medzinárodných kultúrnych aktivít a projektov.
- ostatné služby v náklade 645 091 EUR zahŕňajú náklady organizácie na autorské honoráre (52,2%), nákup programov vrátane organizačných a zabezpečovacích prác kultúrnych aktivít, výmeru SOZA za použitie diel, cien v súťaži, prepravného a propagácie (22,3%), tlačiarenské a súv. náklady (6,3%), služby prieskumnej, dokumentačnej činnosti, zabezpečenia informačného systému a ostatné služby edičnej činnosti (5,4%), nájomné objektov, priestorov, národného stánku MIDEM, techniky a nôt (4,1%), právne, poradenské služby, služby verejného obstarávania a školenia zamestnancov (3,6%), služby spojené s prevádzkou budovy, ako napr. upratovacie a čistiace služby, prevádzka kotolne, pravidelné revízie a i. (2,8%), poštovné a telekomunikačné služby (2,6%) a ostatné služby na zabezpečenie aktivít a činností organizácie (0,7%).

Osobné náklady (52) v sume 502 378 EUR predstavujú náklady na mzdy - výplatu miezd a ostatných osobných nákladov zamestnancov (71,9%), odvodov zákonných sociálnych, zdravotných poistení (21,6%), doplnkového dôchodkového poistenia zamestnancov (1,5%), zákonné sociálne náklady, ako povinný prídela do sociálneho fondu, príspevok zamestnávateľa na stravovanie zamestnancov, odstupné, odchodné, náhrady práceneschopnosti a i. (4,2%), a ostatné sociálne náklady organizácie, ako náhrady, odchodné a odstupné z kolektívnej zmluvy a pod. (0,8%). Z prostriedkov štátneho rozpočtu boli uvedené náklady kryté podielom 82,9%.

Objem mzdových nákladov (účt. skup. 52, účet 521) dosiahol k 31. 12. 2009 sumu 361 212 EUR. Z uvedenej sumy predstavovali náklady na mzdy zamestnancov (zo závislej činnosti) vo výške 309 756 EUR a boli kryté z prostriedkov štátneho rozpočtu podielom 79,0%. Náklady na výplatu ostatných osobných nákladov (dohôd o prácach vykonaných mimo pracovného pomeru) predstavovali v uplynulom roku sumu 51 456 EUR a boli kryté z prostriedkov štátneho rozpočtu podielom 81,7%. Celková štruktúra vyplatených miezd vrátane ich podielov oproti schválenému rozpočtu a jej porovnanie s rokom 2008 je uvedená v prehľade o zamestnancoch a čerpaní mzdových prostriedkov v časti 7. tejto správy.

Dane a poplatky (53) v sume 10 865 EUR zahŕňajú najmä daň z nehnuteľností (21,8%), miestne dane a poplatky (za vjazd do historickej časti mesta, za odvoz odpadu, z ubytovacích služieb) a ostatné, najmä správne, koncesné a diaľničné poplatky (78,2%). Uvedené náklady boli kryté z prostriedkov štátneho rozpočtu podielom 97,2%.

Ostatné náklady na prevádzkovú činnosť (54) v sume 3 663 EUR predstavujú najmä náklady na úhradu zriaďovateľom schválených tuzemských a zahraničných členských poplatkov (29,9%), výplaty úrazovej renty, odpisu nevymožiteľnej pohľadávky (17,7%) a ostatných nákladov vrátane udelenia práv, ostatných poplatkov v rámci realizácie kultúrnych služieb, a pod. Krytie uvedených ostatných nákladov z prostriedkov štátneho rozpočtu bolo podielom 79,3%.

Odpisy, rezervy a opravné položky z prevádzkovej činnosti a zúčtovanie časového rozlíšenia (55) v sume 84 289 EUR zahŕňajú náklady na tvorbu odpisov hmotného a nehmotného majetku organizácie (71,0%), náklady tvorbu zákonných rezerv na nevyčerpané dovolenky vrátane poistného a zákonných rezerv na nevyfakturované dodávky a služby (21,5%), náklady na tvorbu zákonných a ostatných opravných položiek z prevádzkovej činnosti (7,5%), a to OP k nepremičaným pohľadávkam a k zásobám). Uvedené náklady boli hradené z vlastných zdrojov organizácie.

Finančné náklady (56) v sume 3 467 EUR predstavujú najmä náklady organizácie na poistenie budovy, motorových vozidiel a ostatného majetku HC, poistenia zamestnancov pri zahraničných cestách (91,2%), zúčtovanie kurzových strát (5,6%) a bankových poplatkov (3,2%). Krytie uvedených finančných nákladov z prostriedkov štátneho rozpočtu bolo podielom 88,6%.

Dane z príjmov (59) predstavujú náklady organizácie na splatnú daň z príjmov za rok 2009 v sume 1001 EUR.

Náklady na prevádzku budov k 31. 12. 2009

boli vynaložené v porovnaní s rokom 2008 v tomto rozsahu:

Analytika Nákladov	Skutočnosť		Index
	k 31.12.2008	k 31.12.2009	%
a	1	2	2:1
Náklady na prevádzku budovy spolu v tom:	72 928,61	101 760,13	139,5
501 spotreba materiálu	620,43	1 186,82	191,3
502 spotreba energie	15 571,91	18 095,60	116,2
511 opravy a údržba	5 478,91	24 249,84	442,6
518 ostatné služby (bez výkonov spojov)	15 183,48	21 884,07	144,1
52 osobné náklady	9 822,08	10 595,27	107,9
53 dane a poplatky	3 425,91	3 303,12	96,4
55 odpisy, rezervy a opravné položky z prevádzkovej činnosti a zúčtovanie časového rozlíšenia	22 444,88	22 438,12	100,0
<i>v tom: 551 odpisy HIM za budovu</i>	<i>22 142,60</i>	<i>22 143,00</i>	<i>100,0</i>
56 finančné náklady	381,01	7,29	1,9

Zvýšenie nákladov, spojených s prevádzkou budovy v roku 2009 oproti skutočnosti v roku 2008 o 39,5% ovplyvnilo najmä zvýšenie položiek nákladov na opravu a údržbu o 342,6% (v roku 2009 boli riešené havarijné stavy kotolne, vodovodov a kanalizácie objektu), zvýšenie nákladov ostatných služieb o 44,1%, ktoré súvisia najmä s nákladmi plánovaných periodických revízií, spojených s prevádzkou objektu v rámci porovnávaných rokov, zvýšenie nákladov na spotrebu materiálu, spojeného s prevádzkou objektu (91,3%) a zvýšením nákladov na spotrebu energií (16,2%).

Naproti tomu došlo k zníženiu nákladov na dane a poplatky (najmä miestnej dane za odvoz a likvidáciu komunálneho odpadu) o 3,6 % ako aj finančných nákladov o 98,1%, nakoľko poistenie majetku v zmysle zmluvných podmienok uzavretej poistnej zmluvy s víťazom centrálného rezortného verejného obstarávania s Českou poisťovňou - Slovensko a. s. (dnes Generali Slovensko poisťovňa a. s.) uhradzovalo v roku 2009 Ministerstvo kultúry SR za všetky organizácie v jeho zriaďovateľskej pôsobnosti.

Celkové náklady organizácie dosiahli v roku 2009 nárast o 0,9 % v porovnaní s rokom 2008. Táto skutočnosť bola ovplyvnená predovšetkým charakterom ostatných krátkodobých úloh organizácie a objemom finančných prostriedkov poskytnutých z prostriedkov štátneho rozpočtu v rámci porovnávaných rokov (rozdielely v rámci aktivít realizovaných z poverenia MK SR, prioritných a ostatných projektov s minimálnou medziročnou porovnatelnosťou).

Podrobný rozpis čerpania nákladov a výnosov HC k 31. 12. 2009 v porovnaní so skutočnosťou r. 2008 je v nasledujúcom prehľade:

v eurách

UKAZOVATEĽ	Skutočnosť	Schválený	Upravený	Skutočnosť	index	index
	k 31.12.2008	rozpočet	rozpočet k	k 31.12.2009	4 : 3	4 : 1
	1	na rok	31.12.2009	4	5	6
		2009				
501 Spotreba materiálu	34 863,42	40 098	48 090	40 764,50	84,77	116,93
502 Spotreba energie	15 571,91	16 480	18 772	18 095,60	96,40	116,21
50 Spotrebované nákupy spolu	50 435,33	56 578	66 862	58 860,10	88,03	116,70
511 Opravy a udržiavanie	9 360,96	70 239	29 337	28 508,90	97,18	304,55
512 Cestovné	40 216,15	19 363	15 820	14 479,39	91,53	36,00
513 Náklady na reprezentáciu	3 823,15	8 597	7 425	6 741,17	90,79	176,33
518 Ostatné služby	666 952,52	496 526	716 283	645 091,07	90,06	96,72
51 Služby spolu	720 352,78	594 725	768 865	694 820,53	90,37	96,46
521 Mzdové náklady	344 714,70	379 704	390 220	361 211,80	92,57	104,79
524 Záonné sociálne poistenie	106 333,90	116 809	120 343	108 666,39	90,30	102,19
525 Ostatné sociálne poistenie (DDP)	6 865,80	4 780	7 820	7 285,82	93,17	106,12
527 Záonné sociálne náklady	18 461,20	19 342	22 410	21 364,24	95,33	115,73
528 Ostatné sociálne náklady	1 955,12	2 500	4 029	3 849,70	95,55	196,90
52 Osobné náklady spolu	478 330,72	523 135	544 822	502 377,95	92,21	105,03
532 Daň z nehnuteľností	2 376,05	2 409	2 373	2 372,78	99,99	99,86
538 Ostatné dane a poplatky	6 432,70	7 801	9 206	8 492,36	92,25	132,02
53 Dane a poplatky spolu	8 808,75	10 210	11 579	10 865,14	93,83	123,34
546 Odpis pohľadávky	941,08	715	404	403,98	100,00	42,93
548 Ostatné náklady na prevádzkovú činnosť	2 976,43	4 117	4 003	3 259,17	81,42	109,50
54 Ostatné náklady na prevádzkovú činnosť spolu	3 917,51	4 832	4 407	3 663,15	83,12	93,51
551 Odpisy DIHM a DINM	58 986,56	52 606	59 878	59 877,25	100,00	101,51
552 Tvorba zákonných rezerv z prev. činnosti	16 050,57	15 319	18 139	18 138,84	100,00	113,01
557 Tvorba zákon. oprav. položiek z prev. činnosti	226,41	350	385	384,91	99,98	170,01
558 Tvorba ostat. oprav. položiek z prev. činnosti	10 605,05	10 000	5 888	5 887,95	100,00	55,52
55 Odpisy, rezervy a oprav. položky z prev. a fin. činnosti a čas. rozlíšenie spolu	85 868,59	78 275	84 290	84 288,95	100,00	98,16
563 Kurzové straty	3 150,04	664	194	193,47	99,73	6,14
568 Ostatné finančné náklady	5 930,69	4 960	3 278	3 273,97	99,88	55,20
56 Finančné náklady spolu	9 080,73	5 624	3 472	3 467,44	99,87	38,18
57 Mimoriadne náklady spolu	0,00	0	0	0,00	x	x
591 Splatná daň z príjmov	1 349,30	0	1 001	1 001,00	100,00	74,19
59 Dane z príjmov spolu	1 349,30	0	1 001	1 001,00	100,00	74,19
Náklady celkom	1 358 143,71	1 273 379	1 485 298	1 359 344,26	91,52	100,09

UKAZOVATEĽ	Skutočnosť k 31.12.2008	Schválený rozpočet na rok 2009	Upravený rozpočet k 31.12.2009	Skutočnosť k 31.12.2009	index 4 : 3	index 4 : 1
	1	2	3	4	5	6
601 Tržby za vlastné výrobky	15 709,33	16 033	16 769	16 705,02	99,62	106,34
602 Tržby z predaja služieb	145 069,87	131 314	151 107	150 073,52	99,32	103,45
60 Tržby za vlastné výkony a tovar spolu	160 779,20	147 347	167 876	166 778,54	99,35	103,73
613 Zmena stavu výrobkov	78 058,51	31 750	1 703	1 702,75	99,99	2,18
61 Zmena stavu vnútroorganizačných zásob spolu	78 058,51	31 750	1 703	1 702,75	99,99	2,18
641 Tržby z predaja DNM a DHM	5 145,06	0	0	0,00	x	0,00
644 Zmluvné pokuty, penále a úroky z omeškania	31,46	0	93	84,87	91,26	269,77
646 Výnosy z odpísaných pohľadávok	0,00	75	0	0,00	x	x
648 Ostatné výnosy z prevádzkovej činnosti	5 253,78	8 524	199	179,11	90,01	3,41
64 Ostatné výnosy spolu	10 430,30	8 599	292	263,98	90,40	2,53
652 Zúčtovanie zákonných rezerv z prev. činnosti	15 219,15	15 748	14 767	14 766,86	100,00	97,03
657 Zúčtov. zákonných oprav. pol. z prev. činnosti	941,08	350	8 961	8 960,60	100,00	952,16
658 Zúčtov. ostatných oprav. pol. z prev. činnosti	0,00	10 000	14 208	14 207,15	99,99	x
65 Zúčtovanie rezerv a oprav. položiek z prev. a fin. činnosti a zúčtovanie časového rozlíšenia spolu	16 160,23	26 098	37 936	37 934,61	100,00	234,74
662 Úroky	0,00	0	0	0,01	x	x
663 Kurzové zisky	497,58	33	31	30,26	97,61	6,08
666 Výnosy z krátkodobého finančného majetku	0,00	1 992	0	0,00	x	x
66 Finančné výnosy spolu	497,58	2 025	31	30,27	97,65	6,08
67 Mimoriadne výnosy spolu	0,00	0	0	0,00	x	x
681 Výnosy z bežných transferov zo ŠR	1 026 587,96	983 038	1 183 269	1 090 823,16	92,19	106,26
682 Výnosy z kapitálových transferov zo ŠR	58 928,81	52 548	59 804	59 803,42	100,00	101,48
683 Výnosy z bežných transferov od ostatných subjektov verejnej správy	3 490,36	0	6 800	6 800,00	100,00	194,82
687 Výnosy z bežných transferov od ostatných subjektov mimo verejnej správy	44 196,26	21 974	27 587	27 586,00	100,00	62,42
68 Výnosy a transfery z rozpoč. príjmov ŠPO spolu	1 133 203,39	1 057 560	1 277 460	1 185 012,58	92,76	104,57
Výnosy celkom	1 399 129,21	1 273 379	1 485 298	1 391 722,73	93,70	99,47
Výsledok hospodárenia (po zdanení) celkom	40 985,50	0	0	32 378,47	x	79,00

5.3. Kapitálové výdavky

V roku 2009 nebol Hudobnému centru poskytnutý príspevok zo štátneho rozpočtu na kapitálové výdavky. Organizácia nečerpala kapitálové výdavky ani z vlastných zdrojov.

5.4. Pohľadávky a záväzky

Celkový objem pohľadávok Hudobného centra k 31.12. 2009 predstavoval sumu 27 308 EUR. Ide o krátkodobé pohľadávky.

Pohľadávky v lehote splatnosti boli v sume 5 914 EUR (21,7%) a po lehote splatnosti v sume 21 394 EUR (78,4%), v členení:

- Pohľadávky v lehote splatnosti (21,7% celkových pohľadávok) a po lehote splatnosti do 1 roka (7,6%) predstavujú okrem pohľadávok voči zamestnancom najmä odberateľské platby za služby (realizácia koncertov) a výrobky (hudobné publikácie), ako aj zúčtovanie nájomných a spoluvlastníckych vzťahov (nájomné a spotreba energií). Pohľadávky staršie ako 3 mesiace sú postúpené na právne vymáhanie.
- Pohľadávky HC po lehote splatnosti nad 1 rok (70,7%) sú v právnom riešení. Ide najmä o pohľadávky organizácie:
  - Pohľadávky od odberateľov (5,9% celkových pohľadávok), a to pohľadávky na zaplatenie kúpnej ceny časopisu Hudobný život a publikácií HC a pohľadávky na zaplatenie ceny inzercie, prihlásené do konkurzu na majetok úpadcov,
  - Pohľadávky dlžníkov na zaplatenie dlžného nájomného a platieb za služby ktorých poskytovanie je spojené s nájomom (64,8% celkových pohľadávok), ktoré sú v prevažnej miere predmetom exekučného konania.

K uvedeným pohľadávkam boli tvorené zákonné opravné položky, ktoré dosiahli k 31. 12. 2009 sumu 18 841 EUR.

V rámci časového rozlíšenia na strane aktív vykazuje organizácia k 31. 12. 2009 stav 20 453 EUR, ktoré predstavujú náklady budúcich období. Ide o časové rozlíšenie zmluvných úhrad poistného, predplatného a sieťových služieb, ako aj úhradu platieb spojených s realizáciou národného stánku na medzinárodnom veľtrhu MIDEM.

Organizácia nemá pohľadávky zabezpečené záložným právom alebo inou formou zabezpečenia, nemá pohľadávky, pri ktorých je obmedzené právo s nimi nakladať.

Záväzky organizácie a so stavom k 31. 12. 2009 boli v celkovej sume 54 716 EUR. Dlhodobými záväzkami sú záväzky zo sociálneho fondu v sume 3 591 EUR (6,6%) a predstavujú záväzky so zostatkovou dobou splatnosti dlhšou ako päť rokov. Krátkodobé záväzky v sume 51 125 EUR (93,4%) boli v prevažnej miere vysporiadané v januári 2010, t. j. do termínu splatnosti, výplat miezd, autorských honorárov a súvisiacich odvodov inštitúciám sociálneho zabezpečenia, kultúrnym fondom, odvodov daní, poistného a do termínu splatnosti zúčtovania spotreby energií v zmysle platných zmlúv. Deponované (nevyzdvihnuté) autorské honoráre v uvedenom období sú priebežne vyplácané v súlade s § 101 a nasl. Občianskeho zákonníka (do troch rokov), a predstavujú záväzky so zostatkovou dobou splatnosti do jedného roka.

V rámci časového rozlíšenia na strane pasív vykazuje organizácia k 31. 12. 2009 nulový zostatok.

V zmysle dodržania zásad opatrnosti na riziká a straty v rámci záväzkov tvorila organizácia od roku 2009 krátkodobé zákonné rezervy v sume 19 423 EUR, v tom 89,2% tvorili rezervy na nevyčerpané dovolenky za rok 2009 vrátane prislúchajúceho podielu sociálneho a zdravotného poistenia a 10,8% krátkodobé rezervy na nevyfakturované dodávky energií a služieb.

6. PERSONÁLNE OTÁZKY

Hudobné centrum uplatňuje dvojstupňový systém riadenia a jeho činnosť je zabezpečená týmito organizačnými útvarmi:

1. Riaditeľ
2. Oddelenia:
  - Oddelenie dokumentácie a informatiky (ODI)
  - Oddelenie edičnej činnosti (OEČ)
  - Oddelenie vonkajších vzťahov (OVV)
  - Ekonomické oddelenie (EO)
  - Oddelenie riaditeľa (OR)

Priemerný prepočítaný evidenčný stav zamestnancov bol v roku 2009 určený zriaďovateľom ako orientačný ukazovateľ v počte 29,25.

Priemerný počet zamestnancov (prepočítaný) k 31. 12. 2009 bol 27,9 čo predstavuje v porovnaní s rokom 2008 pokles o 4,5 %; z uvedeného počtu je 5 riadiacich zamestnancov (v tom 1 zamestnanec poverený zastupovaním).

Evidenčný počet zamestnancov vo fyzických osobách k 31. 12. 2009 predstavoval 29 osôb, z toho 5 zamestnanci so skráteným pracovným časom. V súčasnej dobe je jedna zamestnankyňa z oddelenia riaditeľa na materskej dovolenke a štyri zamestnankyne na rodičovskej dovolenke – dve z oddelenia vonkajších vzťahov, jedna z oddelenia edičnej činnosti a jedna z oddelenia riaditeľa.

Vzdelanostná štruktúra zamestnancov k 31. 12. 2009 je v členení: 22 s vysokoškolským, 1 s vyšším odborným, 5 s USO a 1 so SO vzdelaním. Zamestnankyne na materskej a rodičovskej dovolenke sú s vysokoškolským vzdelaním.

Počet pracovných miest na jednotlivých stupňoch riadenia v rámci organizačnej štruktúry HC k 31. 12. 2009 bol nasledovný:

	<i>Počet miest</i>
• Riaditeľka HC	1
Oddelenie riaditeľa (OR)	2
• Sekretárka riaditeľa	1
• Manažér festivalu	1
Oddelenie dokumentácie a informatiky (ODI)	7,5
• Vedúci ODI	1
• Odborný pracovník pre vážnu hudbu	1
• Odborný pracovník pre koncertný život	1
• Odborný pracovník pre koncertných umelcov	1,5
• Odborný pracovník pre ostatné hudobné žánre	1
• Odborný pracovník technického zamerania	1
• Archivár, knihovník	1
Oddelenie edičnej činnosti (OEČ)	6
• Vedúci OEČ	1
• Redaktor OEČ	1
• Manažér, redaktor OEČ	1
• Odborný pracovník pre edičnú činnosť	1
• Šéfredaktor časopisu Hudobného života	1
• Redaktor časopisu Hudobného života	1

Oddelenie vonkajších vzťahov (OVV)	7
• Vedúci OVV	1
• Manažér festivalu a zahraničných aktivít	1
• Dramaturg - manažér	2
• Manažér výchovných koncertov	1
• Manažér a organizačný pracovník výchovných koncertov	1
• Organizačno-produkčný pracovník	1
Ekonomické oddelenie (EO)	7
• Vedúci EO	1
• Odborný pracovník ekonomiky práce, účtovník	1
• Finančný a devízový účtovník	1
• Hlavný, všeobecný účtovník	1
• Účtovník v oblasti správy majetku, archivár	1
• Vodič	1
• Samostatný odborný pracovník v oblasti rozpočtovania a financovania	1

Celkom HC: **30,5**

Prehľad stavu zamestnancov k 31. 12. 2009

na jednotlivých oddeleniach Hudobného centra je nasledovný:

STAV ZAMESTNANCOV K 31.12.2009		
Oddelenie HC	vo fyzických osobách	prepočítaný stav
Oddelenie riaditeľa	1 (vybraná skupina zamestnancov)	2,4
	1 (zamestnanci pri výkone práce vo ver. záujme)	
Oddelenie vonkajších vzťahov	5 (vybraná skupina zamestnancov)	5,9
Oddelenie dokumentácie a informatiky	8 (vybraná skupina zamestnancov)	7,3
Oddelenie edičnej činnosti	7 (vybraná skupina zamestnancov)	5,3
Ekonomické oddelenie	7 (zamestnanci pri výkone práce vo ver. záujme)	7,0
Spolu:	29	27,9

V roku 2009 ukončili pracovný pomer traja zamestnanci dohodou (OVV, OR, OEČ). Nový pracovný pomer bol uzavretý s dvoma zamestnancami na zastupovanie počas rodičovskej dovolenky so skráteným pracovným úväzkom (OR-0,5 úv. a OEČ-0,8 úv.).

V rámci podpory **rozvoja ľudských zdrojov** sa v roku 2009 sa zúčastnilo 7 zamestnancov HC 12 platených školení, odborných seminárov a kurzov, ktorých celkové náklady dosiahli 4 423,50 EUR. Ide o školenia v oblasti riadenia a komunikácie, v oblasti daňovej a sociálnej, v oblasti pracovného práva, sociálneho, zdravotného poistenia, účtovníctva

a Štátnej pokladnice, na ktorých sa zúčastnili prevažne zamestnanci oddelenia riaditeľa, oddelenia vonkajších vzťahov a ekonomického oddelenia. Okrem toho sa zamestnanci HC zúčastňovali školení a seminárov, organizovaných vo vlastnej réžii a partnerskými organizáciami ako aj Ministerstvom financií a Ministerstvom kultúry SR.

Prehľad o zamestnancoch a čerpaní mzdových prostriedkov je uvedený v nasledujúcej tabuľke:

v eurách								
Čís.	Ukazovateľ	Merná Jednotka	Skutočnosť za rok 2008	Rozpočet upr. za rok 2009	Skutočnosť za rok 2009	z toho: financov. z BT	Podiel (%)	
							3 : 2	3 : 1
a	b	c	1	2	3	4	5	6
1.	Orientáč. ukazovateľ počtu zamestnancov	osoby	36	29,25	29,25	29,25	100,00	81,25
2.	Priemerný prepočítaný počet zamestnancov	osoby	29	29	29	29	100,00	100,00
	v tom: odborní (umeleckí)	osoby	21	21	21	21	100,00	100,00
3.	Mzdové náklady, v tom:	v eurách	344 714,70	390 220,00	361 211,80	285 383,78	92,57	104,79
3.1	Mzdy zamestnancov	v eurách	303 973,45	324 445,00	309 755,62	243 311,00	95,47	101,90
3.1.1	z toho: tarifné platy	v eurách	183 415,06	192 196,34	187 594,58	185 598,34	97,61	102,28
3.1.2	příplatky	v eurách	81 688,31	95 748,66	86 930,04	57 712,66	90,79	106,42
3.1.3	odmeny	v eurách	38 870,08	36 500,00	35 231,00	0,00	96,52	90,64
	<i>Priemerná mesačná mzda</i>	v eurách	<i>873,53</i>	<i>932,31</i>	<i>890,10</i>	<i>699,17</i>	<i>95,47</i>	<i>101,90</i>
3.2	Ostatné osobné náklady	v eurách	40 741,25	65 775,00	51 456,18	42 072,78	78,23	126,30

Objem mzdových nákladov k 31. 12. 2009 vo výške 361 212 EUR pozostáva zo sumy nákladov na mzdy zamestnancov vo výške 309 756 EUR a nákladov na výplatu miezd na základe dohôd o prácach vykonaných mimo pracovného pomeru (ostatné osobné náklady - OON) vo výške 51 456 EUR.

Uvedené náklady boli kryté z prostriedkov štátneho rozpočtu podielom 79,0%.

V porovnaní s rokom 2008 predstavuje zvýšenie objemu mzdových nákladov o 4,8% a je spôsobené zvýšením objemom vyplatených ostatných osobných nákladov (o 26,3%), zvýšením platových stupníc z nariadenia vlády, ako aj zvýšením objemom pohyblivých zložiek miezd, a to vyplatených osobných príplatkov zamestnancom v závislosti od produktivity práce a vývoja hospodárskeho výsledku bežného roka. Naproti tomu došlo v roku 2009 k zníženiu vyplatených odmien zamestnancom (o 9,4%). S uvedeným súvisí i 1,9% nárast priemernej mzdy zamestnancov organizácie v rámci porovnávaných rokov.

Ostatné osobné náklady (z dohôd o prácach vykonaných mimo pracovného pomeru) vznikli v prevažnej miere v súvislosti s výkonom pomocných a organizačných prác kultúrnych aktivít a činností kontraktu, uzavretého so zriaďovateľom, na zabezpečenie odborných prác na jednotlivých oddeleniach, ktoré vyplynuli najmä z potreby jednorazových špecializovaných odborných prác a na pomocné a manipulačné práce v súvislosti s činnosťou hospodárskej správy, s najvyšším podielom týchto nákladov v rámci realizácie odborných prác edičnej činnosti a redakcie Hudobný život (37,2%), v rámci zabezpečenia dokumentačnej a prieskumno-analytickej činnosti (27,9%) a v rámci realizácie festivalov, koncertných podujatí, aktivít prioritných projektov a zverených zahraničných aktivít (24,6%).

7. CIELE A PREHĽAD ICH PLNENIA

Hlavné ciele organizácie sú stanovené v súlade s poslaním Hudobného centra ako špecializovanej inštitúcie hudobnej kultúry v Slovenskej republike. Konkrétne cieľové úlohy sú konkretizované v jednotlivých oblastiach činnosti. Výsledky a plnenie úloh za rok 2009 sú zsumarizované v časti **4. Činnosti/produkty organizácie**.

7.1. Oddelenie vonkajších vzťahov

Oddelenie vonkajších vzťahov HC v sledovanom období roka 2009 zabezpečilo a realizovalo 668 väčších i menších hudobných a literárno-hudobných podujatí na Slovensku i v zahraničí. S prihliadnutím na aktuálne potreby sme uskutočnili hudobné festivaly, vyslania umelcov do zahraničia i kompletne programy na objednávku alebo v spolupráci s organizátormi zo Slovenska i zo zahraničia.

Jednou z priorít OVV sú rôzne formy propagácie slovenskej hudby a podpora slovenských interpretov, predovšetkým mladej generácie, začínajúcej svoju umeleckú dráhu. V roku 2009 sme aj v tomto duchu organizovali XVIII. ročník Stredoeurópskeho festivalu koncertného umenia v Žiline a zintenzívnili sme aktivity v rámci Fóra mladých talentov, na bohatej dramaturgickej i umeleckej úrovni sme realizovali Nedel'né matiné v Galérii mesta Bratislavy – Mirbachovom paláci, organizovali sme i koncerty na základných, stredných a materských školách pre žiakov a podporovali sme účasť slovenských umelcov na medzinárodných súťažiach na Slovensku aj v zahraničí.

Jedným z hlavných dramaturgických zámerov Hudobného centra je uplatňovanie slovenskej skladateľskej tvorby do jednotlivých koncertov na Slovensku aj v zahraničí.

Dramaturgicky a organizačne OVV zabezpečovalo aj výchovné koncerty pre školy, ktoré sú zamerané na estetické a umelecké formovanie najmladšej generácie budúcich poslucháčov a konzumentov vážnej hudby, ale i jej interpretov. V školskom roku 2008/2009 obohatilo Hudobné centrum svoju ponuku výchovných koncertov o 5 nových projektov, a to: *W. A. Mozart deťom – Bastien a Bastienka, Roztancovaná jar, Umelec a jeho nástroj – Dubáček a Muchotrávka, O koze rohatej, do pol boka odratej a Vianočná rozprávka*. Využilo i spôsob platieb formou kultúrnych poukazov od žiakov základných, stredných a materských škôl. Aktivita výchovné koncerty ako edukačný proces je sledovaná Ministerstvom kultúry Slovenskej republiky.

V spolupráci s miestnymi i samosprávnymi organizátormi sa OVV podieľalo na koordinácii koncertného života na celom území Slovenskej republiky. Spoluprácu OVV HC s organizátormi koncertov sme rozšírili aj o nové subjekty zo Slovenska. Takýto trend sa budeme snažiť v budúcnosti nielen udržať, ale v rámci možností aj posilniť. OVV vstupovala do viacerých projektov aj odbornou konzultačno-poradenskou činnosťou.

V rámci zahraničnej spolupráce činnosti OVV prioritne zohľadňovali participáciu na podujatiach v rámci členských krajín EÚ. V organizačnom zabezpečovaní podujatí, organizovaných z poverenia Ministerstva kultúry SR bude OVV pokračovať aj v nasledujúcich obdobiach. V tomto roku sa uskutočnilo výberové konanie do Orchestra mladých Európskej únie – EUYO. Výberového konania sa zúčastnilo 10 mladých hudobníkov, z toho 7 zo Slovenska a 3 zahraniční študenti (ČR, Grécko a Španielsko). Pozvanie do orchestra za SR na sezónu 2009/2010 dostali huslistka Lucia Baráthová a flautistka Marcela Lechtová. S prípadnou účasťou do budúcnosti sa počíta i s violončelistkou Kristínou Chalmovskou.

Pre nasledujúce obdobia bude OVV v duchu posilňovania aktívneho klientskeho prístupu kontinuálne rozvíjať svoju činnosť pri zabezpečovaní prioritných cieľov: výchova mladého poslucháča, podpora slovenského koncertného života doma i v zahraničí, s akcentom na podporu pôvodnej slovenskej tvorby, mladej generácie a získavanie nových zdrojov i stimuláciu dopytu po umení vhodne cielenými marketingovými aktivitami, najmä komunikačného charakteru, v rámci možností organizácie.

7.2. Oddelenie edičnej činnosti

V roku 2009 bolo naším cieľom vydať dramatickú báseň Jána Levoslava Bellu, preklad kníh *Estetika hudby* od Rogera Scrutona a *O hudobnej kráse* od Eduarda Hanslicka, a notovú publikáciu Boris Lenko a kol.: *Škola hry na akordeóne*. Tento cieľ sme splnili. Pre krátke rozpočtu z dôvodu finančnej krízy sme nemohli vydať titul J. L. Bella: *Rekviem c mol*.

Druhým cieľom bolo pokračovať vo vydávaní mesačníka *Hudobný život*. Časopis naďalej vychádza, pričom jeho vydávanie je stále negatívne ovplyvňované nedostatkom kvalitných príspevkov a neochotou prispievateľov, vytipovaných redakciou písať.

Oddelenie edičnej činnosti má v agende aj prípravu a realizáciu národného stánku na veľtrhu MIDEM. V roku 2009 sme sa nezúčastnili veľtrhu POPKOMM v Berlíne, pretože organizátori ho pre malý záujem zrušili. Kapacity oddelenia sa využívajú aj na vydávanie CD.

V rámci podpory vydavateľských aktivít sme sa zúčastnili Vianočných trhov v Bratislave. Propagovali sme naše produkty v zahraničnej odbornej tlači (British & International Music Yearbook).

7.3. Oddelenia dokumentácie a informatiky

V roku 2009 sa Oddelenie dokumentácie a informatiky venovalo v rámci stanovených cieľov prieskumných úloh zhromažďovaniu informácií a materiálov o súčasnej hudobnej kultúre – údaje o osobnostiach a súboroch slovenskej hudby a ich tvorivých aktivitách, o hudobných podujatiach na Slovensku z oblasti všetkých hudobných žánrov, ďalej na ročné spracovanie štatistických výkazov za oblasť hudobnej kultúry a prieskum historických organov na Slovensku. Priebežne boli do informačného systému HC SNORKA zadávané nové údaje o osobnostiach a podujatiach hudobnej kultúry na Slovensku. Pribudlo cca 5 600 nových údajov.

ODI spravuje webovú stránku HC www.hc.sk, ktorej cca 95 % obsahu tvoria výstupy z IS HC SNORKA. V uplynulom roku bol dôraz kladený na zosúladenie informačných systémov a internetových výstupov HC so strategickými zámermi projektov MK SR týkajúcimi sa informatizácie verejnej správy.

Jedným z výstupov dokumentačnej činnosti bolo aj vydávanie informačných publikácií pre širšiu odbornú a záujmovú verejnosť (*Hudobné udalosti na Slovensku*, *Akcent*, *Slovenský hudobný adresár*).

K stálym úlohám ODI patrí zabezpečenie plynulého chodu hudobnej *študovne pre verejnosť* so všetkými ponúkanými knižničnými a archívnymi službami pre návštevníkov (knižničné služby, katalógy, služby fonotéky, výstrižková služba, rešeršná služba, sprístupňovanie dokumentačných a archívnych fondov, konzultačné činnosti). K tejto agende patrí aj *spravovanie a akvizícia archívnych fondov* (zvukového, notového a fondu fotografií), ako aj *digitalizácia zvukových nahrávok* diel slovenských skladateľov.

ODI sa podieľa na spolupráci s hudobnými a kultúrnymi inštitúciami na Slovensku, spolupráci s nevládnymi organizáciami ECPM, IAMIC a IAML, ktorých je HC členom, propagácii slovenského hudobného umenia doma a v zahraničí. Taktiež spolupracujeme s UNESCO, v uplynulom roku sme pripravili návrh na zaradenie 100. výročia narodenia Jána Cikkeru do kultúrneho kalendária UNESCO.

8. HODNOTENIE A ANALÝZA VÝVOJA ORGANIZÁCIE

Hudobné centrum plnilo úlohy vyplývajúce z kontraktu uzavretého s MK SR. Na ich plnenie používalo aj príjmy z vlastnej činnosti ako aj sponzorské zdroje. Niektoré aktivity boli podporené z Prioritných projektov.

8.1. Oddelenie vonkajších vzťahov

V roku 2009 v rámci realizácie XIX. ročníka Stredoeurópskeho festivalu koncertného umenia v Žiline získalo Hudobné centrum pre festival záštitu komisára Európskej únie pre vzdelávanie, odbornú prípravu, kultúru a mládež Jána Figeľa a ministra kultúry SR Mareka Maďariča. Dramaturgia festivalu reflektovala nielen repertoárové možnosti mladých umelcov, ale aj významné 200. výročie úmrtia klasika a génia svetovej hudby Josepha Haydna a 200. výročie narodenia ďalšej významnej skladateľskej osobnosti Felixa Mendelssohna-Bartholdyho. Na festivale sa predstavili vynikajúci mladí umelci: Ivo Kahánek, klavír (ČR), Severin von Eckardstein, klavír (Nemecko), Yossif Ivanov, husle (Belgicko), Vassilena Serafimova, bicie nástroje (Belgicko), Ivan Podjomov, hboj (Rusko), Nicolas Baldeyrou, klarinet (Francúzsko), Mária Kruševskaja, harfa (Rusko), Bernadetta Šušavská, organ (SR), Apollon Musagété Quartett, sláčikové kvarteto (Poľsko), Celine Byrne, soprán (Írsko), Szabolcs Zempléni, lesný roh (Maďarsko) a Pirmin Grehl, flauta (Nemecko). Trend stáleho zlepšovania jeho kvalitatívnej úrovne je súčasťou stratégie festivalu i do budúcnosti – samozrejme, závisí od dostatočnosti finančných zdrojov i marketingovej podpornej činnosti, ktorá je tiež závislá od adekvátnych finančných prostriedkov. Ďalšou možnosťou budúcich aktivít v súvislosti s prípravou i zabezpečením festivalu je posilnenie komunikačných aktivít do oblasti médií i prípadných partnerov festivalu, najmä verejnoprávneho charakteru, s cieľom nielen posilniť marketingovú podporu festivalu, ale i celkový dopyt po koncertnom umení a umení medzi poslucháčmi na Slovensku.

V spolupráci s rôznymi organizátormi z miestnych samospráv i s príležitostnými organizátormi z regiónov celého Slovenska udržiava Hudobné centrum relatívne pravidelný koncertný život. V dramaturgii jednotlivých koncertov sa snaží sústreďovať svoju pozornosť na uvádzanie pôvodnej slovenskej tvorby. Jedným zo strategických trendov a cieľov Hudobného centra i do budúcnosti je, popri už etablovaných špičkových a známych koncertných umelcoch, ponúkať a presadzovať na pódiumoch i nastupujúcu generáciu mladých koncertných umelcov.

Hudobné centrum v rámci svojej dlhodobej skúsenosti a činnosti poukazuje na nedostatočné využívanie marketingových aktivít, stimulujúcich dopyt po kultúre, počnúc výchovou k porozumeniu a chápaniu náročnejšej kultúry. Účinným prostriedkom by bolo vytvorenie stratégie medzirezortnej koordinácie rezortov kultúry a školstva v záujme podpory hudobnej výchovy na školách a z toho vyplývajúcej stimulácie dopytu po umení. Takáto spolupráca by výrazne dopomohla k presadzovaniu výchovných koncertov pre školy.

Hudobné centrum sa bude i naďalej usilovať využívať všetky dostupné marketingové prostriedky na zviditeľnenie svojich aktivít a s tým súvisiace oživenie záujmu o hodnotnú hudobnú kultúru nielen v rámci výchovných koncertov pre školy, ale aj v rámci koncertného života na Slovensku vôbec.

8.2. Oddelenie edičnej činnosti

Roku 2009 sme vydali 4 tituly v rámci kontraktu; vzhľadom na dlhodobý zámer vydávať viac knižných publikácií je oddelenie personálne poddimenzované. Na zabezpečenie takého tempa prác je potrebné prijať jedného/jednu pracovníka/pracovníčku na celý úväzok. Edícia *Súborné dielo Jána Levoslava Bellu* si tiež vyžaduje viac ľudských zdrojov, pretože pri súčasnom tempe je ukončenie vydávania edície v nedohľadne. Tu vyhovuje externá forma spolupráce. Všetky tituly spĺňajú vysoké kritériá odbornej tlače.

Celá činnosť OEČ plní významnú funkciu vydávania časopisu, nôt, CD a kníh o hudbe a je prejavom podpory štátu nekomerčným vydavateľským aktivitám v oblasti hudby.

Produkcia redakcie hudobnín a kníh o hudbe nachádza čoraz väčšou odozvu v radoch hudobnej verejnosti. Jedným z dôvodov je aj dôraz, ktorý kladieme na distribúciu titulov. Výraznejší ohlas verejnosti je aj výsledkom edičnej politiky, ktorá v súčasnosti uprednostňuje vydávanie kľúčových textov svetových autorov vychádzajúcich v slovenskom preklade prvýkrát.

Po privatizácii spoločnosti OPUS roku 1991 sa vydavateľská aktivita prakticky zastavila a vzniklo vákuum. Hudobné centrum na seba prevzalo zodpovednosť za obnovenie akej-takej vydavateľskej činnosti v oblasti hudby (vydavateľská činnosť OPUS-u bola neporovnateľne intenzívnejšia). Notové publikácie, najmä *Súborné dielo J. L. Bellu*, a odborné knižné publikácie z oblasti muzikológie, estetiky a dejín hudby vytvárajú podhubie pre širokú reflexiu hudby na Slovensku. HC je aj platformou pre slovenských autorov, ktorí v trhových podmienkach u nás nenachádzajú priestor pre prezentáciu svojich výsledkov. Výstupy edičnej činnosti sú prínosom pre hudobníkov vo všetkých sférach života spoločnosti, teda aj zamestnancov štátom zriaďovaných hudobných inštitúcií (Slovenská filharmónia, Štátna filharmónia Košice, Hudobné múzeum SNM a pod.)

Celkovo má Hudobné centrum dobrý kontakt s relevantnými štátnymi inštitúciami.

Edičná činnosť HC produkuje aj isté zdroje. Predajom časopisu *Hudobný život* a knižných a notových publikácií sa inštitúcií vracia časť vynaložených prostriedkov (30 %) a tento podiel sa potenciálne bude zvyšovať v závislosti od edičnej politiky. Odkedy sa edičná činnosť zamerala na vydávanie kľúčových textov svetovej odbornej literatúry, príjmy z predaja sa zvýšili zhruba o 100 percent. Samozrejme, zvýšili sa aj náklady (vydávanie prekladov je drahšie, pretože k nákladom sa pridáva aj zakúpenie licencie na vydanie prekladu), ale je predpoklad, že o vydávané tituly bude čoraz väčší záujem.

V budúcnosti treba podporiť rozšírenie a zintenzívnenie edičnej činnosti, doterajšia intenzita je stále len zlomkom z toho, čo tu existovalo pred rokom 1991.

8.3. Oddelenie dokumentácie a informatiky

Ťažisko práce ODI spočíva v **dokumentačnej a informačnej činnosti**. ODI nadviazalo na aktivity Hudobného informačného strediska, ktoré od roku 1964 pôsobilo na pôde Hudobného fondu a v roku 2000 prešlo na pôdu HC. Tu dostala jeho činnosť, dovtedy špecializovaná takmer výlučne na oblasť slovenských skladateľov a ich tvorby (čo súviselo s poslaním HF), nové rozmery z hľadiska kvantitatívneho i kvalitatívneho:

- rozšíril sa akčný rádius dokumentačných aktivít;
- začal sa budovať vlastný informačný databázový systém, ktorý umožňuje efektívnu prácu so získanými údajmi;

- vyprofilovali sa dve hlavné formy výstupov dokumentačnej práce – jednak prostredníctvom internetu na webovej stránke HC, jednak prostredníctvom edícií informačných publikácií;
- zriadila sa študovňa pre verejnosť.

V súčasnosti ODI v rámci dokumentačnej činnosti zhromažďuje, triedi a sprostredkúva informácie týkajúce sa súčasnej hudobnej kultúry – údaje o skladateľoch, koncertných umelcoch, muzikológoch a ďalších osobnostiach hudobnej kultúry a ich tvorivých aktivitách, o hudobných podujatiach na Slovensku z oblasti všetkých hudobných žánrov, ďalej dopĺňa a spracúva hudobnú fonotéku domácej hudobnej tvorby, archív fotografií, notový archív a ďalšie fondy. Na webovej stránke HC sú sprístupňované a aktualizované jednotlivé databázy so získanými údajmi.

V rézii ODI pravidelne vychádzajú informačné publikácie – *Hudobné udalosti na Slovensku* (každoročne), *Slovenský hudobný adresár* (každý druhý rok, v r. 2009 prvé vydanie na CD). Vznikla edícia *Profily*, v rámci ktorej doposiaľ vyšli 4 diely *Slovníka slovenských koncertných umelcov* (klávesové nástroje, 2003, strunové nástroje, 2004, dychové, 2005, komorné zoskupenia a ansámble, 2008). Zámerom edície je vyplniť prázdne miesto, ktoré vzniklo od posledného vydania obdobnej publikácie v 70. rokoch minulého storočia. V súvislosti s rozšírením dokumentácie smerom k ďalším žánrom bola vydaná kniha *Blues na Slovensku* od Jána Liteckého-Švedu a kol. (vydané 2003, dnes už náklad vypredaný, 2005 anglický preklad rozšírenej verzie), *Folk na Slovensku* Miloša Janouška a kol. (2006) a *Hudba – tanec – pieseň. Zrod a prvé roky Slovenskej modernej populárnej* od Pavla Zelenaya a Ladislava Šoltýsa (2008). Uvedené aktivity v dlhodobom horizonte smerujú k získaniu, uchovaniu a sprístupneniu údajov o hudobnej kultúre na Slovensku v 20. a súčasnom storočí.

V dokumentačnej oblasti sa HC stalo partnerskou organizáciou ďalších inštitúcií, s ktorými sa komplementárne dopĺňa. Hneď v počiatkoch bolo zrejmé vymedzenie okruhu a hlavne typu dokumentácie vzhľadom na aktivity Hudobného múzea SNM, Hudobného kabinetu UK a Divadelného ústavu (v oblasti hudobného divadla).

ODI spravuje hudobnú knižnicu a študovňu pre verejnosť. Predovšetkým v rámci hodín pre verejnosť v študovni, ale i poštou, elektronickou poštou, telefónom, faxom, resp. prostredníctvom webovej stránky, podáva odborné poradenstvo a konzultácie.

V rámci aktivít smerujúcich do zahraničia poskytuje informácie o hudobnom živote na Slovensku partnerským organizáciám (členom IAMIC, IAML, ECPNM), ako aj ďalším zahraničným organizáciám, súborom, orchestrom i jednotlivým hudobníkom, ktorí HC kontaktujú na základe webovej stránky alebo informačných materiálov, pravidelne distribuovaných aj do zahraničia. Na druhej strane sprostredkujeme početné informácie od zahraničných partnerov o ponukách festivalov, štipendií, kurzov, workshopov, stáží a ďalších podujatí, a to prostredníctvom internetu a na stránkach Hudobného života.

Do **prieskumno-analytickej činnosti** patria najmä dve špecifické úlohy: štatistické zisťovanie a celoplošný prieskum organov na Slovensku. Výsledky štatistického zisťovania, ktoré spracúva Hudobné centrum využívajú najmä Štatistický úrad SR a Ministerstvo kultúry SR.

Projekt prieskumu historických organov na Slovensku sa ako dlhodobý projekt začal realizovať v roku 1998 a jeho cieľom je odhaľovanie vzácnej a zvlášť ohrozenej časti nášho kultúrneho dedičstva. Ochrana historických organov nemá v súčasnosti takmer žiadnu reálnu ani legislatívnu podporu a prvým krokom k zlepšeniu situácie je dôsledný prieskum pamiatok.

Výsledky uvedených činností ODI, služby hudobnej knižnice a študovne, ako aj materiály, ktoré vznikajú na pôde oddelenia, sú určené pre odbornú hudobnú verejnosť (muzikológovia, študenti hudobných škôl stredného a vyššieho stupňa, skladatelia, interpreti, publicisti, dramaturgovia a ďalší), pracovníkov hudobných organizácií a inštitúcií, ako aj pracovníkov štátnej správy pôsobiacich v oblasti kultúry a nimi aj využívané; druhú skupinu užívateľov tvorí širšia laická hudobná verejnosť, pozostávajúca zo všetkých, ktorí sa zaujímajú o slovenskú hudbu. V oboch skupinách sú užívatelia zo Slovenska i zahraničia.

Zo záujmu o výstupy a služby Hudobného centra možno usúdiť, že inštitúcia plní niekoľko nezastupiteľných úloh v oblasti mapovania a výskumu profesionálnej hudobnej kultúry na Slovensku.

9. HLAVNÉ SKUPINY UŽÍVATEĽOV VÝSTUPOV ORGANIZÁCIE

Výsledky činnosti Hudobného centra sú určené a využívané dvoma základnými skupinami užívateľov. Prvú skupinu tvorí odborná hudobná verejnosť (muzikológovia, študenti hudobných škôl stredného a vyššieho stupňa, skladatelia, interpreti, publicisti, dramaturgovia a ďalší), MK SR, zastupiteľské úrady SR v zahraničí, Slovenské inštitúty, hudobné organizácie a inštitúcie; druhú skupinu tvorí širšia (laická) hudobná verejnosť, pozostávajúca zo všetkých, ktorí sa o slovenskú hudbu zaujímajú a vyhľadávajú informácie o nej. V oboch skupinách sú užívatelia zo Slovenska i zo zahraničia.

Produkty dokumentačnej a archívnej činnosti ponúkame v hudobnej študovni, poskytujeme odborné poradenstvo a konzultácie v študovni, ako aj prostredníctvom pošty, elektronickej pošty, telefónu, faxu, web stránky hudobného centra www.hc.sk. Naše aktivity smerujú i do zahraničia, poskytujeme informácie o hudobnom živote na Slovensku tak našim partnerským organizáciám (členom IAMIC, IAML, ECPNM), ako aj ďalším zahraničným organizáciám, súborom, orchestrom i jednotlivým hudobníkom, ktorí sa s nami kontaktujú na základe web stránky alebo propagačných materiálov, ktoré pravidelne distribuujeme aj do zahraničia.

Výstupy organizácie, najmä výstupy edičnej činnosti, sa využívajú v hudobnej pedagogike, v koncertnej praxi a v reflexii hudby.

Podujatia, ktoré Hudobné centrum organizuje – najmä medzinárodné hudobné festivaly Stredoeurópsky festival koncertného umenia v Žiline, Melos-Étos – sa týkajú širokej odbornej aj laickej verejnosti. O záujme verejnosti svedčia nielen plné sály poslucháčov na festivalových koncertoch, ale aj každoročne narastajúci príjem z tržieb zo vstupného. Oba medzinárodné festivaly sú platformami, kde sa prezentuje vrcholné domáce i zahraničné hudobné umenie. Význam dopadu Stredoeurópskeho festivalu koncertného umenia je mimoriadny hlavne z dôvodu možností, ktoré prináša pre študentov Konzervatória v Žiline. Žiaci a študenti majú možnosť naživo vidieť svetové špičky, ktoré sú im generačne veľmi blízko, inšpirovať sa ich výkonom a porovnávať svoje možnosti s aktuálnou svetovou úrovňou. Melos-Étos prináša do Bratislavy žijúce legendy súčasnej hudby, ktoré počas svojho pobytu v Bratislave pracujú pri príprave uvedenia svojich diel so slovenskými interpretmi. Vplyv, ktorý ich prítomnosť zanechá, pretrváva dlho po ukončení festivalu a patrí k významným medzníkom vývoja slovenskej hudobnej scény. Zároveň je impulzom pre slovenské printové i digitálne médiá, aby viac pozornosti venovali hudobnému daniu a prinášali tieto informácie verejnosti na území celej republiky.

Bratislava, 15. 2. 2010

Mgr. art. Oľga Smetanová,
riaditeľka Hudobného centra

Príloha:

Výber z ohlasov v tlači na jednotlivé aktivity Hudobného centra v roku 2009:

Pavol Zelenay, Ladislav Šoltýs: Hudba – tanec – pieseň

Zrod a prvé roky slovenskej modernej populárnej hudby
Hudobné centrum 2008

Kniha s názvom *Hudba – tanec – pieseň*, ktorú vydalo Hudobné centrum, patrí k priekopníckym činom v mapovaní tanečnej hudby a populárnej piesne na Slovensku. Autormi sú dvaja zdanlivo odlišní, no generačne (a aj záujmom v priam vášnivom zhromažďovaní faktov) veľmi blízki hudobníci: Pavol Zelenay (1928) – skladateľ, aranžér, inštrumentalista, organizátor a dlhoročný redaktor Slovenského rozhlasu a Ladislav Šoltýs (1926), organizátor kultúrneho a hudobného života, autor mnohých článkov a štúdií o tomto žánri v populárnych časopisoch a encyklopédiách. Pri tvorbe knihy sa inšpirovali pôvodnou, nevydanou štúdiou K dejinám slovenskej tanečnej hudby, ktorá je od roku 1964 archivovaná v Hudobnom fonde. Ak bol v tomto prvotnom diele oboch autorov zrod a vývoj slovenskej modernej populárnej hudby mapovaný v rokoch 1934–1963, v knihe je pohľad nielen prehĺbený, ale aj rozšírený a siaha od stredoveku po 70. roky minulého storočia. Kniha má úctyhodných 370 strán, veľký počet fotografií aktérov populárnej hudby (skladateľov, interpretov, kapiel) a je vybavená dôkladným a pestrým grafickým členením. Obsahuje vysvetlenia pojmov, ale aj výpočty piesní, najobľúbenejších v tej-ktorej dobe. Škoda, že vydavateľ odsúhlasil málo atraktívnu obálku, ktorá – okrem názvu – nič nevytvára o obsahu knihy. Pre dnešnú knižnú produkciu je ukážkou staromódnej „serióznej“ vydavateľskej praxe. Ani použitý papier nie je tým, čo dnes reprezentuje špičkové odborné knihy. Poškodzuje totiž už i tak málo kvalitné dobové fotodokumenty. Zrejme sa ráta s tým, že 800-kusový náklad sa – vzhľadom na zaujímavosť titulu – aj tak vypredá...

Vráťme sa však k obsahu knihy. Ten prevyšuje očakávania. Nadľho bude totiž základným prameňom pre tých, čo chcú pokračovať v ďalšom bádani. Dvojica Zelenay – Šoltýs predkladá dlhoročný základný výskum problematiky, ktorá bola doposiaľ autorsky a vydavateľsky prezentovaná najmä prostredníctvom monografií (napr. o M. Vargovi alebo D. Ursinym). V najnovšej knihe je však zreteľ kladený na spoločensko-historický i hudobno-bádateľský aspekt; všetko so všetkým súvisí. Na druhej strane sa v historickom pohľade na tanec a populárnu pieseň azda nemuselo ísť až do prostredia hradov, zámkov, rytierskych čias... V centre záujmu autorov je v prvom rade zrod a prvé roky slovenskej modernej populárnej hudby. Hoci obaja autori citujú mnohé fakty, nie sú striktné verné muzikologickej praxi, a tak citáty používajú skôr voľne, bez uvádzania prameňa, resp. vo forme voľnej parafrázy. Kniha je tým na rozmedzí muzikologickej a popularizačnej literatúry. Jej prínos je v nových skutočnostiach, desaťročia zbieraných najmä Pavlom Zelenayom, ktorý bol ako inštrumentalista a redaktor neraz „spovedníkom“ dnes už nežijúcich osobností. Zhromaždil získané životopisné dáta, rozhovory s autormi a interpretmi, detaily z bádania, postupne ich sumarizoval a dal im jednotiacu líniu. Ladislav Šoltýs je zasa človek redaktorsky podkutý, ktorý istý čas pôsobil v rôznych funkciách a v 60. rokoch, počas demokratizačného uvoľnenia, bol dokonca pracovníkom ÚV KSS. Pri koncipovaní niektorých kapitol pomáhal osvetliť spomienkami a tu publikovanými stranickými dokumentmi dopady vtedajšieho ideologického riadenia kultúry na populárnu pieseň.

Kniha je najhodnovernejšia a najzaujímavejšia na miestach, kde prináša mená a objavy z doposiaľ neznámych kapitol našej populárnej hudby a piesne, napr. o cigánskych kapelách v zábavných podnikoch, pôsobení a vplyve českých (a iných zahraničných) kapiel v nočných lokáloch za prvej ČSR alebo o hudbe v rozhlasovom vysielaní do roku 1945. Od piatej kapitoly zasa osvetľuje autentickú históriu našej populárnej piesne pohľadom na prvé tango Dita od Alexandra Aranyosa a tango Nepovedz dievčaťko nikomu od Dušana Pálku (obe vyšli v r. 1933). Nimi sa začal prvý vrchol slovenskej populárnej hudby.

V doposiaľ rozporuplne vnímanom období Slovenského štátu je zdokumentované pátranie po autoroch a najznámejších spevákoch populárnych (najmä Dusíkových) melódií, sú tu miniprofily textárov a skladateľov (žiaľ, bez životných dát) stále aktuálnych, niekedy aranžérsky modernizovaných slovenských evergreenov, ale aj

zverejnené mobilizačné a gardistické pochody a piesne, na ktorých sa podieľali niektorí podnes známi autori. Život v povojnových rokoch reprezentujú početné amatérske orchestre, pôsobenie tanečných orchestrov (Jiřího Traxlera, Gustava Broma) a vokálnych skupín (Včielky), rozhlasové nahrávanie, ale aj útlm pôvodnej tvorivej aktivity v oblasti tanečnej a populárnej hudby, ktorý nastal zvlášť v politicky zlých rokoch 1948–1953.

Druhý vrchol modernej slovenskej populárnej hudby trval približne od polovice 50. rokov po 60. roky, čo bolo podmienené postupným uvoľnením politickej situácie. Vznikali pesničkové súťaže, zverejšňovali sa novinové ankety a rebríčky piesní. S oneskorením, no predsa prenikala do republiky rocková hudba a nezanedbateľný bol aj vplyv malých pražských scén a existencia Tatra revue so spevákmi, ktorí pôsobili aj ako prvé hviezdy modernej slovenskej piesne.

Apendix ako bonus je názov kapitoly, ktorú autori dopísali po dokončení prvej verzie knihy. Sú totiž jednými z mála žijúcich pamätníkov prvých piatich ročníkov Bratislavskej lýry. A tak dodatočne dopísali svedectvo – appendix knihy o rozvoji populárnej hudby v legendárnych 60. rokoch, kedy Slovensko zachvátila (tiež mierne oneskorená) vlna bigbitu. Do popularizácie piesní sa mohutne zapojili televízia (L. Šoltýs bol v rokoch 1964–1970 programovým námestníkom televízie v Bratislave) a vtedajší Zväz slovenských skladateľov. Tu predložil prvý návrh na vznik Medzinárodného festivalu populárnej piesne práve Pavol Zelenay s JUDr. Jánom Siváčkom. Tak vznikla myšlienka a postupne i realizácia festivalu Bratislavska lýra. O okolnostiach, ktoré sprevádzali túto neobyčajne podnetnú éru slovenskej populárnej piesne (v konfrontácii so zahraničím) do jej 5. ročníka roku 1970, sa čitateľ podrobne dozvie práve v autorskom „bonuse“. I tu boli hudobné a umelecko-organizačné okolnosti pevne späté s negatívnym spoločensko-politickým vývojom v Československu po vstupe spojeneckých vojsk na naše územie a začínajúcou „normalizáciou“.

Pavol Zelenay propagoval zozbierané dokumenty a vedomosti o populárnej hudbe na Slovensku (ako aj neobyčajne vzácny archív gramoplastní) nielen v najnovšej knihe, ale už roky predtým. Predovšetkým vo svojom 10 rokov trvajúcom rozhlasovom cykle hudobno-slovných relácií *Pesničky z pamätníka* (s redaktorom a skladateľom Alim Brezovským), ale aj v bookletoch k svojim postupne vydávaným desiatim CD, ktoré vychádzali pod názvom *Antológia slovenskej populárnej hudby* a r. 2009 boli napokon vydané aj súborne.

Priekopnícka kniha dvojice seniorov našej hudby je súhrnom a priam „Bibliou“ modernej slovenskej populárnej hudby a piesne. Jej význam ocenia nielen čitatelia pohybujúci sa v danom žánri, ale aj desiatky záujemcov o spoločensko-kultúrne dejiny Slovenska.

Priložené CD prináša aproximatívny zoznam piesní slovenskej populárnej hudby nahraných na gramofónových platniach v rokoch 1934–1970 (zradených podľa autorov hudby, textárov, interpretov, názvov skladieb, ich charakteru, vydavateľov a minútáže). Jeho zostavovateľom je Pavol Zelenay.

Hudba – tanec – pieseň je teda obsahom, šírkou a dôkladnosťou spracovania i súvislosťami s dobou ojedinelým autorským a vydavateľským činom nielen v domácich pomeroch, ale aj v kontexte stredo európskeho poznania populárnej hudby.

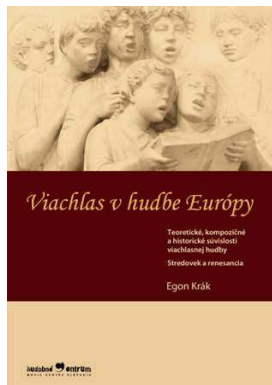
Terézia Ursínyová

Hudobný život č. 6/2009, s. 38 – 39

Egon Krák Viachlas v hudbe Európy

Hudobné centrum 2008

V roku 2008 vydalo Hudobné centrum publikáciu, ktorú Egon Krák predkladá ako prvú časť plánovaného rozsiahlejšieho diela o viachlase v európskej hudbe. Podtitul *Teoretické, kompozičné a historické súvislosti viachlasnej hudby. Stredovek a renesancia* zamer autora, ktorý ako teoretik a praktik, skladateľ a bádateľ (spolupracuje na projektoch odborných rekonštitúcií renesančnej a barokovej hudby v Centre de Musique Baroque de Versailles).

que de Versailles), vidí skúmaný problém z odlišného zorného uhla ako hudobný vedec a historik. Jeho ambíciou je prepojenie teoretického, kompozičného, interpretačného a pedagogického aspektu, ktoré umožňuje špecifický pohľad na skúmanú problematiku.

Polyvalentnosť práce vzhľadom na uvedenú ambíciu autora zdôrazňujem z nasledujúcich dôvodov: ak prácu posúdi hudobný historik, špecialista na hudbu uvedeného obdobia, môže mu chýbať striktný vedecký prístup, aplikácia vedeckej metodológie a nástrojov historiografického výskumu (napr. striktná štruktúra práce, porovnávacie metódy, terminologická presnosť, správny prepis z anglickej terminológie a pod.). Ak prácu posúdi pedagóg, bude mať námietky voči didaktickým metódam a absentujúcim výchovno-vzdelávacím postupom, ktoré by sa dali aplikovať v praxi. Ak prácu posúdi interpret – špecialista na hudbu uvedeného obdobia, budú mu chýbať interpretačné návody a dobové interpretačné praktiky. Otázka teda znie: komu je práca adresovaná a za akým účelom bola napísaná?

V úvode autor napísal: „Obsah tejto práce je zameraný na teoretické aspekty, ktoré sú súčasne aspektmi tvorby, hudobnej skúsenosti a v našich podmienkach iba málo preskúmanej historickej hudobno-pedagogickej zručnosti veľmi vysokej úrovne. V tejto práci sa teda budeme zaoberať viachlasom ako modelom myslenia, ktorý sa učili generácie hudobníkov. ... Keď nazrieme do dávnej hudobnej minulosti, sme svedkami pozoruhodnej jednoty tvorby, interpretácie, teórie a didaktiky. Z tohto pohľadu je logické, že v centre práce sa ocitli rovnako otázky tvorby i teórie viachlasu.“ Z uvedeného citátu, ale aj zo štruktúry a koncepcie práce vyplýva, že kniha je adresovaná hudobníkom – praktikom (skladateľom a interpretom), ale aj teoretikom a hudobným pedagógom, zaujímajúcim sa o dejiny hudby a vývoj hudobného myslenia. Nie je adresovaná hudobno-vedeckým špecialistom na dobovú problematiku, ani špecialistom v oblasti interpretácie či pedagogiky, pokiaľ hľadajú odpoveď na úzko vymedzený problém. Je však venovaná aj im, ak chcú poznať širšie súvislosti, a všetkým tým, ktorí sa zaoberajú, či už prakticky alebo teoreticky, európskou hudbou od vzniku prvotného viachlasu až po súčasnosť a hľadajú pôvod a príčinu neskorších premien i logických vývinových konzekvencií.

Výrazným a vzácnym prínosom knihy je výklad viachlasu od chorálu cez učenie hexachordov, organálnej techniky až k vyspelým formám vokálnej polyfónie v Taliansku a Francúzsku v 16. storočí na základe autorovej znalosti nielen početných teoretických traktátov a dobových spisov, ale predovšetkým notových prameňov. Tým vyplní medzeru v poznatkoch o európskej hudbe v rozmedzí od 6. do začiatku 17. storočia danú aj systémom edukácie, ktorý u nás vo väčšine školských ustanovizní začína až od barokovej hudby. Barokovú hudbu a vývoj tonálneho myslenia však nemožno pochopiť bez znalosti predchádzajúceho štádia myslenia v hudbe. A dokonca nemožno pochopiť ani vývoj hudby v neskorších obdobiach, ktorý v 20. storočí v mnohých orientáciách na vrchole špirály zákonite dospel k rozpadu tonálneho myslenia a k „návratu“ modalitu a polyfónie, avšak na rozdielnej rovine.

Z tohto hľadiska kniha prispieva k poznaniu širšie koncipovaného problému vzniku viachlasu v stredoveku a renesancii na Slovensku a môže sa stať – a verím, že sa aj stane – dôležitou inšpiračnou bázou pre využitie, ale aj ďalšie rozvíjanie v rovine teórie, kompozície, hudobnej interpretácie i pedagogiky.

Zuzana Martináková

Hudobný život č. 12/2009, s. 58

Egon Krák **Viachlas v hudbe Európy**

Hudobné centrum 2008

Kniha, ktorou Egon Krák predkladá verejnosti, predstavuje prvú časť plánovanej vícedielnej práce. Autor si klade nemalý úkol. Jako skladateľ, teoretik a pedagóg v jednej osobe se cítí byť povolaný k odhaleniu princípů a zákonitostí tradice vícehlasé hudby v rámci dějin evropské hudby. Se svým plánem seznamuje čtenáře v úvodu knihy, kterou vymezuje jako „pokus o náčrt středověkého a renesančního učení o viachlase s nevyhnutnými teoretickými, kompozično-interpretačními a didaktickými konzekvenciami – od objavenia sa spisu Musica enchiridis v 9. storočí až po niektoré teoretické a didaktické koncepcie renesančného Talianska a Francúzska. Ide teda o koncept ucelenej teórie európskeho viachlasu s akcentom na jeho syntaktické vzťahy a vnútornú organizáciu, ktoré sú prakticky nevysvetliteľné bez súzvukových, harmonických fenoménov“ (s. 9). Látku sľubuje sledovať vo troch liniách, tou prvou je chronologické hľadisko, druhou ukážky vícehlasé hudby a jejich komentář ve vztahu k dobové teorii a praxi, třetí analýza ukázek. Chce napomoci tomu, aby znalost hudební teorie sloužila „pre dosiahnutie vyššej umenovednej úrovne osobnosti každého hudobníka“ (s. 10). Tím je dán i široký okruh potenciálnych čtenářů knihy. Proti tomu se nedá mnoho namítnout, pokud je však mezi neskromnými ambicemi a faktickým zvládnutím velmi obtížné látky zcela zjevný rozpor, nepovažují to za korektní. Některé z problémů knihy bych rád pojmenoval.

Nejprve se zastavím u několika nápadných nesrovnalostí. Kapitola věnovaná zrodu evropského vícehlasu a rozboru obsahu traktátu Musica enchiridis a dalších textů z konce 1. tisíciletí je první příležitostí popsat tónový systém, který tehdejší hudba používala. Systém popsany v textu Musica enchiridis je sice zajímavý, ale

neodpovídá tónovému materiálu, jaký využívala chorální, tedy dobově nejdůležitější hudební praxe. Pokus vytvořit systém na bázi tetrachordů asi byl inspirován antikou, pro další hudební teorii však neměl velký význam. Autoři hudebně teoretických textů ve středověku Boethia jakožto autoritu samozřejmě znali a rádi se blýskli popisováním řeckého systému i s jeho nesrozumitelnou a často komolenou terminologií, praxe však byla jinde. To, že se i v dalším textu s tetrachordy operuje, považují za záměnu podružného za důležité. Zcela podceněn totiž zůstal skutečný tónový systém, na němž spočívala většina nám známé hudby od středověku až do 17. století, totiž systém osmi církevních modů, a to tak, jak byl v té době chápán, t.j. ne pouze jako tónové řady na způsob moderních tónin, ale zároveň jako zásobárna melodických obrátů či modelů, které se v nezákladnější formě objevují například v psalmodii. To v knize nikde vysvětleno není, ale z čeho pak mají vycházet ty „konsekvence“ pro tvorbu, které se v knize slibují? Tápání v těchto základních otázkách je patrné i v následující kapitole věnované Guidovi z Arezza. Solmizace, která nebyla nic jiného než intonační pomůcka, je tu pojata jako tónový systém.

Další kapitola je nazvána „Discantus a fauxbourdon“. Volný autorův vztah k chronologii dějin hudby se objeví ještě víckrát, ale tvrzení, že fauxbourdon (v normálním pojetí dějin útvar z 1. poloviny 15. století) „anticipuje do stejné míry conductus notredamské epochy“ (s. 38), je odvážné. Do popisu jakoby zabloudily znaky „falso-bordone“ ze 16. a 17. století a notová ukázka (Dufay?) je z 15. století.

V kapitole věnované období ars antiqua se jako jeden z důležitých pramenů uvádí pod enigmatickým označením „Chypre, zbirka anonymov, známa pod názvom Cypriot French Repertory“ (s. 58). Asi je míněn rkp. Národní knihovny v Turíně J. II. 9 z 1. poloviny 15. století, jeho obsahem je však hudba z období francouzské pozdní ars novy, která se pěstovala na dvoře tehdejších kyperských panovníků z rodu Lusignan.

V rámci téhož období ars antiqua se jedna podkapitola věnuje žánru označenému jako rondellus. Míni a popisuje se tu kánon. Následují notované příklady z období ars nova, které nejsou nijak komentovány a s předchozím výkladem nesouvisí. Některé z nich jsou právě ze zmíněného rkp. I-Tn, J. II. 9 (část rondeau Douce biauté, celé rondeau Je le remire, část ballade Je sens tout mon ceur, celá ballade Quant Dieu crea, začátek moteta Se je di – Tres fort m'abrassa), ale odkud to má čtenář vědět? Další skladby kánony jsou, ale také z jiné doby, jedná se o dva proporční kánony na text Le ray au soleyl (Ciconia?) a začátek chasse Quan je voy le duc.

Tímto způsobem by se dalo ještě pokračovat, ale pro ilustraci autorova zacházení s fakty to stačí. Spíš bych se chtěl vyjádřit poněkud obecněji k tomu, zda autor může způsobem, který zvolil, tak komplikovanou materii vůbec někomu dalšímu srozumitelně představit. Myslím, že ne, protože by se musel více věnovat problematice kontrapunktu a ne zástupným problémům, jako je musica ficta nebo notační problematika, které navíc nikde nevysvětlí uspokojivě. Podle jeho popisu ligatur by v řadě případů nešlo hudbu z menzurální notace uspokojivě transkribovat. Tomu se ovšem mohl vyhnout, to je dobře popsáno jinde. Pokud by se čtenář ptal, zda na základě četby knihy a porovnání textu s hudebními příklady bude mít jasnou představu o podobě polyfonního hudebního jazyka určitých epoch, tak si také myslím, že ne, minimálně pro období před 15. stoletím. Teprve od strany 140 jsou do textu zařazeny rozsáhlejší ukázky doporučení vzájemných hlasových postupů dvou hlasů podle dobové teorie. Tato část a následující analýzy ukázek Ockeghemových a Dufayových skladeb jsou ve své konkrétnosti zajímavější než většina ostatního textu. Na konci práce převažují ukázky skladeb se stručnými popisy. Většinou se nejedná o skutečné analýzy, ale často o obsahové výklady, které mají zdůvodnit hudební podobu. Jako ve většině textu má přednost jakýsi estetizující pohled před hudebně technickými záležitostmi. Pro pochopení polyfonie je však důležitější její technická stránka než ta estetická, obzvláště v případě autorovy snahy „o výraznější posun v teoretickom a kompozičnom poznání...“.

A ještě si neodpustím jednu poznámku na konec. Zaráží mě, proč ti, kdo latinu neovládají, ji tak rádi používají, možná jim připadá magická. Co jiného než svého druhu zaklínadla mohou být obraty jako causa necessitate, causa pulchritudine (s. 82, 259), tempus perfectus (s. 101), ascendit in caeli (s. 240) a jim podobné? Omylu se může dopustit kdokoli z nás, ale proč je třeba vystavovat na odiv neznalost?

Martin Horyna

Autor je muzikolog, věnuje se hudbě a hudební teorii 14. až 17. století. Publikoval dvě knihy z oboru hudební teorie 14. až 16. století, jejichž součástí je původní latinský text, překlad do češtiny a rozsáhlý komentář. Kromě řady studií v časopisech publikoval několik monografií s edicemi vícehlasé hudby 15. a 16. století.

Hudobný život č. 12/2009, s. 58 – 59

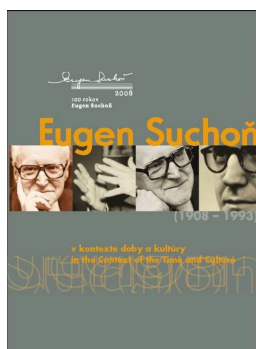

Eugen Suchoň

V kontexte doby a kultúry

DVD video

Hudobné centrum 2009

Rok 2008, venovaný 100. výročiu narodenia Eugena Suchoňa, je už síce za nami, no benefity z kvalitne pripraveného, široko koncipovaného projektu (koncerty, operné premiéry, výstavy, vydavateľská činnosť, konferencie) ostávajú. Jedným z nich je DVD *Eugen Suchoň v kontexte doby a kultúry* z produkcie Hudobného centra.

Stoštyridsaťminútový medailón pojali tvorcovia ako koláž zlomových momentov skladateľovho života a tvorby, zatriktívnenú množstvom fotografického materiálu z rodinného archívu a audiovizuálnych ukážok z fondov Slovenskej televízie. Odborne vysoko erudovanú nadstavbu dodáva medailónu komentár štyroch diskutujúcich. Pri okrúhlym stole sa stretli autorka scenára, muzikologička a pedagogička Naďa Hrčková, skladateľova dcéra, muzikologička Danica Štilichová, hudobný skladateľ, autor rekonštrukcie pôvodnej verzie Krútnavy Vladimír Bokes a organový virtuóz, Suchoňov osobný priateľ Ferdinand Klinda.

Dokument otvára kapitola *Prvé dotyky a prvé diela*, ktorá nás prevedie rokmi Suchoňovej mladosti. Zoznamujeme sa s jeho ranými skladbami, plnými mladíckej radosti zo života (Pochod pezinského športového klubu, 1923), i s dielami skomponovanými v čase štúdií u Frisca Kafendu a Vítězslava Nováka. Miesto v spomienkach patrí tiež Suchoňovmu priateľovi Ivanovi Ballovi, iniciátorovi, kritikovi a propagátorovi jeho diela, tragickej postave našich hudobných dejín.

Prvými vrcholmi vykryštalizovanej hudobnej reči skladateľa, syntetizujúcej folklórne východoeurópske prvky a vplyvy modernej západoeurópskej hudby, boli *Žalm zeme podkarpatskej* (1937) a *Baladická suita* (1938). Pozadie ich vzniku i kompozičné osobitosti približuje druhá kapitola *Baladická suita a Žalm*.

V tretej kapitole *V krútnave doby* sa zoznamujeme so Suchoňovým najslávnejším dielom, slovenskou národnou operou *Krútnava*. Autori sa v tejto kapitole neuspokojili s primárne edukatívnym rozmerom dokumentu - adresátovi namiesto všeobecne známych faktov ponúkajú nové momenty, ktoré priniesla rekonštrukcia pôvodnej verzie diela. Jej autor, skladateľ Vladimír Bokes, približuje ťažiskové rozdiely medzi Suchoňom posväteným originálom a verziou vynútenou dobou. Zmeny sa popri prepólovaní morálneho vyznenia dejovej línie (otcovstvo Katreninho dieťaťa, motív pomsty či odpustenia v postave starého Štelinu, kresťanské momenty) dotkli predovšetkým rámcujúcich postáv Básnika a Dvojníka. Pri Bokesovom rozbere, podoprenom ukážkami z prelomovej banskobystrickej inscenácie (2008, hudobné naštudovanie Marián Vach, réžia Roman Polák), si divák uvedomí, akému nebezpečenstvu sa v predvečer procesov 50. rokov vystavil skladateľ, ktorý na javisku prostredníctvom vizionárskeho monológu Básnika meditoval o nemožnosti zmeniť čosi v tejto krajine, či dať „starej piesni novú podobu.“ Škoda, že popri hutnom rozbere neostal priestor pre načrtnutie ľudského rozmeru Suchoňovej osobnej i umeleckej tragédie, ktorú tak sugestívne a emocionálne približujú články Ferdinanda Klindu, publikované v *Hudobnom živote* (Neberte nám básnika! 9/1997) a v *Kultúre* (O zmarenej rehabilitácii Krútnavy, 2/2000).

Kapitola *Obdobie „temna“ – 50. roky* neprináša žiadny prehľad dobe poplatných socialisticko-realistických skladieb. V čase písania kantát na oslavu Stalina Eugen Suchoň komponoval veľkú historickú fresku *Svätopluk* (premiéra SND, 1960), dielo so silným etickým posolstvom. Poststalinské uvoľnenie 60. rokov prinieslo čerstvý vzduch aj do slovenskej hudobnej kultúry. Etablovaný „národný tvorca“ Eugen Suchoň so sympatiami zareagoval na avantgardné tendencie mladej generácie *Šiestimi skladbami pre sláčiky* (1956 – 1963). Tu sa začína piata kapitola dokumentu *60. až 80. roky*. Keď normalizácia modernej slovenskej hudby opäť drasticky ubrala kyslík, Suchoň sa vrátil k „svojmu“ národnému štýlu. Jeho *Symfonickú fantáziu na tému B-A-C-H* (1971) komentujú účastníci okrúhleho stola ako „vyrovnávanie sa s traumou z augusta 1968, utiekanie sa k trvalej hodnote v čase opätovného rozbižania hodnôt“ (Naďa Hrčková), či „dielo plné hlbokej hudobnej symboliky“ (Ferdinand Klinda). Posledná krátka kapitolka sa venuje pedagogickým a organizátorským aktivitám skladateľa, ktorý si po celý čas uvedomoval nutnosť výchovy interpreta a laického i odborného percipienta. Dokument ukončuje *Post scriptum*, venované Storočnici Eugena Suchoňa. Ako konštatuje skladateľova dcéra, v čase iniciovania projektu sa skladateľovým blízkym ani nesnívalo, v akom rozsahu sa ho podarí realizovať. Za najväčší prínos považuje skutočnosť, že Suchoňa objavila mladá generácia interpretov, poslucháčov, teoretikov. A práve mladej generácii môže tento materiál vysokej edukatívnej hodnoty atraktívnou, zrozumiteľnou, a predsa dostatočne náročnou formou priblížiť majstra Suchoňa. Ak sa dá dokumentu niečo vytknúť, je to ľútosť nad tým, že popri informačnej nasýtenosti a vzácnom kontextuálnom vnímaní skladateľovej tvorby neostalo (zrejme i z priestorových dôvodov) aspoň trošku

viac miesta pre Suchoňa - človeka. Človeka, ktorý si najmä v prípade Krútnavy po celý život uvedomoval zodpovednosť za svoje milované dieťa, a ktorý po celý život niesol kríž bolesti za kompromisy, čo bol nútený urobiť.

Michaela Mojžišová

Hudobný život č. 10/2009, s. 37 – 38

CD ĽUBOŠ ŠRÁMEK – ABSTRUCTURES

Hudobné centrum, 2009

29.06.2009

Druhé profilové album skladateľa, aranžéra, pedagóga a klaviristu Ľuboša Šrámeka! Už v samotnom názve albumu, v jeho slovnej hračke, sú obsiahnuté, v kontraste súladu, dve roviny – abstraktná, čisto pocitová a úprimná so štruktúrovanou, jasne strategickou a dokonale pripravenou. Na tomto princípe odкрýva Šrámek nové zvukové rozmery a ukazuje sa ako dobrý dramaturg, ktorý určite nenechá svojich poslucháčov zívajúc a nudiac sa. Z 11 kompozícií je 8 od Ľuboša a ostávajúce tri sú z autorskej dielne: Denny Zeitlin, Jerome Kern, John Coltrane a Peter Adamov. Album Abstructures nahrali East European Artsemble v zložení: Ľuboš Šrámek – klavír, Kornél Fekete-Kovács – trúbka a krídlovka, Kristóf Bacsó – altsaxofón, Rosta Fraš – tenor a altsaxofón, Matúš Jakabčic – gitara a gitarový syntezátor, Štefan Bartuš – kontrabas, Dušan Novakov – bicie nástroje.

A hostia: Sisa Michalidesová – flauta, Juraj Bartoš – trúbka a krídlovka, Milo Suchomel – soprán a tenorsaxofón, Peter Adamov – spev, Gábor Winand – spev, Eddy Portella – perkusie a Marián Ševčík – bicie nástroje. Ide o jeden zo základných diskografických pilierov slovenského jazzu tejto dekády!

Patrick Španko

<http://www.skjazz.sk/koncerty.php?zobraz=3731>

[Úvodná stránka](#) / [Edičná činnosť](#) / [Knižná revue](#) / [Ročníky Knižnej revue](#) / [Ročník 2009](#) / [Knižná revue 2009/16-17](#) /

Hudba – tanec – pieseň - Pavol Zelenay, Ladislav Šoltýs RECENZIA

Recenzované dielo

[Hudba - tanec - pieseň](#)

Autor recenzie

[uy](#)

Referencie

[Pavol Zelenay, Ladislav Šoltýs, Hudba, tanec, pieseň. Zrod a prvé roky slovenskej modernej populárnej hudby](#)

Text

Pavol Zelenay – Ladislav Šoltýs

Hudba – tanec – pieseň

Zrod a prvé roky slovenskej modernej populárnej hudby

Bratislava, Hudobné centrum 2008

Kniha o dejinách modernej slovenskej populárnej hudby je u nás prvá, ktorá mapuje takú bohatú, pritom širokým vrstvám poslucháčov blízku tému. Jej autori zasvätili hudbe veľkú časť svojho profesionálneho života – Pavol Zelenay ako hudobník, skladateľ a aranžér, dlhoročný hudobný redaktor v Slovenskom rozhlase, Ladislav

Šoltýs, ako kultúrny pracovník, redaktor v Slovenskom hudobnom fonde a organizačný pracovník Slovenskej filharmónie. Kniha predchádzala nevydaná štúdia oboch autorov *K dejinám slovenskej tanečnej hudby* (1964), v ktorej načrtli prvých tridsať rokov slovenskej populárnej hudby (1934 – 1963). V knihe tieto dejiny rozšírili až do roku 1970, keď sa uskutočnil 5. ročník Bratislavskej lýry. Predstavujú v nej osobnosti, piesne, menšie festivaly, ktoré „rozkvitali“ na Slovensku najmä do roku 1968 pod vplyvom demokratizačného uvoľnenia našej spoločnosti a prenikaním modernejších svetových trendov populárnej hudby medzi široké vrstvy poslucháčov. Po roku 1969 nastal istý útlm v týchto kontaktoch, a tak aj v tvorbe domácej populárnej hudby. Neznamená to však, že Slovensko ani v najťažších časoch nespievalo, netancovalo. Ale toto obdobie ešte len čaká na svojich historikov...

Obaja autori publikácie boli pri vzniku Bratislavskej lýry. P. Zelenay ako predseda tvorivej skupiny skladateľov populárnej hudby pri Zväze slovenských skladateľov (1964) so skladateľom Dr. Jánom Siváčkom vypracoval a podal na vedenie ZSS prvý návrh na zorganizovanie Medzinárodného festivalu populárnej piesne v Bratislave. L. Šoltýs pracoval na oddelení kultúry a umenia ÚV KSS, odkiaľ ho roku 1970 definitívne vylúčili... Autori sú teda svedkami doby, ktorú zaznamenávali, dlhé desaťročia o nej zbierali hudobné dokumenty, gramoplatne, písali články, robili relácie, spisovali heslá o súčasníkoch, zaznamenávali výpovede žijúcich (dnes mnohých nežijúcich) skladateľov a interpretov, pátrali po historických prameňoch. Najmä kapitoly od vzniku prvého slovenského tanga *Dita* (skladateľ A. Aranyos) po spomínaných päť ročníkov Bratislavskej lýry sú najautentickejšie. Pavol Zelenay napokon na pripojenom CD uverejňuje proximatívny zoznam pôvodných slovenských populárnych piesní, nahratých na gramofónové platne v Čechách alebo na Slovensku v rokoch 1934 – 1970. Autorom sa podarilo zostaviť aj rebríčky najhranejších skladieb v tom-ktorom období, čím obohatili jednotlivé kapitoly o sumarizáciu a prehľad.

Trinásť kapitol knihy o dejinách našej modernej populárnej hudby je dôkladným opisom, súpisom a rozborom spoločenskej, kultúrnej a špecificky hudobno-zábavnej produkcie i situácie na Slovensku. V knihe sú početné vsuvky, vysvetľujúce odborné pojmy. Táto kniha vznikala desaťročia. Jej najzaujímavejšie kapitoly pripravoval Pavol Zelenay aj v rozhlasovom cykle hudobno-slovných relácií *Pesničky z pamätníka* a zozbierané fakty (v knihe značne rozšírené) uverejňoval vyabstrahované v bookletoch, pripojených v desiatich CD vydávaných pod názvom: *Antológia slovenskej populárnej hudby* (OPUS, Bonton a Hudobný fond 1991 – 2007), ktoré boli roku 2009 vydané aj ako album.

–uy–

<http://www.litcentrum.sk/48591>

Hudobné centrum po druhýkrát slávnostne udelí Cenu Ľ. Rajtera

Prestížnu Cenu Ľudovíta Rajtera udelí Hudobné centrum huslistovi Milanovi Paľovi na koncerte, ktorý sa bude konať v zajtra 11. novembra o 19.00 hod. vo Veľkom koncertnom štúdiu Slovenského rozhlasu v rámci 10. ročníka medzinárodného festivalu súčasnej hudby Melos-Étos 2009. Na koncerte zahrá Symfonický orchester Slovenského rozhlasu s violončelistom Martinom Dzunikom a huslistom - laureátom Ceny Ľudovíta Rajtera - Milanom Paľom skladby Ľubice Čekovskej Adorations, Gražyny Bacewicz Koncert pre violončelo a orchester č. 1 a Koncert pre husle a orchester č. 3 a Olgy Kroupovej Judit. Posledná menovaná skladba je svetovou aj slovenskou premiérou, diela poľskej skladateľky zaznejú na Slovensku tiež po prvýkrát.

Cena Ľ. Rajtera sa udeľuje interpretovi alebo komornému súboru vo veku 30 rokov pre interpretov a 35 rokov pre dirigentov za mimoriadny prínos pre rozvoj a šírenie slovenskej hudby doma aj v zahraničí. Cenu udelí Hudobné centrum po druhýkrát, prvým laureátom bol v roku 2006 dirigent Juraj Valčuha. Milana Paľu vybrala odborná komisia, ktorú vymenovala riaditeľka Hudobného centra Oľga Smetanová, spomedzi 8 nominantov. „Milan Paľa má za sebou celý rad úspechov na domácich i zahraničných pódioch, neúnavne uvádza nové diela slovenských autorov. Jeho umelecké kvality boli tým rozhodujúcim kritériom, ktoré väčšina členov odbornej komisie uznala za dôvod pre udelenie ceny. Tá ma byť zároveň aj motiváciou do ďalšej práce. Verím, že CD, ktoré s Milanom Paľom pripravíme, potvrdí správnosť nášho rozhodnutia,“ hovorí Oľga Smetanová.

Milan Paľa študoval hru na husliach na Konzervatóriu J. L. Bellu v Banskej Bystrici, na Universität für Musik und darstellende Kunst vo Viedni, ako aj na Janáčkovej akadémii múzických umení v Brne. Počas štúdií sa zúčastnil na medzinárodných majstrovských kurzoch, je nositeľom ocenení z domácich i medzinárodných súťaží

(Concourse Moderne Riga, Leoš Janáček Competition Brno, Bohuslav Martinů Competition, Anglo-Czechoslovak Trust London – absolútny víťaz a cena J. Kodouška za interpretáciu diel E. Suchoňa a M. Ravela, Súťaž slovenských konzervatórií). Koncertoval vo viacerých európskych krajinách, ako sólista spolupracoval s orchestrami Státní filharmonie Brno, Slovenská filharmónia, Symfonický orchester slovenského rozhlasu, Kijevský rozhlasový orchester, Petrohradský kongresový orchester, Petrohradský filharmonický orchester, Capella of St. Petersburg. V spolupráci s L. Fančovičom nahral v minulom roku CD s kompletnou tvorbou E. Suchoňa pre husle a klavír.

Kontakt: [PhDr. Eva Chudinová](#)

Posledná aktualizácia: 12.11.2009 12:39h, Počet zobrazení: 545

http://www.bratislava.sk/vismo/dokumenty2.asp?id_org=700000&id=11022856&query=ro%C4%8Dn%C3%ADka&p1=51737

Huslista Milan Paľa dostane Cenu Ľudovíta Rajtera

BRATISLAVA. Huslista Milan Paľa získal Cenu Ľudovíta Rajtera, udeľovanú Hudobným centrom mladej osobnosti slovenskej hudby. Cenu mu odovzdajú na festivale súčasnej hudby Melos-Étos, ktorý sa koná v novembri. Hudobné centrum udelilo Rajterovu cenu po troch rokoch, prvýkrát ju v roku 2006 získal dirigent Juraj Valčuha.

Vo finále bolo osem nominantov - tenorista Pavol Bršlík, klaviristi Ivan Buffa a Jakub Čižmarovič, huslisti Dalibor Karvay a Milan Paľa, kontrabasista Roman Patkoló, dirigent Marián Lejava a Zwiebelovo kvarteto v zložení Marek Zwiebel 1. husle, Peter Mosorjak 2. husle, Peter Zwiebel viola, Andrej Gál violončelo). Do úzkeho výberu postúpili Bršlík, Patkoló a Paľa, ktorý cenu získal.

Odbornú komisiu, ktorú vymenovala riaditeľka Hudobného centra Oľga Smetanová, tvoril Slavomír Jakubek, Mário Košík, Jozef Lupták, Adrian Rajter a Andrej Šuba.

Cena Ľudovíta Rajtera sa udeľuje interpretovi alebo komornému súboru vo veku do 30 rokov pre interpretov a 35 pre dirigentov. Základným kritériom udelenia ceny je výnimočná kvalita interpretačného výkonu a aktívne prispievanie k rozvoju a prezentácii slovenskej hudobnej kultúry, informovalo agentúru SITA Hudobné centrum.

utorok 7. 7. 2009 14:05 | Copyright © SITA 2009

© 2009 Petit Press. Autorské práva sú vyhradené a vykonáva ich vydavateľ. Spravodajská licencia vyhradená.

<http://kultura.sme.sk/c/4923570/huslista-milan-pala-dostane-cenu-ludovita-rajtera.html>

Mauzóleum

.číslo 48/2009

[.andrej šuba](#)

29. november 2009 | prečítané **160x** | reagovalo **0** ľudí

Hostom festivalov Večery novej hudby a Melos-Étos bol tento rok významný holandský skladateľ Louis Andriessen. Charizmatický hudobník, vyhľadávaný pedagóg a presvedčený ľavicový intelektuál zapáleno hovoril o ideách, ktorých presadzovanie do praxe v strednej a východnej Európe fatálne zlyhalo.

V rozhovore s ním som si uvedomil, akú kľúčovú úlohu môže zohrať osobná skúsenosť. Keby kompozície, ktoré ho vo svete preslávili, vznikli vo vtedajšom Československu, výsledkom by, pravdepodobne, boli zákazy a perzekúcia.

.vaša skladba De Staat je skomponovaná na pasáž z rovnomenného Platónovho pojednania, kde sa v súvislosti s hudbou o. i. píše: „Lebo nikde sa nemiajú múzické zákony, aby sa zároveň nemenili najdôležitejšie štátne zákony.“ Veríte, že hudba môže mať takú silu?

Nemyslím si to, ale Platón si to myslel. Každý skladateľ by bol však rád, keby jeho hudba takú silu mala. Dnes viem, že spoločnosť môžu meniť len idey, ktoré reprezentujú napríklad mýty, náboženstvá alebo politické zmýšľanie. Dávajú očakávané odpovede a majú toho, mimochodom, veľa spoločného. V 70. rokoch som chcel povedať: „Platón síce nemá pravdu, ale je mi ľúto, že to je tak.“ Napísal som skladbu, lebo som chcel mať silu, akou disponujú politici. Kompozícia De Staat je hlučná, plná energie a snaží sa presviedčať. Mauzóleum som skomponoval neskôr a stalo sa veľmi úspešným. V tom diele hovorím oveľa otvorejšie o svojich politických ide

áloch a víziách. Prvé predvedenie mimo Holandska bolo na festivale Varšavská jeseň. Varšava bola pre mňa veľmi zaujímavá skúsenosť, pretože diskusia o vzťahoch politiky a umenia tam bola veľmi odlišná od Západu.

.mauzóleum vychádza z textu ruského anarchistu Michaila Bakunina. Vo svojom zúrivom manifeste rovnosti a slobody z roku 1871 žiada zrušenie štátu a kolektívne vlastníctvo. Iste chápete, že s metamorfózami podobných ideí nemáme v stredoeurópskom priestore najlepšie skúsenosti...

Vždy som sa zaujímal o politiku, ktorá smerovala k náprave nespravodlivosti v spoločnosti. Korene komunizmu, ktoré majú pôvod v polovici 19. storočia, napríklad u Marxa, mali a stále majú moje sympatie. Kapitalizmus je nespravodlivé zriadenie, z ktorého musíme vyrásť, pretože utláča ľudí po celom svete. Predpokladám, že sa to nezmení počas môjho života, ale raz k tomu príde...

.ako si predstavujete takú zmenu?

Už nebude dochádzať k tomu, že väčšia skupina ľudí ovláda menšiu, tú chudobnejšiu. Pozrite sa napríklad na situáciu v Afrike alebo v juhoamerických štátoch. V 70. rokoch som tieto veci prežíval veľmi intenzívne, aj keď si uvedomujem, že pozícia skladateľov na Západe bola odlišná od ich postavenia v socialistických štátoch. Tiež musím povedať, že mi situácia, ktorá sa vyvinula v Rusku od nástupu Lenina nebola nikdy blízka. Mimo chodom Bakuninov text v Mauzóleu je svojim spôsobom antikomunistický. Je známe, že Bakunin a Trockij, obaja aktívni a radikálni revolucionári, boli veľkými nepriateľmi Marxa. Tento aktivizmus a energia sú mi oveľa bližšie ako ťaživá byrokracia komunistického aparátu.

.v roku 1969 ste sa zúčastnili protestného prerušenia koncertu v slávnej amsterdamskej koncertnej sále Concertgebouw. O čo presne vtedy išlo?

Stále si myslím, že ten čin bol veľmi nutný, no oveľa dôležitejšie sú výsledky. V tom čase sme protestovali najmä proti despotizmu veľkých symfonických orchestrov, ktoré si uzurpovali od vlády všetky peniaze. Našou predstavou bol vznik viacerých menších ansámblov na súčasnú, improvizovanú, ale i starú hudbu a džez. Všetci mali dostať viac šanci, čo sa aj stalo, pretože protest spojil avantgardných i džezových hudobníkov. Výsledkom bol rozmach kultúry, jej rôznorodosť a nárast publika. Posledných desať rokov sa však situácia, bohužiaľ, mení na tú, proti ktorej sme vtedy protestovali. Je to dielo pravicových politikov. Títo pragmatici nemajú radi umenie a chcú sa ho zbaviť.

.veľmi pragmatická otázka: kto by mal podľa vás umenie financovať?

Som presvedčený, že zodpovedným za „zraniteľné“ skupiny by mal byť štát.

.koho považujete za takéto skupiny?

Napríklad chorých alebo postihnutých ľudí a akokoľvek zvláštne to znie i intelektuálov a experimentálnych umelcov. Napokon, existuje len málo výnimiek v dejinách, keď sa o nich štát nestaral.

.v rámci vášho protestu ste koncom 60. rokov prestali písať pre tradičné orchestre...

Aj vďaka tejto rezignácii som si vyvinul hudobný jazyk, čerpajúci z iných prameňov. Masy poslucháčov ma nikdy nezaujímali. Spočiatku som si preto aj našiel pre svoju hudbu malé ansámble, ktoré jej získali publikum. To sa zväčšovalo, pretože ľudí zaujíma umenie, ktoré je autentické a pravdivé. Pochopili tiež, že hudobníci veria tomu, čo robia. Takým spôsobom to fungovalo i zahraničí a som veľmi rád, že rovnaký postoj cítim aj v Bratislave.

.vaša hudba obsahuje aj neprehliadnuteľné džezové vplyvy. Aký máte vzťah k tomuto žánru?

Nevyrastal som na populárnej hudbe, ktorú som považoval za príliš naivnú. Zaujímal ma džez. To, čo sa udialo medzi Armstrongom a free jazzom je fascinujúce a extrémne dôležité nielen z hľadiska hudby. Ak chcete príklad súvislosti medzi progresom hudby a zmenami v spoločnosti, práve hovoríme o období emancipácie Afroameričanov. Bol som fanúšikom bopovej generácie Charlieho Parkera, Milesa Davisa, mal som však rád i big bandy Stana Kentona alebo Counta Basieho. Improvizácia a odlišné inštrumentačné i hráčske techniky tejto hudby ma uchránili pred tým, aby som sa stal akademickým. Trombón v džezze je úplne iný ako u Brucknera.

.je pre vás synonymom „akademickosti“ tradícia nemeckej romantickej hudby?

Je to, samozrejme, aj otázka vkusu. Nerozumiem hudbe neskorého romantizmu. Myslím si, že skutočnými romantikmi boli raní romantici ako Schubert alebo Chopin. Nemám rád Schönbergovu hudbu, pretože vychádza priamo z tradícií Mahlera a nemeckého romantizmu, čo platí ešte o Antonovi Webernovi. Môj otec i brat boli skladateľmi a vždy sa viac zaujímal o francúzsku hudbu – Gabriela Faurého či Maurice Duprého. Aj preto sa mojím skladateľským hrdinom stal ruský emigrant, ktorý prišiel do Paríža – Igor Stravinskij. Od jeho vstupu na scénu idú skladatelia buď v línii Schönberga, alebo Stravinského, Steve Reich je napríklad jasný „stravinskovec“.

.súčasná hudba a hudba minulého storočia je typická veľkou divergentnosťou hudobných štýlov a skladateľských poetík. Existuje spôsob, ako by sa v nich mohlo publikum zorientovať?

Uvažovaniu o publiku som v minulosti venoval veľa času a energie. Už to neriešim. Čítam teraz Charlesa Dickensa. Som teda Dickensovým „publikom“. Prečo sa v literatúre tak často nehovorí: „Prečo nečítate toto alebo tamto?“ Problém výberu tu nie je počítovaný tak intenzívne ako v hudbe. Ten však nie je podľa mňa kľúčovou otázkou. Keď niekomu vyhovuje braková literatúra alebo braková hudba, nevadí mi to. Je to osobná záležitosť každého, ktorá prechádza zmenami aj v súvislosti s vekom. Keď máte pätnásť, zbožňujete výborne vyzeraúcich popových spevákov a nechcete chodiť na koncerty s rodičmi. Nemá to nič spoločné s hudbou.

Charlesa Dickensa? Romány Nikolas Nickleby alebo David Copperfield? Dickens je však veľmi romantický autor...

To je práve to. Spôsob, akým ľudia tieto knihy čítali v čase ich vzniku je úplne iný ako dnes. Podľa mňa napríklad Samuel Beckett vďačí za veľa Dickensovi. V Dickensovi je všetko ironické, čo je typické pre absurdnosť Beckettových textov.

.ste vyhľadávaným pedagógom kompozície, prednášate po celom svete. Ako vediete ku komponovaniu svojich žiakov?

Myslím si, že idea, že každý by si mal nájsť svoj vlastný hudobný štýl či jazyk, je úplne nesprávna. My nie sme predsa dôležití, dôležitá je hudba. Musíme preto nájsť, ktorý tón je tým správnym po tóne, ktorý sme prá-

ve napísali. Treba preto pozorne počúvať, čo sa nám na hudbe, ktorá nás oslovuje, páči a snažiť sa pochopiť, prečo sa nám to páči. Potom sa snažiť vybrať z toho, čo nás obklopuje. Ja som sa nikdy nesnažil byť originálnym. Je preto paradoxné, že ľudia začali časom hovoriť „typický Andriessen“. Každú skladbu sa vždy snažím urobiť úplne inak – zdá sa teda, že som neuspel a dostal sa k vlastným limitom. To je typicky ľudské, narážať na limity – je však potrebné neustále sa pokúšať prekonávať ich.

.takže tradícia a remeslo sú pre vás dôležité...

To je to, čo učím. Pozorne počúvať a analyzovať. Mal som množstvo študentov a každý z nich je úplne iný. Schönbergovi žiaci boli všetci závislí od jeho 12-tónovej techniky.

Louis Andriessen sa narodil v roku 1939 v hudobníckej rodine, v 70. rokoch sa stal vo svete známym ako radikálny tvorca politicky angažovaných diel, ovplyvnených tvorbou Igora Stravinského, americkým minimalizmom, džezom i povojnovou avantgardou. Je vyhľadávaným pedagógom, medzi jeho žiakov patrí i slovenský skladateľ Daniel Matej. V Bratislave zazneli v interpretácii súboru VENI ensemble pod taktovkou Mariána Lejavu jeho kľúčové diela De Staat a Mausoleum.

.andrej Šuba

Autor je šéfredaktor mesačníka Hudobný život.

<http://www.tyzden.sk/casopis/2009/48/mauzoleum.html>

[Aktuality](#)

Medzi vedou a umeleckou praxou

Vložil(a): A. Štrpková, 20.11.2009, videné 552 krát

O tom, že výsledky základného výskumu v praxi môžu mať podobu aj gregoriánskych chorálov, presvedčil verejnosť v rámci Týždňa vedy a techniky v Galérii mesta Bratislavy Ústav hudobnej vedy SAV.

Nazrieť na prácu vedcov na pracoviskách SAV sa dá rôznym spôsobom. **Ústav hudobnej vedy SAV** (ÚHV SAV) využil Týždeň vedy a techniky na Slovensku 2009 naozaj originálne. Jeho vedeckí pracovníci neotvorili síce dvere svojho ústavu v areáli SAV na Patrónke, ale sami vyšli za verejnosťou a Deň otvorených dverí zorganizovali vo štvrtok 5. novembra priamo v Starom meste, v krásnom prostredí Galérie mesta Bratislavy v Pálffyho paláci na Panskej ulici. Nazvali ho "**Medzi vedou a umeleckou praxou**" a spolu so spolupracovníkmi z niektorých ďalších pracovísk na ňom predstavili kritické **edície hudobnohistorických prameňov Slovenska**. Nechýbali ani zaujímavé hudobné ukážky z novoobjavených hudobných diel. Niet divu, veď ako povedala v úvodnom vystúpení riaditeľka ÚHV SAV **PhDr. Hana Urbancová, CSc.** "Pramenno-kritické hudobné edície predstavujú výsledok základného výskumu a typ vedeckého výstupu, ktorý má zároveň veľký potenciál skorého zhodnotenia v umeleckej praxi – ako atraktívna súčasť repertoáru hudobných interpretov s uplatnením v koncertnom živote živote, v médiách a na zvukových nosičoch".

Ako prvé dielo **Spišský antifonár / Antiphonale Scepusiense** s prísľubom koncertných ukážok predstavili editori **Mgr. Eva Veselovská, PhD** (ÚHV SAV) a **doc. ThD. Art. Lic. Rastislav Adamko** (vedúci Katedry hudby Ped. Fak. Katolíckej univerzity v Ružomberku). Ide o faksimilové vydanie a sprístupnenie širokej odbornej i laickej verejnosti jednej z najvýznamnejších pamiatok stredovekej hudobnej kultúry z územia Slovenska. Sprievodnými štúdiami dielo vybavili odborníci, ktorí ho spoločne prezentovali a **doc. PhDr. Juraj Šedivý, MAS. PhD** (traja editori) z Katedry archívnicka a pomocných historických vied FiF UK. Printová publikácia obsahuje faksimile rukopisu v čierno-bielom vyhotovení, CD-príloha obsahuje farebnú verziu.

Dielo **Johann Schimrack / Ján Šimrak: Siehe wie fein und lieblich ist's / Hľa, aké dobré, aké milé je to (1642)** predstavila **PhDr. Janka Petöczová, CSc.** z ÚHV SAV. Dielo vyšlo v pramenno-kritickej edícii Musica Scepusii Veteris, v ktorej od r. 2003 vychádzajú najvýznamnejšie diela hudobných skladateľov pôsobiach na Spiši v 17. storočí. Diela Jána Šimraka, organistu v Spišskom Podhradí, vynikajúceho skladateľa duchovnej hudby, vychádzajú v druhej sérii, v ktorej sú dvojzborové motetá na nemecké žalmové texty. V skladbe Siehe wie fein und lieblich ist's je zhudobnený celý text žalmu č. 133. Publikácia, ktorá sprístupňuje doteraz nevydané dielo, obsahuje vedeckú štúdiu, faksimile prameňa, transkripciu a revíziu správu.

Tretie prezentované dielo **Pestrý zborník. Tabulatura Miscellanea** pochádzajúci z poslednej tretiny 17. st. je jednou z najvýznamnejších pamiatok dejín hudby na Slovensku. Ako informoval jeho editor **Mgr. art. Ladislav Kačic, PhD.** zo Slavistického ústavu Jána Stanislava SAV, dielo obsahuje 141 skladieb širokej žánrovej a hudobno-druhovej skladby: duchovné piesne, európske suitové tance, domácu tanečnú hudbu (tzv. chorey) inšpirovanú ľudovými tancami, skladby pre organ i trubačskú hudbu. Zborník sa používal v prostredí hudbymilovnej rodiny Daniela Pfannschmiedta, významného levočského mešťana, obchodníka a senátora. Kritické vydanie tohto prameňa vyšlo v roku 2005 v Hudobnom centre v Bratislave ako prvý zväzok edície Monumenta Musicae Slovacae. Hudba z Pestrého slovníka vyšla v r. 2007 aj na CD nosiči.

V bratislavskom Hudobnom centre vyšla aj publikácia **Ján Levoslav Bella: Súborné dielo C: I Piesne pre spev a klavír**, ktorú predstavili jej editori **PhDr. Jana Lengová, CSc.** (ÚHV SAV), hudobný skladateľ **Peter Zagar** (vedúci oddelenia edičnej činnosti Hudobného centra v Bratislave) a hudobný skladateľ a pedagóg **Mgr. art. Marek Spusta**. Ide o najnovší zväzok edície "Súborné dielo Jána Levoslava Bellu", ktorú od r. 1997 vydáva

Hudobné centrum. Ako zdôraznila **Jana Lengová** zväzok prináša po prvýkrát vôbec kompletnú piesňovú tvorbu J. L. Bellu pre spev a klavír, z ktorej značná časť dosiaľ nebola publikovaná v novodobých tlačiach. Zväzok obsahuje celkovo 41 piesní z toho mnohé na nemeckú (23), slovenskú (10), českú (2) a maďarskú (2) poéziu. Notový text dopĺňa kritická správa (J. Lengová, M. Spusta) v troch jazykových mutáciách. V prílohe je dokonca pripojené slovenské prebásnenie nemeckých a maďarských textov.

Ústav hudobnej vedy SAV nezostal iba pri slovnej prezentácii uvedených hudobných diel. Okrem ukážok z CD-nosičov pripravil pre návštevníkov aj krásny a zaujímavý koncert ukážok hudby z pramenných edícií. S chorálmi zo Spišského antifonára na ňom vystúpili členovia speváckeho zoskupenia "**Schola Gregoriana Bratislavenensis**" s dirigentom **Mgr. art. Milanom Kolenom, ArtD.** a s piesňami pre spev a klavír Jána Levoslava Bellu poslucháči 2. ročníka Hudobnej a tanečnej fakulty VŠMU v Bratislave sopranistka **Michaela Gemrotová** a basbarytonista **Jiří Miroslav Procházka**. Na klavíri oboch sprevádzal odborný asistent HTF VŠMU **Mgr. art. Branislav Malatinský**.

Podujatie dopĺňala výstavka publikácií vedeckých pracovníkov ÚHV SAV.

A. Š. (V texte boli využité aj informačné materiály ÚHV SAV)

Rastislav Adamko, Juraj Šedivý, Eva Veselovská (eds.): Spišský antifonár/Antiphonale Scepusiense (Ružomberok, Katolícka univerzita, 2008, 600 s.)

Janka Petöczová (ed.): Johann Schimrack / JánŠimrak: Siehe wie fein und lieblich ist's / Hľa, aké dobré, aké milé je to (1642) In: Musica Scepusii Veteris II/4" (Prešov, Prešovský hudobný spolok Súzvuk, 2007, 76 s.)

Ladislav Kačič (ed.): Pestrý zborník. Tabulatura Miscellanea (Bratislava, Hudobné centrum, 2005, 147 s.)

Jana Lengová, Marek Spusta, Peter Zagar (eds.): Ján Levoslav Bella: Súborné dielo C:/ Piesne pre spev a klavír (Bratislava, Hudobné centrum, 2007, 242 s.)

Prílohy:

Pohľad do publika.

Neskrývaný záujem...

Súborné dielo Jána Levoslava Bellu C:I Piesne pre spev a klavír prezentovala Jana Lengová z Ústavu hudobnej vedy SAV,...

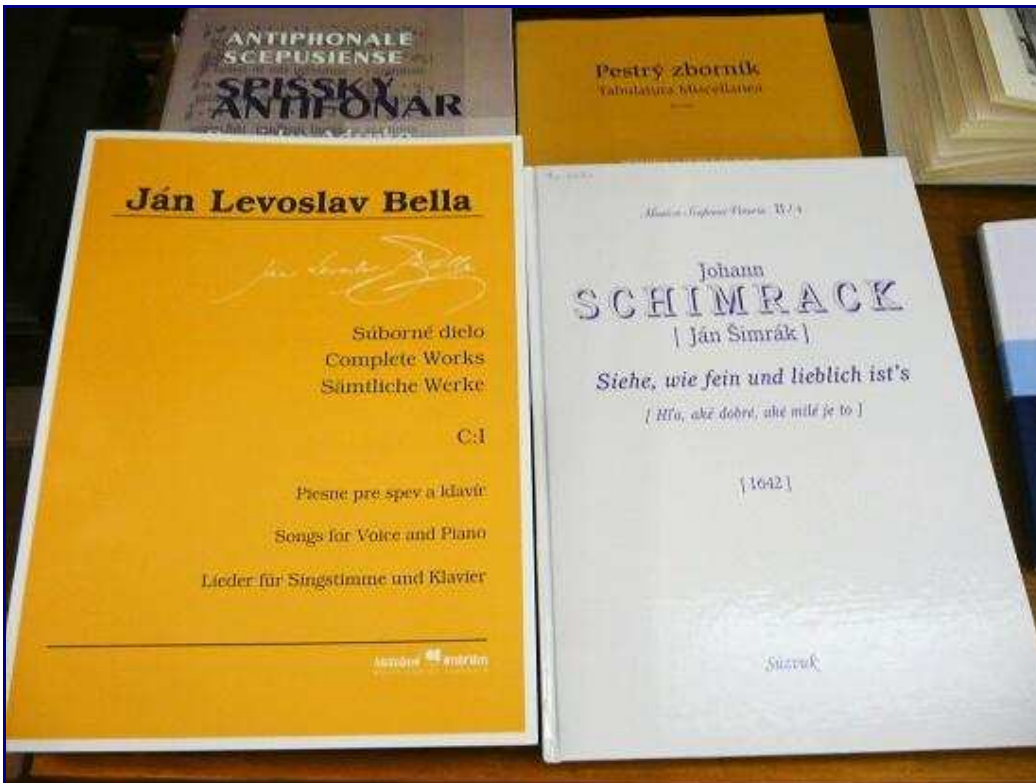
... doplnili ju spolueditori Peter Zagar z Hudobného centra v Bratislave...

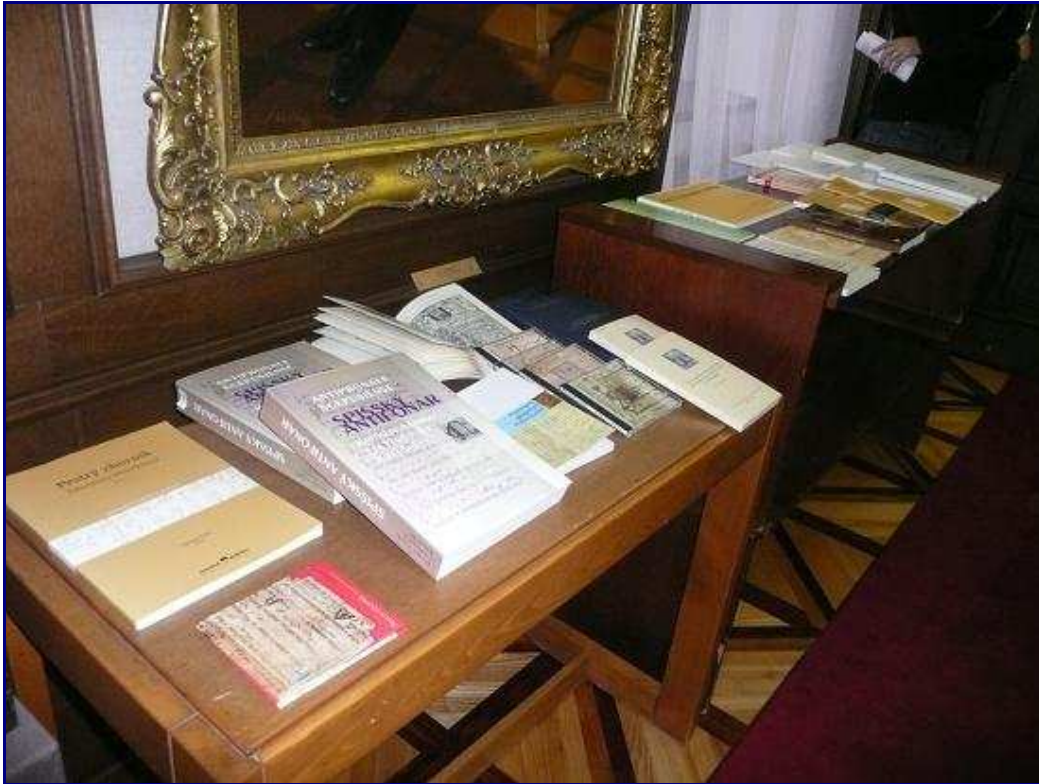
... a Marek Spusta.

Jiří M. Procházka pri speve jednej z piesní J. L. Bellu. Pri klavíri Branislav Malatinský.

Štyri prezentované publikácie.

Vystavené publikácie z Ústavu hudobnej vedy SAV.

http://www.sav.sk/index.php?lang=sk&charset=&doc=services-news&news_no=2953

Luboš Šrámek – Abstructures

13.11.2009 | Autor: Lubomír Dorůžka

East European Artsemble: Luboš Šrámek – piano, Kornél Fekete-Kovács – trubka, Kristóf Bacsó – alt saxofon, Rosta Fraš – tenor a alt saxofon, Matúš Jakabčič – kytara, Štefan Bartuš – kontrabas, Dušan Novakov – bicí. Hosté: Sisa Michalidesová – flétna, Juraj Bartoš – trubka, křídlovka, Milo Suchomel – soprán a tenor saxofon, Peter Adamov, Gábor Winand – zpěv, Eddy Portella – perkuse, Marián Ševčík – bicí. Nahráno: Vídeň, 2008. Vydáno 2009. TT: 66:03. 1 CD Hudobné centrum Bratislava HC 10021.

Dvaatřicetiletý slovenský pianista vystudoval v rakouském Grazu a ve vídeňském studiu také nahrál toto své druhé album (první, **Correspondance**, vyšlo v Bratislavě roku 2005). V jeho **East European Artsemble** se na jednotlivých snímcích střídají **Kornél Fekete-Kovács** a **Juraj Bartoš** na trubku a křídlovku, **Kristóf Bacsó**, **Rosta Fraš** a **Milo Suchomel** na saxofony, na kytaru hraje **Matúš Jakabčič**, na kontrabas **Štefan Bartuš**, na bicí střídavě **Dušan Novakov** a **Marián Ševčík**. Leader přizval i několik hostů, včetně zpěváků, a sepsal většinu skladeb.

Šrámkovo východisko označují nejspíše dva „bonusy“ Johna Coltrana a Jeroma Kerna: v triovém obsazení zní jako mimořádně vitální post-bopový pianista s vynikajícím drivem, technikou v perlivých pasážích, i svěží invencí, a závěrečné Yesterdays může představovat skutečné vyvrcholení tohoto záběru.

Ale těžiště alba tkví jinde. Šrámka fascinuje pěti až šestičlenný ansámbl s vedoucím hlasem trubky, jedním nebo dvěma saxofony a případně i kytarou, připomínající zvuk někdejšího big bandu. Hlasy jsou vedeny v jedné sadě (pro dělení na sekce tu není dostatek odlišných nástrojů a barev), frázují spolehlivě a společně, a ve výstavbě jednotlivých čísel jim připadá mimořádná úloha. Obecná tendence k posilování kompoziční složky se tu projevuje zvláště výrazně. Jednotlivá sóla – výrazná, ale nikoliv ovládající celé album – jsou neustále prokládána ansámblovými vložkami. Ty jsou obměňovány, modifikovány a občas i rozšiřovány tak, že to vytváří dojem celistvé plánované kompozice. V dnešním hledání mezi kompozičním výrazem a pokračováním jazzového vzrušení to naznačuje další cestu, kterou z našich jazzových nahrávek dosud neznáme – jakýsi miniaturní big band s půvabem bigbandového zvuku i frázování a s větším uplatněním kompozičního prvku.

Šrámkovo piano si v této směsici nachází přesně to správné místo; neaspiruje na vytvoření desky se sólistou v popředí, ale svou vitalitou a energií nás nenechává na pochybách, kdo je tu hybnou silou nejen po stránce kompoziční a koncepční, ale i vysloveně realizační.

Jako pokračování bigbandové tradice můžeme chápat i čtyři kompozice s účastí zpěváků. Nejpřesvědčivěji to působí v Šrámkových Abstructures, když vokál zajímavě barví instrumentální ansámbl. Pokusy o jakousi novou verzi klasické balady (Quiet Now nebo If) mi v tomto kontextu nepřipadají tak zajímavé.

Ve srovnání s českou produkcí se mi Šrámkův snímek jeví jako zdařilý příspěvek do diskuse, kudy může vést další cesta dnešního jazzu. V každém případě je to zvuk s dostatečnou návazností na jazzovou tradici neustálého napětí a možností překvapení, ale také se zřetelnou stopou dnešního pronikání kompozičního úsilí.

Psáno pro: časopis Harmonie 2009/08

<http://www.muzikus.cz/klasicka-hudba-jazz-recenze/Lubos-Sramek-Abstructures~13~listopad~2010/&mprint%5B4560%5D=1/&mprint%5B4560%5D=1>

REFERENCIE NA ALBUM RADO TARIŠKA SEXTET !!!

20.01.2010

O čerstvo vydanom albume skladateľa, aranžéra a altsaxofonistu Radovana Tariška a jeho sextetu sme už písali. Teraz si priatelia prečítajte, čo o tomto albume napísali iní, renomovaní saxofonisti. Prinášame postrehy troch – Harry Sokal, Jaleel Shaw a Piotr Baron.

Pôsobivé nasmerovanie k počúvaniu ponúka svetoznámy rakúsky saxofonista Harry Sokal "Mladý lev" zo Slovenska - Radovan Tariška predstavuje v týchto nahrávkach novú úroveň európskeho jazzu. Nie je to zoznam "kto je kto" na medzinárodnej jazzovej scéne, ale ide o vynikajúcu zostavu prvotriednych mladých jazzmanov, ktorí väčšinou pochádzajú zo Slovenska, a ktorí - podľa mojej mienky - navodia jazzový pohľad novým smerom. Pre mňa - ako som pozoroval Radov umelecký pokrok - a to i na spoločných koncertoch, je jeho vývoj ohromujúci. Rado dosiahol flexibilný sound a dynamické frázovalenie. Ako leader spojil výkvet novej východoeurópskej generácie spolu s Ryanom Carniauxom, trubkárom z USA. Zážitok z počúvania tohto CD vytvára u poslucháča napätie - a u hudobníka vzniká túžba prisadnúť si a zapojiť sa do muzicírovania. Repertoár tohto pôsobivého albumu tvoria pôvodné skladby, ktoré jednak majú aktuálny mainstreamový charakter a zároveň vyhovujú virtuóznemu konceptu súčasnej hudby. Sexteto Radovana Tariška vyvoláva túžbu počuť viac, očariť a predvedie vám ako majú znieť prvotriedni jazzoví improvizátori. Gratulujem, Rado!

Mixáž a mastering nahrávok sexteta realizovali v New Yorku, a to v jednom z najlepších tamojších zvukových štúdií Systems Two. Producentom mixáže a dokončovacích prác bol americký altsaxofonista Jaleel Shaw, ktorý je stálym členom kvarteta Roy Haynesa, big bandu Charlesa Mingusa a nahráva tiež s vlastnými skupinami.

Výborne som sa cítil pri práci na mixáži a masteringu vynikajúceho albumu Radovana Tariška. Nahrávky som si vypočul mnohokrát a bol som ohromený tým, že zakaždým som objavil niečo nové. Nielen že skladby sú svieže a inšpirujúce, ale tiež improvizované sóla sú veľmi pôsobivé. Gratulujem Radovi a bandu k takému presvedčivému výkonu.

Hudbu sexteta ocenil poľský saxofonista a tiež kritik a pedagóg Piotr Baron:

„Drahý Rado, môj priateľ! Hudba, ktorú prezentuješ na tvojom novom CD je vynikajúca. Rytmika funguje ako parná lokomotíva s noblesou motýľa, sólisti sú brilantní, celý band znie dokonale zohrato, všetkých šesť rozdielných a veľmi výrazných osobností sa zmieša do kompaktného hlasu kolektívne improvizujúceho komba. Prívlastky, ktoré môžeme použiť pri charakteristike tejto nádhernej hudby sú: oduševnený, spirituálny, požehnaný, nadaný, zrelý, zodpovedný, bluesový, moderný, objaviteľský, Traneovský, Elvinovský, Jarretovský, aby sme spomenuli len niekoľko. A najdôležitejšie, čo chceme použiť ako zhrnutie, je - newyorský. Nádherná newyorskosť je silou skvelej spolupráce skupiny. Páni, gratulujem!“

Patrick Španko

<http://www.skjazz.sk/index.php?zobraz=4541>

Túžby a spomienky. Úvahy a retrospektívne pohľady skladateľa – Alexander Albrecht RECENZIA

Recenzované dielo

[Túžby a spomienky. Úvahy a retrospektívne pohľady skladateľa](#)

Autor recenzie

[Terézia Ursínyová](#)

Referencie

[Alexander Albrecht, Túžby a spomienky. Úvahy a retrospektívne pohľady skladateľa](#)

Text

Alexander Albrecht

Túžby a spomienky. Úvahy a retrospektívne pohľady skladateľa

Bratislava, Hudobné centrum 2008

Kniha venovaná osobnosti a dielu skladateľa, dirigenta a hudobného pedagóga staršej slovenskej generácie Alexandra Albrechta (1885 – 1958) má názov podľa autorovej rovnomennej symfonickej básne z roku 1935. (Dielo Túžby a spomienky malo premiéru v SND roku 1936 s Baladickou suitou o generáciu mladšieho Eugena Suchoňa). A. Albrecht sa narodil v rumunskom Arade, kde bol jeho otec gymnaziálnym profesorom, no zakrátko sa rodina odsťahovala do Kaposváru a po vyše dvoch rokoch do Bratislavy. Na štúdiách v Bratislave a Budapešti nadviazal kontakty s vrstovníkmi – neskôr celosvetového významu, akými boli E. Dohnányi a B. Bartók. Hlbšie národné slovenské povedomie sa u Albrechta vytváralo postupne, v kontakte s rodiacou sa mladou slovenskou inteligenciou v I. ČSR, ale aj s inštitúciami, kde bol vážený pre svoju profesionalitu. Roku 1908 prijal miesto organistu v Dóme sv. Martina, no v hre na organ sa ďalej vzdelával vo Viedni. Okrem toho bol učiteľom na bratislavskej Mestskej hudobnej škole, neskôr sa stal jej riaditeľom. Jeho skladateľské dielo bolo donedávna málo známe, pritom zahŕňa okolo stovky skladieb väčšieho i komorného rozsahu. Hoci patril ku generácii, v ktorej dožívali korene rakúsko-uhorskej a západoeurópskej tradície, v mnohom ovplyvnil i mladú hudobnú generáciu, nakoľko bol cez viacerých priateľov a popredných umelcov 20. storočia napojený aj na aktuálne prúdy hudby a výtvarného umenia. Albrechtovský dom na Kapitulskej ulici v Bratislave bol donedávna svedkom rodinnej tradície, v ktorej pokračoval Alexandrov syn Hansi (violista, hudobný pedagóg a estetik, ktorý zomrel roku 1996). Dnes tento dom svojou opustenosťou a pamätnou tabuľou iba pripomína poslednú hudobnú kúriu v Bratislave. Tu sa cibrili estetické názory súčasníkov Alexandra Albrechta a o niečo mladších čitateľov prof. Jána Albrechta, tu sa muzicírovalo, ba zapustili sa aj koreňky jedinečného súboru starej hudby Musica aeterna... Podobné centrá domácej hudby zanikajú a iba dokumenty o nich svedčia o nezanedbateľnom kultúrnom živote spred pár desaťročí.

Spomienky Alexandra Albrechta boli často publikované v rôznych časopisoch, v rozhlase, prednesené pri rôznych hudobných udalostiach, ale skladateľ si ich zapisoval i sám pre seba. Knižne vychádzajú prvýkrát. Ich textové predlohy sa nachádzajú v Hudobnom múzeu Slovenského národného múzea. Materiálové východisko pre publikované zoznamy tvorila diplomová práca Astrid Rajterovej Katalóg diela Alexandra Albrechta (FFUK, 1992), ktorá spolu s J. Albrechtom a Veronikou Zitta preložili aj uverejnené texty Alexandra Albrechta. Východiskom ku knihe však bol rukopis Alexandra Albrechta, napísaný na hlavičkovom papieri vydavateľstva Tatran. Rukopis s úvodom skladateľovej manželky Margaréty preložil a pripravil na publikovanie syn Ján Albrecht na prelome 60. a 70. rokov. Spoločensko-politické udalosti tých rokov však zabránili vydaniu rukopisu. K čitateľom sa dostáva až teraz zásluhou Hudobného centra a editora Vladimíra Godára. Ten ponechal pôvodné autorské texty bez zásahov a vsuviek Jána Albrechta (ktoré spravil syn pri pôvodnom preklade a zadaní rukopisu do Tatranu). Knihu dopĺňa Godárovo poučené a zaniietené záverečné slovo. Jednotlivé state sú publikované z rukopisu, teda neboli ešte uverejnené, iné úvahy – hoci boli uverejnené – sú v knihe niekedy zverejnené bez bližšieho odkazu (žiadali by sa aspoň približné roky napísania či zverejnenia). Čitateľovi chýba údaj najmä vtedy, ak tuší, že prameň by sa dal vypátrať (napr. pri preklade veľkého interview s A. Albrechtom zo 14. januára 1954). Iba signatúrne označenie z archívu čitateľovi veľmi nepomôže. Kniha je napísaná talentovaným rozprávačom a esejistom, každopádne literárne nadaným hudobníkom Alexandrom Albrechtom.

Terézia Ursínyová

<http://www.litcentrum.sk/46960>

Už sa nepýtajú, komu hrajú

Bol to logický krok, ale aby sa mohol spraviť, muselo uplynúť dvadsať rokov. Festivaly Večery novej hudby a Melos-Étos sa prepojili. Zatiaľ vyzerá, že to bol krok rozumný.

BRATISLAVA. O hudbe sa dá napísať všeličo. Napríklad onálepkovať ju prídavným menom „vážna“, aby sa pred ňou ľahšie utekalo. Hudba, ktorú v týchto dňoch ponúka festival Melos-Étos, taká nie je. Presvedčiť sa o tom dalo už v piatok večer v Slovenskom rozhlase, kde sa konal otvárací koncert tejto akcie.

Happy end

Úvod, ktorý je zároveň záverom, je nezvyčajný úkaz. Ak sa však spoja dva festivaly, väčšinou to dopadne dobre. Melos-Étos aj Večery novej hudby začínali pred dvadsiatimi rokmi. Oba vznikli, aby predstavovali súčasnú hudbu, ktorá sa sem za bývalého režimu dostávala veľmi komplikovane. Kým Melos predstavoval európskych skladateľov začínajúcich v polovici 20. storočia a ich tunajších rovesníkov, komornejšie Večery sa orientovali najmä na angloamerických autorov a mladšiu domácu generáciu.

Večery sa definitívne uzavreli posledným koncertom, ktorý v piatok pripravili spoločne s Melosom a ľudia, ktorí za nimi stáli, sa výrazne podpísali aj pod ďalší melosovský program. Za rozhodnutím prepojiť oba festivaly sú, samozrejme, aj iné dôvody. Zbytočná konkurencia pre podobnú skupinu divákov, aj konkurencia v súboji o verejnú peniaze.

O kom, o čom a pre koho

Holandský skladateľ Louis Andriessen (1939) je žijúcim klasikom. V Bratislave už bol - ako hosť prvých Večerov novej hudby. Kým v roku 1990 organizátori dokázali pripraviť iba skromný výber z jeho diel, teraz išlo o dôstojný portrét.

Skladby Mausoleum a De Staat napísal Andriessen v 70. rokoch. Patria medzi jeho kľúčové a ako sám povedal, nepamätá si, že by spolu zazneli naraz. Takže ich slovenské premiéry mali zmysel aj s veľkým odstupom času od svojho vzniku.

Obe diela sú pre veľký a dosť špecifický súbor muzikantov. Na úkor tradične najväčšieho počtu sláčikov skladateľ posilnil dychové nástroje, na pódium postavil aj harfu, dva klavíry, elektrické gitary a spevákov.

Okrem nezvyklého zvuku Andriessen priniesol u nás stále zriedkavú nadžánrovosť kombinujúcu klasické postupy s rockom či džezom. Skladby sú navyše neskrývané politické: Mausoleum je na text praotca anarchizmu Bakunina, De Staat podľa Platónovej rozpravy o funkcii hudby v ideálnom štáte.

Angažované umenie má v našich končinách nešťastnú tradíciu, dvadsať rokov po revolúcii sa však už vníma inak - dôležitejšie, než komu je nejaké dielo venované je, do akej miery je hudobne zaujímavé. To platí aj pri skladateľskej technike. Za vložnejší dojem z prvej Andriessenovej skladby Mausoleum nemôže ruština (na tú už tiež nie sme takí alergickí). Spevákov, hudobníkov aj publikum autor postavil pred koncept diela, ktoré je „postavené na jednom intervale - veľkej sekundy“ a jeho „superpozíciách“. Znelo to skoro tak nudne, ako to vyzerá na papieri.

Obe Andriessenove skladby zahral domáci súbor VENI s veľkým nadšením, ktoré sa v druhej skladbe piatkového večera prenieslo aj na divákov. V De Staat už fungovalo všetko dokonale. Bol to prvý vrchol festivalu, ktorý v Bratislave potrvá až do 15. novembra.

pondelok 9. 11. 2009 | Oliver Reháč

Článok bol uverejnený v tlačenej vydaní SME.

© 2009 Petit Press. Autorské práva sú vyhradené a vykonáva ich vydavateľ. Spravodajská licencia vyhradená.

<http://kultura.sme.sk/c/5100732/uz-sa-nepytaju-komu-hraju.html>

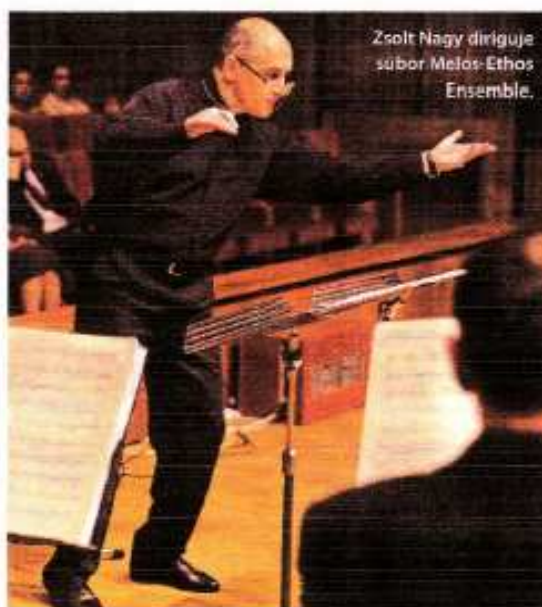
K VECI

Melos-Étos: odkiaľ a kam?

V piatok 6. novembra 2009 sa v Bratislave začína desiaty ročník medzinárodného festivalu súčasnej hudby Melos-Étos. Toto hudobné bienále teda dospieva k svojmu prvému milníku, a ten nevyhnutne kladie otázky: Odkiaľ? Kam? V tento deň sa zároveň zavŕši dvadsaťročná existencia iného bratislavského festivalu súčasnej hudby – Večery novej hudby. Stretnutie dvoch podujatí na jednom koncerte je symbolické: dva festivaly si od svojho vzniku udržiavali odlišné profily a menší, experimentálnejší z nich, Večery novej hudby, sa teraz „rozplynie“ vo väčšom, mainstreamovom.

Melos-Étos vznikol v eufórii poprevratových rokov 1989–1991. Generácia hudobníkov, ktorých nádeje sklamal august 1968 a jeho spoločensko-politické dôsledky, si uvedomovala, že vznikla šanca zrealizovať starý sen – vytvoriť na Slovensku platformu na uvádzanie zahraničnej i domácej súčasnej hudby, najmä tej, ktorú komunistickí ideológovia odmietali ako úpadkovú, formalistickú a protištátnu. Skladatelia Ilja Zeljenka, Roman Berger a muzikologička Alžbeta Rajterová dali tomuto snu reálnu podobu. Po období existencie festivalu ako aktivity Slovenskej hudobnej únie sa festival ocitol v portfóliu Hudobného centra, čím sa mechanizmus financovania zjednodušil.

Pre spomínané roky je príznačné, že už od začiatku festivalu sa rozprúdila intenzívna polemika o jeho náplni. Názov Melos-Étos (pochádza od Romana Bergera) sa stal terčom kritiky pre jeho spájanie hudby s etickým rozmerom tvorby a dramaturgií festivalu sa včítalo delenie hudby na zakázanú (a teda hodnú záujmu) a konformnú (či už vo vzťahu k moci, alebo vo vzťahu k silnejúcemu trendu relativizovania hodnôt). Všeobecná zhoda panovala aspoň v tom, že to, čo slovenská hudobná obec potrebuje, je kontakt so živou hudbou, a to s tou najlepšou, aká vo svete

Zsolt Nagy diriguje súbor Melos-Ethos Ensemble.

v 20. storočí vznikla. Jedine v konfrontácii s ňou sa môže posunúť ďalej.

Festival si teda stanovil pravidlo pozývať významnú skladateľskú osobnosť; jej prítomnosť v Bratislave a jej hudba pôsobí ako katalyzátor pre hudobníkov a magnet pre obecensť. Za dvadsať rokov existencie festivalu do Bratislavy prišli György Ligeti, Henryk Mikołaj Górecki, Vinko Globokar, Erkki-Sven Tüür, Krzysztof Penderecki, Zygmunt Krauze, Arvo Pärt, Sofia Gubajdulina a Steve Reich. Tento zoznam hovorí sám za seba a dodaf by sa dalo iba to, že okrem Reicha sú to všetko

skladatelia, ktorí mali skúsenosť s komunistickým experimentom vo východnej Európe.

Dramaturgia tohtoročného festivalu je výrazne poznačená novým festivalovým výborom, v ktorom sa stretli aktívni organizátori koncertov súčasnej hudby v širokom žánrovom zastúpení. Hlavným hosťom festivalu bude Louis Andriessen, holandský skladateľ, ktorý sa presadil svojou „ostrou“ hudbou vyrastajúcou zo Stravinského, rocku a minimalizmu. Predvedenie jeho dvoch kľúčových skladieb Mausoleum a De Staat zo sedemdesiatych rokov 20. storočia zaplní ďalšie biele miesto

našej koncertnej praxe – po vyše tridsiatich rokoch od ich vzniku si budeme môcť vytvoriť vlastný dojem z hudby, ktorá tvarovala mnohých skladateľov z konca minulého storočia.

Zasnejú aj posledné diela dvoch nedávno zosnulých skladateľov: Hoffnung (2007) od Karlheinz Stockhausena a In der Matratzengruft (2008) Maurícia Kagela (ten pôvodne mal byť aj hosťom festivalu). Festival vytvára priestor na vznik nových diel, čo je aspoň jeho najcennejšou črtou. V situácii, keď skladatelia u nás opery píšú sporadicky a diviá ich na to nabhádajú tiež iba výnimočne, prichádza projekt improvizovanej opery Mareka Piačeka Kráľ duchov. Festival si objednal skladby aj od Tomáša Boroša, Jany Krištovej a Vierzky Janárčekovej. Priateľom do nových teritórií je koncert tria Ikue Mori – Okkyung Lee – DJ Olive s hudbou pre laptop, gramofóny a violončelo. Veľký nápor zvuku nastane na koncerte súboru Zeitkratzer s hudbou Lou Reeda.

Po dvadsiatich rokoch od svojho vzniku kladie festival Melos-Étos stále tie isté otázky: Aká je súčasná hudba a v akom vzťahu k súčasnej spoločnosti sa nachádza? Môže si zachovať svoju autonómiu, ba aj svoju morálnu integritu? Sme ochotní počúvať?

Peter Zagar, skladateľ a vysokoškolský pedagóg

KULTÚRA: Medzinárodný festival Melos-Ďtos ponúka súčasnú hudbu

Dátum: 29.10.2009 12:49 Autor: KUKO Priorita: 4 Kategória: Kultúra a umenie - kul

KULTÚRA: Medzinárodný festival Melos-Ďtos ponúka súčasnú hudbu

Smetanová: „Desiaty ročník festivalu Melos-Ďtos možno je výnimočný v tom, že sa snaží otvoriť viac mladému publiku a pripravil projekty, ktoré sa doteraz v histórii festivalu nevykytovali. Festival sa možno viac z toho hľadiska a z tej snahy byť reprezentantom avantgardy dvadsiateho storočia presunul do toho 21. storočia a reaguje naozaj na aktuálne diela súčasnosti. Hlavnou osobnosťou festivalu bude Louis Andriessen, je to pre nás naozaj symbolické k tomuto výročiu, pretože Louis Andriessen bol prvým zahraničným skladateľom, ktorý na Slovensko prišiel v roku 1990. Teraz bude profilovou osobnosťou festivalu, uvidíme jeho dve najväčšie diela De Staat a Mausoleum, študenti sa budú môcť stretnúť a rozprávať s Andriessenom o kompozícii a o tvorbe.“

Bratislava 29. októbra (TASR) - Jubilejný desiaty ročník medzinárodného festivalu súčasnej hudby Melos-Ďtos, ktorý sa v Bratislave uskutoční 6. až 15. novembra 2009, ponúka návštevníkom 14 koncertov. V rámci nich zaznie 47 diel. „Pre mňa osobne je zaujímavé to, že sa v ponuke festivalu objavila aj typy umelcov, ktoré zatiaľ na tomto podujatí nedostali priestor. Sú nimi špičkoví predstavitelia svetovej scény improvizovanej hudby aj súbory typu zeitkratzer,“ povedal v úvode dnešného stretnutia s médiami predseda festivalového výboru, hudobný skladateľ, pedagóg a hudobník Daniel Matej. Otvárací koncert festivalu je na programe 6. novembra vo Veľkom koncertnom štúdiu Slovenského rozhlasu. Pod taktovkou Mariána Lejavu, v podaní zoskupenia VENI ensemble a sólistov zaznejú v slovenských premiérach kľúčové diela holandského kultového skladateľa Louisa Andriessena De Staat a Mausoleum. Pritom najmä Mausoleum, komponované na text najslávnejšieho anarchistu čias Michaila Bakunina, je vzhľadom na svoju interpretačnú náročnosť zriedkavo uvádzaným dielom v celosvetovom meradle. Festivalové koncerty ponúknu svetové aj slovenské premiéry hudobných diel. Pre festival Melos-Ďtos 2009 vytvorili na objednávku skladby Tomáš Boroš, Viera Janáčková, Jana Kaitová a Marek Piatek. Sprievodnými podujatiami sú kompozičný workshop Louisa Andriessena (4.11.) a medzinárodné trojdňové muzikologické sympóziom s názvom „Melos“ a „Ďtos“: včera, dnes..., zajtra? so začiatkom od 10. novembra. Na festivale udelia aj Cenu Ďdovíta Rajtera. „Túto cenu sa Hudobné centrum rozhodlo udeliť prvý raz v roku 2006. Je určená mladému reprezentantovi slovenskej hudobnej kultúry, ktorý sa svojím talentom a výnimočnou kvalitou svojich interpretačných výkonov dostal do povedomia nielen doma, ale aj v zahraničí. Tento rok si ju prevezme talentovaný huslista Milan Paľa, ktorý vystúpi na koncerte 11. novembra,“ uviedla Olga Smetanová, riaditeľka Hudobného centra. „Desiaty ročník festivalu Melos-Ďtos je výnimočný v tom, že sa snaží otvoriť viac mladému publiku a pripravil projekty, ktoré sa doteraz v histórii festivalu nevykytovali. Festival sa v snahe byť reprezentantom avantgardy 20. storočia presunul do 21. storočia a reaguje naozaj na aktuálne diela súčasnosti. Hlavnou osobnosťou bude Louis Andriessen. Je to pre nás naozaj symbolické k tomuto výročiu, pretože Andriessen bol prvým zahraničným skladateľom, ktorý na Slovensko prišiel v roku 1990. Teraz bude profilovou osobnosťou festivalu, uvidíme jeho dve najväčšie diela De Staat a Mausoleum, študenti sa budú môcť stretnúť a rozprávať s ním o kompozícii a o tvorbe.“ uviedla Smetanová pre TASR. Medzinárodný festival súčasnej hudby Melos-Ďtos má bohatú hudobnú tradíciu, jeho prvý ročník sa uskutočnil v roku 1991. Jeho cieľom je prezentovať diela klasikov avantgardy 20. storočia a uvádzať diela slovenských a českých autorov, príslušníkov moderny od konca 50. rokov po súčasnosť, ktorých tvorba bola v čase totality spochybňovaná. Autorom názvu festivalu je skladateľ Roman Berger a názov samotný symbolizuje, že podujatie sa neusiluje iba o predstavenie najnovších trendov hudobného designu, ale zdôrazňuje etické a humanistické poslanie umenia. Melos-Ďtos sa realizuje ako bienále každý nepárny rok, garantom a hlavným organizátorom je Hudobné centrum z poverenia Ministerstva kultúry Slovenskej republiky.

UPOZORNENIE: TASR ponúka k správe zvukový záznam.

Ďaz v

Object name: Riaditeľka Olga Smetanová o festivale Melos-Ďtos

Kľúčové slová: SR|festival|Melos|Ďtos|2009|Bratislava|ZVUK

TASR